

Projekt

z dnia 16 września 2021 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W RADLINIE**

z dnia 28 września 2021 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Radlin na lata 2021-2027”

Na podstawie Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372), w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.)

**Rada Miejska w Radlinie
uchwała, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Radlin na lata 2021-2027”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Radlina.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie w dniu podjęcia.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Radlin na lata 2021-2027

Oficyna Profilaktyczna
Radlin, 2021

Spis treści

I.	Wprowadzenie	5
1.	Metodologia opracowania Strategii	6
2.	Podstawy prawne	9
3.	Spójność z dokumentami strategicznymi	11
3.1.	<i>Dokumenty europejskie</i>	12
3.2.	<i>Dokumenty krajowe</i>	13
3.3.	<i>Dokumenty regionalne</i>	14
3.4.	<i>Dokumenty lokalne</i>	14
II.	Charakterystyka miasta Radlin	15
1.	Położenie	15
2.	Sytuacja demograficzna.....	16
3.	Rynek pracy i sytuacja gospodarcza	18
4.	Edukacja i wychowanie.....	21
5.	Kultura, sport i rekreacja	25
6.	Opieka zdrowotna	27
7.	Bezpieczeństwo publiczne.....	28
8.	Działalność organizacji pozarządowych.....	28
9.	Pomoc społeczna	30
10.	Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	36
III.	Diagnoza sytuacji społecznej w Mieście Radlin.....	37
1.	Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej	37
2.	Wsparcie osób z niepełnosprawnością	45
3.	Zdrowie psychiczne	49
4.	Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych.....	51
5.	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.....	60
6.	Aktywność i integracja społeczna seniorów	66
7.	Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu	70
8.	Wsparcie osób z problemem ubóstwa	77
9.	Problem przestępczości.....	83
10.	Rewitalizacja społeczna	85
11.	Analiza SWOT.....	87
IV.	Część programowa.....	90
1.	Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych.....	91
2.	Kierunki rozwiązywania problemów społecznych.....	92

3.	Ramy finansowe Strategii	108
4.	System wdrażania Strategii	109
5.	System aktualizacji Strategii	110
6.	Komunikacja społeczna i promocja Strategii.....	111
7.	Monitoring i ewaluacja.....	111
V.	Wnioski i podsumowanie	116
VI.	Bibliografia	117
VII.	Spis rysunków, tabel i wykresów	118
1.	Spis rysunków	118
2.	Spis tabel.....	118
3.	Spis wykresów	120

Wykaz skrótów:

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej w Radlinie

UM – Urząd Miasta Radlin

MKRPA – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

MBP – Miejska Biblioteka Publiczna w Radlinie

MOK – Miejski Ośrodek Kultury w Radlinie

MOSIR – Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Radlinie

ŚŚ – Świetlica Środowiskowa KOLIBA

OPP – Ognisko Pracy Pozaszkolnej

CUS – Centrum Usług Społecznych

PIK – Punkt Interwencji Kryzysowej wraz z Punktem Konsultacyjnym dla Rodzin

KP – Komisariat Policji w Radlinie

SM – Straż Miejska

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim

PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Wodzisławiu Śląskim

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wodzisławiu Śląskim

NGO – (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

MŚP – Sektor małych i średnich przedsiębiorstw

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

GUS – Główny Urząd Statystyczny

KBPN – Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZOZ – Zakład Opieki Zdrowotnej

I. Wprowadzenie

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX w. były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów polityki społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Radlin na lata 2021-2027² jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mających na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie miasta. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych. W celu zwiększenia skuteczności, konieczne jest systematyczne śledzenie zjawisk i problemów społecznych, które są przedmiotem Strategii.

Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, w działalności lokalnej polityki społecznej potrzebne jest strategiczne podejście. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy. Strategia stanowi zatem ważny instrument zarządzania, dzięki któremu możliwe jest rozpoznanie i wdrażanie przedsięwzięć o charakterze społecznym oraz integracja różnych środowisk lokalnych w ramach wspólnie zaplanowanych i skoordynowanych działań.

¹ Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.

² Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Radlin na lata 2021-2027” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Radlin na lata 2021-2027 zawiera kilka części składowych: charakterystykę miasta, diagnozę sytuacji społecznej, wnioski z Diagnozy Problemów Społecznych oraz część programową zawierającą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, zakładane rezultaty, ramy finansowe, system wdrażania, monitoring i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej,
- wsparcie osób z niepełnosprawnością,
- zdrowie psychiczne,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- aktywność i integracja społeczna seniorów,
- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa,
- problem przestępczości,
- rewitalizacja społeczna,
- zapotrzebowanie na usługi społeczne.

Do każdego z tych obszarów wskazane zostały podstawowe informacje, działania interwencyjne i najważniejsze problemy wynikające z przeprowadzonej diagnozy.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Radlin na lata 2021-2027 jest wyrazem zintegrowanego planowania strategicznego. Określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów i pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych. Pozwoli to na zapewnienie mieszkańcom Miasta Radlin dogodnych warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego.

1. Metodologia opracowania Strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Radlin na lata 2021-2027 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Wskazane w nich cele, zarówno główne jak i szczegółowe, mają za zadanie przybliżyć miasto do osiągnięcia wskazanego przez lokalne władze i mieszkańców pożądanego obrazu Radlina w przyszłości. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat. Jest to podejście zgodne z założeniami strategicznego planowania i zarządzania w administracji publicznej. W naukach o zarządzaniu wyróżnia się trzy główne poziomy planowania:

- planowanie strategiczne (długofalowe), w ramach którego określone zostają priorytetowe kierunki działań, cele i zasoby umożliwiające ich osiągnięcie;
- planowanie taktyczne (średniookresowe), czyli programy wskazujące zadania niezbędne do osiągnięcia celów głównych;
- planowanie operacyjne (krótkookresowe), które obejmuje jednorazowe lub cykliczne projekty i zadania pozwalające na realizację poszczególnych, mniej złożonych elementów planów taktycznych³.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Zdefiniowane w dokumentach strategicznych problemy oraz kierunki działań skierowanych na rozwój społeczno-gospodarczy miasta i wsparcie mieszkańców w zaspokajaniu ich potrzeb, mają szczególne znaczenie dla opracowywania i wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Spójna wizja miasta w przyszłości pozwala podmiotom realizującym zadania z zakresu polityki społecznej na wprowadzanie kompleksowych i adekwatnych do potrzeb mieszkańców działań.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak Program współpracy Miasta Radlin z organizacjami pozarządowymi, Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, czy Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Uwzględnienie ich oraz merytoryczna spójność dokumentów umożliwia pełne wykorzystanie potencjału miasta w poszczególnych aspektach lokalnej polityki społecznej. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Lp.	Etap	Charakterystyka
1	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w mieście. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemów i głównych potrzeb jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych, trendów społecznych oraz wniosków z przeprowadzonych na terenie Radlina badań społecznych. Na tym etapie ocenie poddane zostaje również otoczenie jednostki samorządowej, które wpływa na jej rozwój i wykorzystanie dostępnych zasobów. Sposobem na określenie możliwości i ograniczeń miasta jest analiza SWOT, wskazująca na jego mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.
2	Sformułowanie	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest

³ R. W. Gryffin (2004), Podstawy zarządzania organizacjami, Warszawa: PWN., s. 224-225.

	Misji i Wizji Strategii	swoistym obrazem, do którego dąży miasto za sprawą realizacji wskazanych w niej celów, natomiast Misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
3	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wyszczególnienie głównych obszarów problemowych występujących w mieście. Wskazanie najdotkliwszych trudności mieszkańców i określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę, zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z ich oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.
4	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Elementem Strategii jest także określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła, ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji jak i sprawozdawczość, mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego zarówno w trakcie, jak i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest narzędziem służącym instytucjom samorządowym i NGO odpowiednie wspieranie oraz wzmocnienie potencjału lokalnej społeczności. Z tego powodu proces jej tworzenia i wdrażania nie może pomijać udziału osób szczególnie nią zainteresowanych, czyli mieszkańców. Włączenie lokalnej społeczności w procesy decyzyjne i kreowanie działań nazywa się partycypacją społeczną, a jej najczęściej spotykanymi formami są konsultacje społeczne, warsztaty strategiczne z mieszkańcami, badania diagnozujące zagrożenia lokalne oraz potrzeby osób zamieszkujące teren jednostki w obszarach ujętych w dokumencie. Uspołecznienie Strategii i powierzenie części odpowiedzialności za jej charakter mieszkańcom daje możliwość zaplanowania działań adekwatnych do rzeczywistych oczekiwań społeczności lokalnej oraz stwarza warunki do pełniejszego wykorzystania jej potencjału.

Przed przystąpieniem do opracowania Strategii, wśród mieszkańców Miasta Radlin przeprowadzone zostały badania mające na celu: zdiagnozowanie problemów społecznych występujących wśród dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców miasta, zidentyfikowanie przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe, określenie skali oraz zakresu występujących problemów społecznych, pokazanie rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków. Zakres prac badawczych odnosił się do następujących problemów społecznych: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, uzależnienia behawioralne, przemoc w rodzinie, przemoc rówieśnicza, cyberprzemoc, problem ubóstwa, bezdomności, rynek pracy, wykluczenie społeczne, bezpieczeństwo oraz problemy osób starszych, z niepełnosprawnością i młodzieży. Zbadaniu poddane zostały również kwestie związane działaniami profilaktycznymi i zapotrzebowaniem na usługi społeczne.

Badania zostały przeprowadzone w maju i czerwcu 2021 roku. Wzięty w nich udział łącznie 262 osoby. Poniżej przedstawiona została szczegółowa struktura próby badawczej.

Rysunek 1. Informacje dotyczące próby badawczej

PRÓBA BADAWCZA		
Dorośli mieszkańcy	Uczniowie	Sprzedawcy napojów alkoholowych
123 osoby	119 osób	20 osób

Źródło: *Diagnoza problemów społecznych na terenie Miasta Radlin. Raport z badań ankietowych przeprowadzonych w 2021 roku*

2. Podstawy prawne

Opracowanie całościowej, spójnej i wieloletniej koncepcji rozwiązywania problemów społecznych danej, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Podstawą jurejdczną do opracowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.), art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, który w powiązaniu z art. 16 b., ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.), stanowi, iż do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy *opracowanie oraz realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*⁴.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Wśród najistotniejszych ustaw kompetencyjnych, nakładających na administrację rządową i samorządową określone obowiązki, należy wyszczególnić m.in.:

1. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 2009 r. poz. 946),
2. ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 11),
3. ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 735),
4. ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057).

⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE WSPARCIA RODZINY I DZIECKA

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407),
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1348),
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 111),
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.),
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OCHRONY ZDROWIA ORAZ PRZECIWDZIAŁANIU UZALEŻNIENIOM

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277),
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 322),
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 711),
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OŚWIATY, ZATRUDNIENIA ORAZ WSPARCIA SOCJALNEGO

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1327 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym

- (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 176),
5. ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 875),
 6. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 508 z późn. zm.),
 7. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2133),
 8. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 611),
 9. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.),
 10. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 53 z późn. zm.),
 11. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1398 z późn. zm.),
 12. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023,
 13. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061).

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE ASPEKTY FINANSOWE

1. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 38 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305),
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217).

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE POBYT CUDZOZIEMCÓW NA TERENIE KRAJU

1. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 35),
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1472),
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1666 z późn. zm.).

3. Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Radlin jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych

realizowanych na poziomie Unii Europejskiej, Kraju, na poziomie regionalnym oraz lokalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

3.1. Dokumenty europejskie

„Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” jest kluczowym dokumentem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej. Strategia ta obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich:

- „Unia innowacji” – projekt na rzecz poprawy warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, tak by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy;
- „Młodzież w drodze” – projekt na rzecz poprawy wyników systemów kształcenia oraz ułatwiania młodzieży wejścia na rynek pracy;
- „Europejska agenda cyfrowa” – projekt na rzecz upowszechnienia szybkiego Internetu i umożliwienia gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpania korzyści z jednolitego rynku cyfrowego;
- „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” – projekt na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, modernizacji transportu oraz propagowania efektywności energetycznej;
- „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” – projekt na rzecz poprawy otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspierania rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych;
- „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” – projekt na rzecz modernizacji rynków pracy i wzmocnienia pozycji obywateli poprzez rozwój kwalifikacji przez całe życie w celu zwiększenia współczynnika aktywności zawodowej i lepszego dopasowania popytu do podaży na rynku pracy, między innymi dzięki mobilności siły roboczej;
- „Europejski program walki z ubóstwem” – projekt na rzecz zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego

i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa⁵.

3.2. Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Radlin na lata 2021-2027 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – celem głównym projektowanych działań rozwojowych jest stworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Odbywać się to będzie poprzez skoncentrowanie działań o charakterze prawnym, instytucjonalnym i inwestycyjnym na trzech celach:
 1. trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną;
 2. rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony;
 3. skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarstwu.
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030, której celem jest *rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia*⁶. W Strategii wyznaczono 5 celów szczegółowych:
 1. Wzrost zatrudnienia.
 2. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych.
 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
 4. Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej.
 5. Podniesienie kwalifikacji i kompetencji obywateli.
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030 stanowi kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Realizacja celu odbywa się w 3 obszarach:
 1. Współdziałanie – społeczeństwo obywatelskie,
 2. Kultura – tożsamość i postawy obywatelskie,
 3. Kreatywność – potencjał kulturowy i kreatywny.
- Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020 uwzględnia długofalowe wyzwania związane z globalizacją, rozwojem ekonomicznym, jakością polityk publicznych, zjawiskami demograficznymi, czy inwestycjami

⁵ Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

⁶ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

w kapitał ludzki. Program obejmuje pięć następujących osi priorytetowych: I. Osoby młode na rynku pracy, II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, III. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju, IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa oraz V. Pomoc Techniczna.

3.3. Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszym dokumentem strategicznym dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Radlin jest Strategia Rozwoju Powiatu Wodzisławskiego na lata 2015-2025.

3.4. Dokumenty lokalne

Najważniejszym dokumentem strategicznym na poziomie lokalnym jest dla miasta Radlin *Strategia Zrównoważonego Miasta Radlin do roku 2030*. Zakreśla ona podstawowe kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego miasta w dłuższej perspektywie czasowej, a jej zasadniczym celem jest zapewnienie możliwie najwyższej jakości życia mieszkańców. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Radlin na lata 2021-2027 jest również spójna z *Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Radlin na lata 2017-2022*. Jego celem jest rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców z obszarów rewitalizowanych.

II. Charakterystyka miasta Radlin

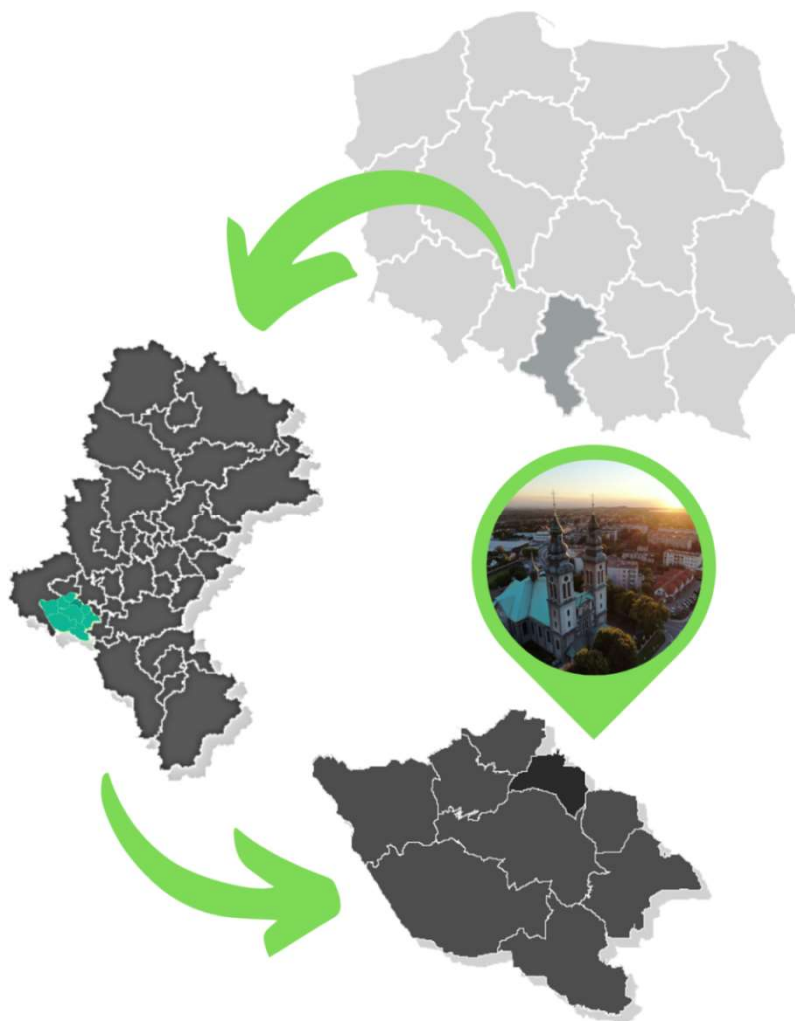
1. Położenie

Miasto Radlin znajduje się w północnej części powiatu wodzisławskiego, który położony jest w południowo-zachodniej części województwa śląskiego. Geograficznie miasto leży na Wyżynie Śląskiej, w centralnej części Kotliny Raciborsko-Oświęcimskiej, czyli Płaskowyżu Rybnickiego. Teren miasta obejmuje powierzchnię 12,5 km², co stanowi 4,4% powierzchni powiatu wodzisławskiego i sąsiaduje z następującymi gminami: Marklowice, Pszów, Rybnik, Rydułtowy oraz Wodzisław Śląski.

Na atrakcyjność miasta składa się wiele elementów, spośród których należy wyróżnić doskonałą lokalizację (bliskość do Rybnika i przejścia granicznego z Czechami w Chałupkach), bezpośredni dostęp do głównych węzłów komunikacyjnych (droga krajowa nr 78) oraz walory przyrodniczo-historyczne, m.in. Kolonia Emma, Tężnia, Park Leśny im. Powstańców Śląskich.

Rysunek 2. Położenie Miasta Radlina

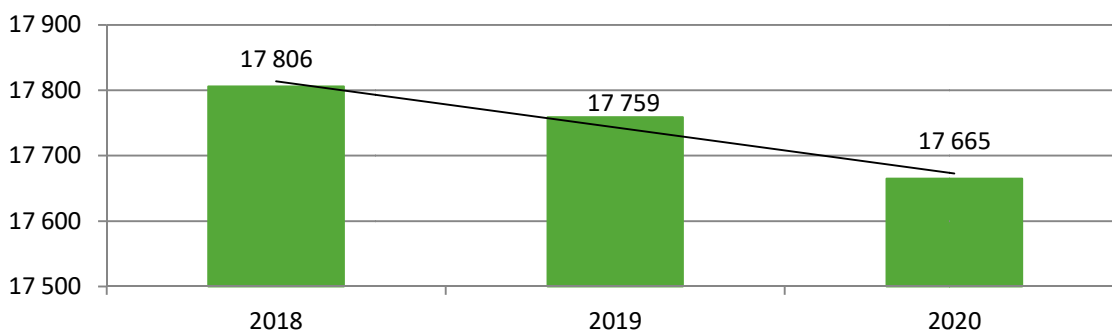
Źródło: opracowanie własne

2. Sytuacja demograficzna

Obraz aktualnego stanu społeczeństwa jest możliwy do przedstawienia między innymi dzięki analizie struktury demograficznej. Miasto Radlin liczyło w 2020 roku 17 665 mieszkańców (stan na 31.12.2020 roku). Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba osób systematycznie się zmniejszała, co jest wynikiem ogólnych, niekorzystnych trendów demograficznych, ale i skutkiem wystąpienia pandemii koronawirusa SARS-CoV-2. W stosunku do roku 2018 nastąpił spadek o 0,8%, a zmianę liczby ludności w Mieście Radlin obrazuje naniesiona na poniższy wykres linia trendu.

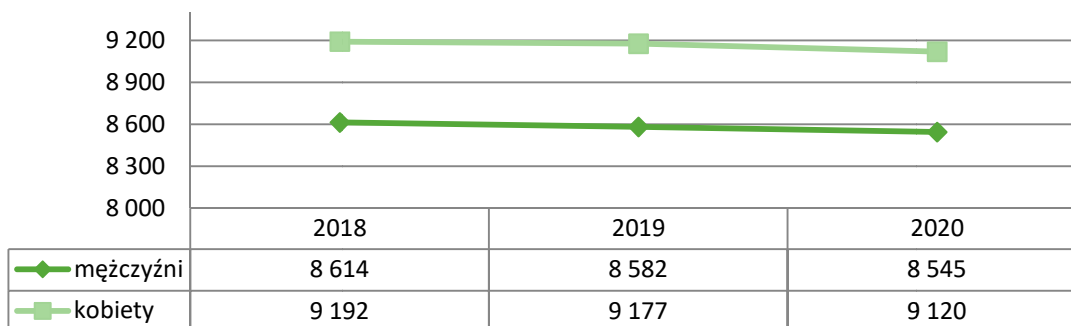
Wykres 1. Liczba mieszkańców Miasta Radlin w latach 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba kobiet zamieszkujących Miasto Radlin była w 2020 roku nieco większa od liczby mężczyzn – kobiety stanowiły 51,6% ogólnej liczby ludności (9 120 kobiet), natomiast mężczyźni pozostałe 48,4% (8 545 mężczyzn). Współczynnik feminizacji w mieście wynosił 107, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadało 107 kobiet.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących Miasto Radlin na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W 2020 roku przyrost naturalny na 1000 ludności w mieście ukształtował się na poziomie -3,44, co oznacza, że wskaźnik ten znacząco zmniejszył się w porównaniu do lat poprzednich. Ponadto przyrost naturalny na 1000 ludności ukształtował się w mieście na nieco wyższym poziomie niż w powiecie wodzisławskim (-3,71) oraz znacznie wyższym niż w całym województwie śląskim, gdzie niniejszy wskaźnik wyniósł -4,86.

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w porównaniu do powiatu wodzisławskiego i województwa śląskiego na przestrzeni lat 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	Miasto Radlin	-1,68	-1,35	-3,44
2	powiat wodzisławski	-1,03	-1,10	-3,71
3	województwo śląskie	-2,11	-2,49	-4,86

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w Mieście Radlin według ekonomicznych grup wieku w roku 2020 przedstawia się następująco:

- 18,5% jest w wieku przedprodukcyjnym – 17 lat i mniej;
- 60,0% mieszkańców miasta jest w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64;
- 21,5% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym – 65 lat i więcej dla mężczyzn, 60 lat i więcej dla kobiet.

Poniższa tabela prezentuje ekonomiczne grupy wieku w mieście. Na przestrzeni lat 2018-2020 dostrzegalny jest systematyczny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym pozostawał na zbliżonym poziomie, natomiast odsetek osób w wieku produkcyjnym zmniejszył się. Ponadto udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w 2020 roku prezentował się nieco korzystniej od wskaźników w całym województwie śląskim, gdzie osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 17,2%, w wieku produkcyjnym – 59,1%, natomiast w wieku poprodukcyjnym – 23,7%.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2018-2020 (w procentach)

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	wiek przedprodukcyjny	18,5	18,4	18,5
2	wiek produkcyjny	61,0	60,5	60,0
3	wiek poprodukcyjny	20,5	21,1	21,5

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W 2019 roku saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności wyniosło w mieście 0,1, natomiast saldo migracji zagranicznych -0,39. W odniesieniu do 2017 roku dostrzegalne jest wahanie zarówno salda migracji wewnętrznych, jak i salda w ruchu zagranicznym. Jednocześnie dostrzec można, że saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności było w Mieście Radlin wyższe niż w całym województwie oraz niższe w porównaniu do danych powiatowych. Wskaźnik salda migracji zagranicznych był z kolei porównywalny do powiatu wodzisławskiego i wyższy niż w województwie śląskim.

Tabela 4. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych na 1000 ludności w Mieście Radlin w porównaniu do powiatu wodzisławskiego oraz województwa śląskiego w latach 2017-2019

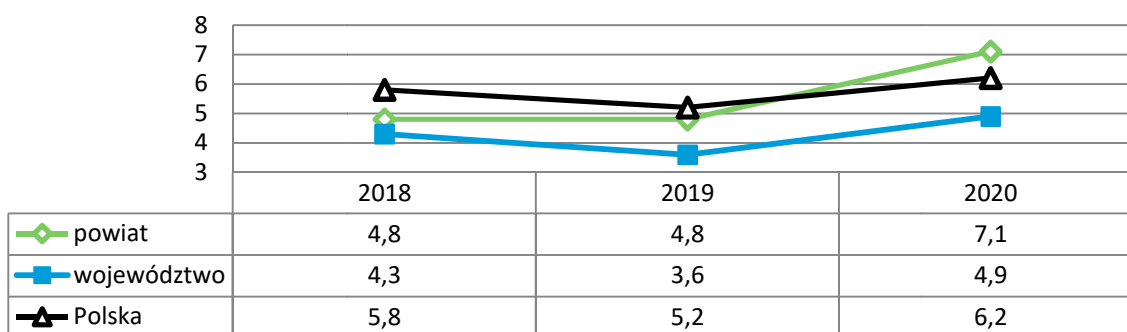
Lp.	wyszczególnienie		2017	2018	2019
1	Miasto Radlin	saldo migracji wewnętrznych	-0,5	0,5	0,1
		saldo migracji zagranicznych	-0,22	-0,11	-0,39
2	powiat wodzisławski	saldo migracji wewnętrznych	-0,2	-0,8	-0,8
		saldo migracji zagranicznych	-0,30	-0,24	-0,24
3	województwo śląskie	saldo migracji wewnętrznych	-0,7	-0,9	-0,9
		saldo migracji zagranicznych	-0,22	-0,18	-0,10

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

3. Rynek pracy i sytuacja gospodarcza

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji). Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, przedstawiona została więc stopa bezrobocia w powiecie wodzisławskim. W 2018 i 2019 roku wynosiła ona 4,8% i była w tym czasie nieco niższa niż stopa bezrobocia rejestrowana w całej Polsce, a zarazem niż województwie śląskim. W 2020 roku stopa bezrobocia w powiecie wodzisławskim, podobnie jak ma to miejsce w całym kraju ulega znacznemu zwiększeniu, co było bezpośrednią konsekwencją wystąpienia pandemii koronawirusa. Stopa bezrobocia w powiecie wyniosła wówczas 7,1, w województwie – 4,9, natomiast w Polsce – 6,2. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

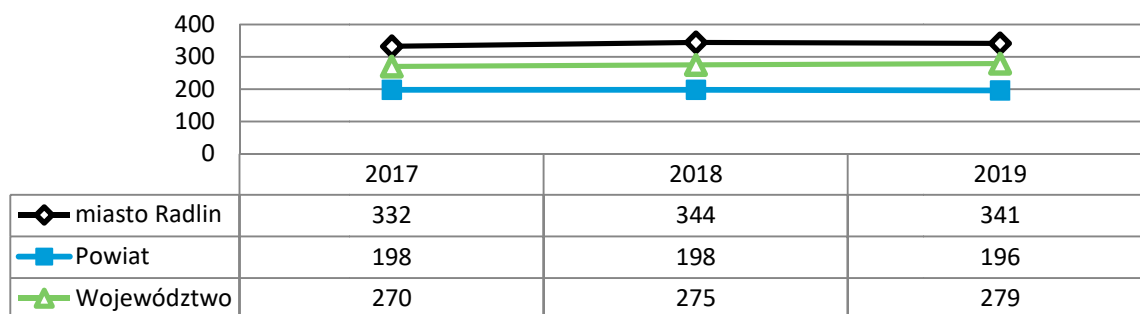
Wykres 3. Stopa bezrobocia w powiecie wodzisławskim na przestrzeni lat 2018-2020 w porównaniu do województwa i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2019 rok, w Mieście Radlin na 1000 mieszkańców pracowało 341 osób⁷. Na przestrzeni ostatnich trzech lat wskaźnik ten uległ wzrostowi. Ponadto, liczba osób pracujących na 1000 ludności była w mieście znacznie wyższa niż w całym powiecie wodzisławskim oraz województwie śląskim.

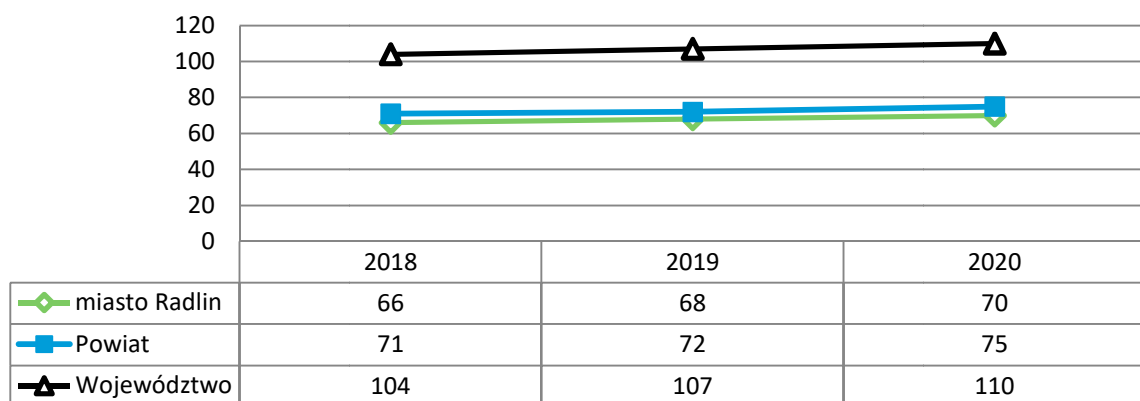
Wykres 4. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w Mieście Radlin w porównaniu do powiatu wodzisławskiego oraz całej Polski na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W Mieście Radlin na koniec 2020 roku w rejestrze REGON na 1000 ludności zarejestrowanych było łącznie 70 podmiotów gospodarki narodowej. W latach 2018-2020 wskaźnik ten uległ wzrostowi. Jednocześnie można zauważyć, że był on niewiele niższy niż na terenie całego powiatu wodzisławskiego oraz znacznie niższy niż w województwie.

Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności w Mieście Radlin w porównaniu do powiatu wodzisławskiego i całej Polski w latach 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

⁷ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

Zgodnie z poniższą tabelą, w Mieście Radlin działalność gospodarcza opiera się m.in. na 983 podmiotach prowadzonych przez osoby fizyczne. Prywatna działalność gospodarcza w Mieście koncentruje się głównie na handlu hurtowym i detalicznym; naprawie samochodów (273 podmioty). Ważnymi sekcjami są również: budownictwo (122 podmioty), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (117 podmiotów), przetwórstwo przemysłowe (79 podmiotów) oraz transport i gospodarka magazynowa (64 podmioty). Najmniej zarejestrowanych jest natomiast działalności związanych z dostawą wody, gospodarowaniem ściekami i odpadami oraz działalnością związaną z rekultywacją (1 podmiot). Dodatkowo, w mieście osoby prywatne nie podejmują działalności gospodarczej związanej z górnictwem i wydobywaniem, ani wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych.

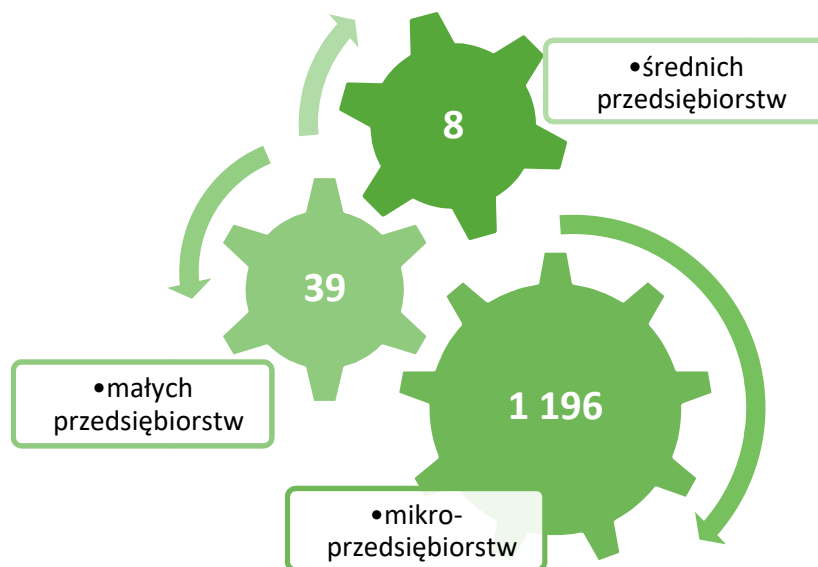
Tabela 5. Rodzaj prowadzonej działalności osób fizycznych w Mieście Radlin (stan na koniec 2020 roku)

Lp.	sekcja	liczba
1	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – sekcja G	273
2	budownictwo - sekcja F	122
3	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna - sekcja M	117
4	przetwórstwo przemysłowe - sekcja C	79
5	transport i gospodarka magazynowa - sekcja H	64
6	pozostała działalność usługowa - sekcja S, T, U	58
7	opieka zdrowotna i pomoc społeczna - sekcja Q	56
8	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi - sekcja I	39
9	informacja i komunikacja - sekcja J	34
10	edukacja - sekcja P	31
11	działalność finansowa i ubezpieczeniowa - sekcja K	31
12	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca - sekcja N	29
13	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją - sekcja R	20
14	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości - sekcja L	15
15	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo - sekcja A	13
16	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją - sekcja E	1
17	górnictwo i wydobywanie - sekcja B	-
18	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych – sekcja D	-

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa ilość podmiotów gospodarczych działających w Miasta Radlin według wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników – jest ich 1 196 (stan na koniec 2020 roku). Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników jest w mieście 39. Działalność prowadzi również 8 średnich przedsiębiorstw zatrudniających 50-249 pracowników.

Rysunek 3. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie Miasta Radlin według klas wielkości (stan na koniec 2020 roku)

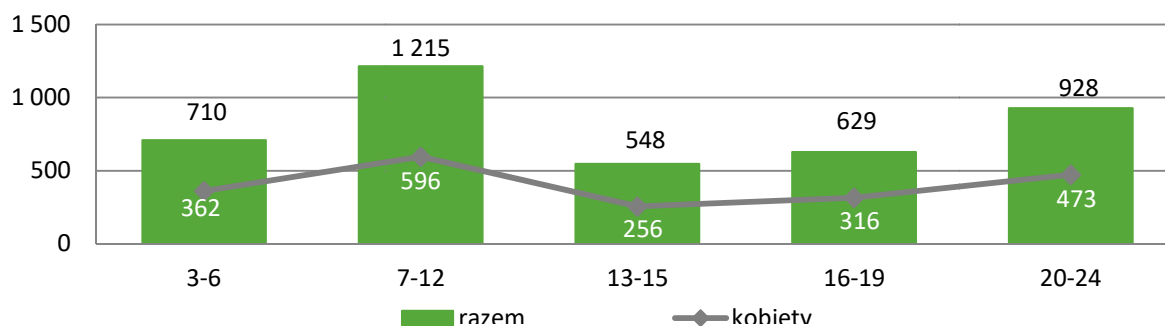

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

4. Edukacja i wychowanie

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w 2020 roku było 4 030 mieszkańców Miasta Radlin. Rozpatrując kwestię ludności miasta z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe możemy zauważyć, że najwięcej osób miało wówczas 7-12 lat (1 215 osób). Na drugim miejscu pod tym względem znalazły się osoby mające 20-24 lata (928 osób), natomiast na trzecim mające 3-6 lat (710 osób). Udział kobiet w grupie osób w wieku potencjalnej nauki jest niemal taki sam jak mężczyzn – dziewczynki stanowiły 49,7% całej grupy. W 2020 roku w wieku 3-24 lat były 2 003 dziewczynki oraz 2 027 chłopców. Ludność miasta według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres 6. Ludność Miasta Radlin według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku

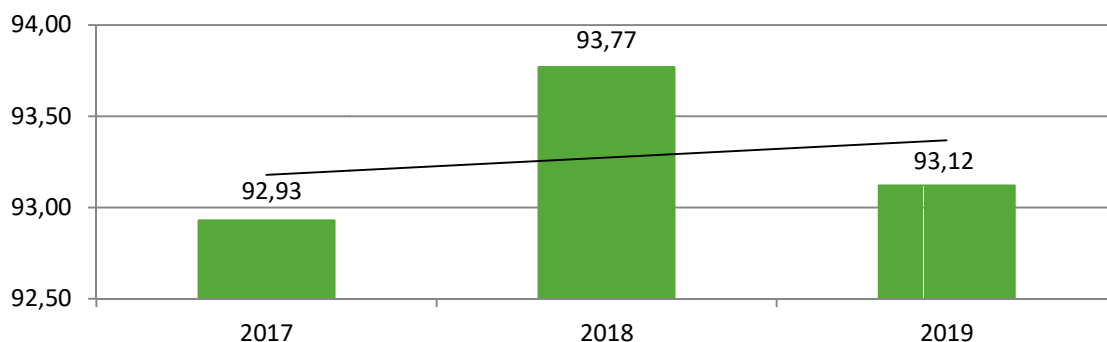

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Miasto Radlin jest organem prowadzącym dla czterech szkół podstawowych, trzech przedszkoli publicznych oraz Ogniska Pracy Pozaszkolnej i Świetlicy Środowiskowej KOLIBA. Zadania własne i zlecone gminy w ramach oświaty poprzez obsługę finansową, rachunkową oraz administracyjno-organizacyjną jednostek oświatowych realizuje Miejski Zespół Obsługi Placówek Oświatowych, który jest jednostką budżetową miasta. W roku szkolnym 2020/2021 naukę w mieście pobierało łącznie 1 549 uczniów szkół podstawowych oraz 598 dzieci w wieku przedszkolnym, a obecna sieć szkół w pełni zaspokaja realne potrzeby mieszkańców. W placówkach prowadzonych przez Miasto Radlin w omawianym roku naukę pobierały również dzieci z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego. W szkołach podstawowych, przedszkolach oraz oddziale przedszkolnym uczyło się wówczas 41 dzieci ze spektrum autyzmu i Zespołem Aspergera, 10 dzieci z lekką niepełnosprawnością intelektualną, a 1 z umiarkowaną, 8 dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną, 16 dzieci z ograniczoną mobilnością ruchową, w tym afazją, a także dzieci słabowidzące, słabosłyszące i zagrożone niedostosowaniem społecznym. W celu pełnego wsparcia dzieci doświadczających trudności w prawidłowym rozwoju społeczno-intelektualnym, miasto umożliwia takim uczniom pobieranie nauki w 13 klasach integracyjnych i zatrudnia 24 nauczycieli współorganizujących kształcenie uczniów, pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów integracji sensorycznej, specjalistów rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne. Ponadto, dzieci wymagające bardziej kompleksowego wsparcia dowożone są do Zespołu Placówek Szkolno-Wychowawczo-Rewalidacyjnych w Wodzisławiu Śląskim oraz Wodzisławskiego Ośrodka Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży.

Współczynnik skolaryzacji netto, definiowany jako relacja liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się na danym poziomie kształcenia do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. W 2019 roku wskaźnik ten kształtował się na poziomie 93,12%, co oznacza, że w stosunku do roku 2017 uległ zwiększeniu, natomiast w porównaniu do roku poprzedniego zmniejszył się o 0,65 pp.

Wykres 7. Współczynnik skolaryzacji netto dla szkolnictwa podstawowego na terenie Miasta Radlin w latach 2017-2019 (w procentach)

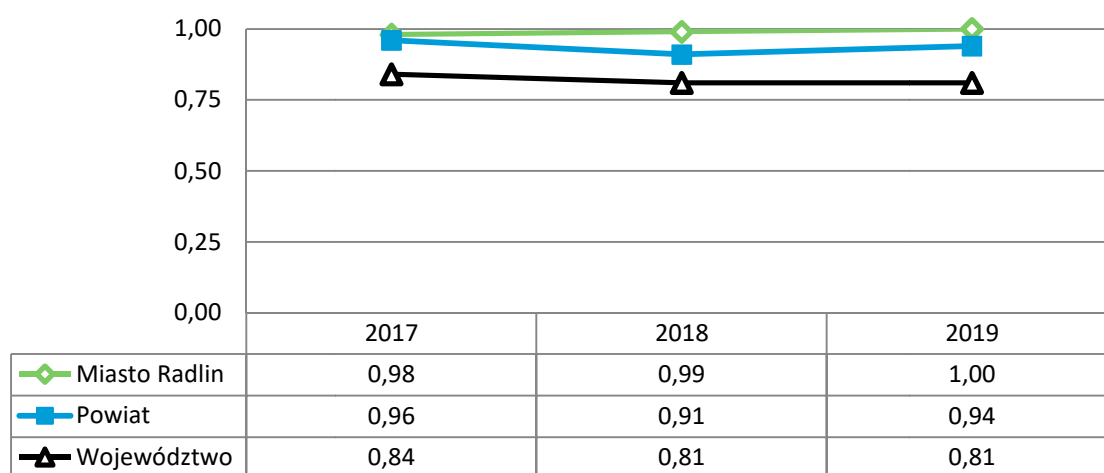

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Uczniowie osiągający szczególnie wysokie stopnie oraz laureaci konkursów przedmiotowych, artystycznych i zawodów sportowych są co roku wyróżniani i otrzymują stypendium w ramach „Radlińskich Oskarów”. W 2020 roku wyróżniono 39 uczniów.

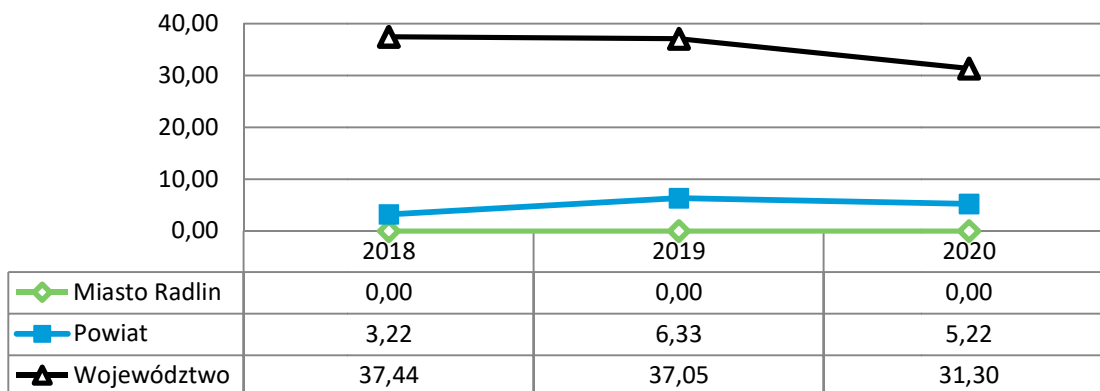
Na terenie miasta działalność prowadzą 3 przedszkola. W 2019 roku na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypadało 1 dziecko. Analizując liczbę dzieci przypadających na 1 dziecko w przedszkolu możemy zauważyć, że cały region, zarówno miasto, powiat, jak i województwo, cechuje się wysoką dostępnością do placówek wychowania przedszkolnego, a rzeczywiste zapotrzebowanie na nie znajduje się odzwierciedlenie w ich liczbie.

Wykres 8. Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w Mieście Radlin w porównaniu do powiatu wodzisławskiego i województwa śląskiego w latach 2017-2019 (w procentach)

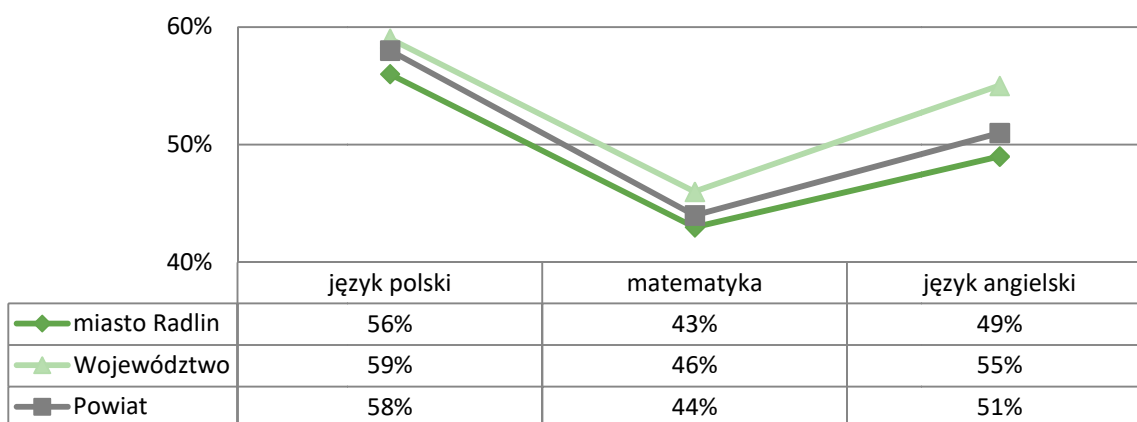
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W zasobach infrastruktury społecznej miasta nie ma żłobka, ani klubu dziecięcego, gdzie pracujący rodzice mogliby pozostawić swoje dzieci do lat 3 pod profesjonalną opieką. W 2020 roku na jego terenie działał natomiast niepubliczny Klub Dziecięcy „Pinokio”. Niemniej, w 2019 roku 661 osób zamieszkujących miasto to dzieci, które mogłyby skorzystać z takiej formy opieki. Placówki opieki funkcjonują natomiast w powiecie wodzisławskim i województwie śląskim. W 2020 roku w placówkach znajdujących się w powiecie brakowało 5,22 miejsc dla dzieci, natomiast w całym województwie aż 31,30. W ostatnich 3 latach zauważalny jest wzrost dostępności żłobków, natomiast liczba miejsc nadal nie zaspokaja rzeczywistych potrzeb mieszkańców regionu.

Wykres 9. Brakujące miejsca w żłobkach w Mieście Radlin, powiecie wodzisławskim i województwie śląskim na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Na poniższym wykresie przedstawione zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z Miasta Radlin, w porównaniu do wyników uczniów z całego powiatu i województwa. Z zebranych danych wynika, że uczniowie z miasta uzyskali ze wszystkich przedmiotów niższe wyniki niż ich rówieśnicy z całego województwa śląskiego i powiatu wodzisławskiego, przy czym należy zauważyć, że różnica w przypadku języka polskiego i matematyki jest niewielka.

Wykres 10. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2020 roku uczniów z terenu Miasta Radlin, powiatu wodzisławskiego i województwa śląskiego

Źródło: <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>

5. Kultura, sport i rekreacja

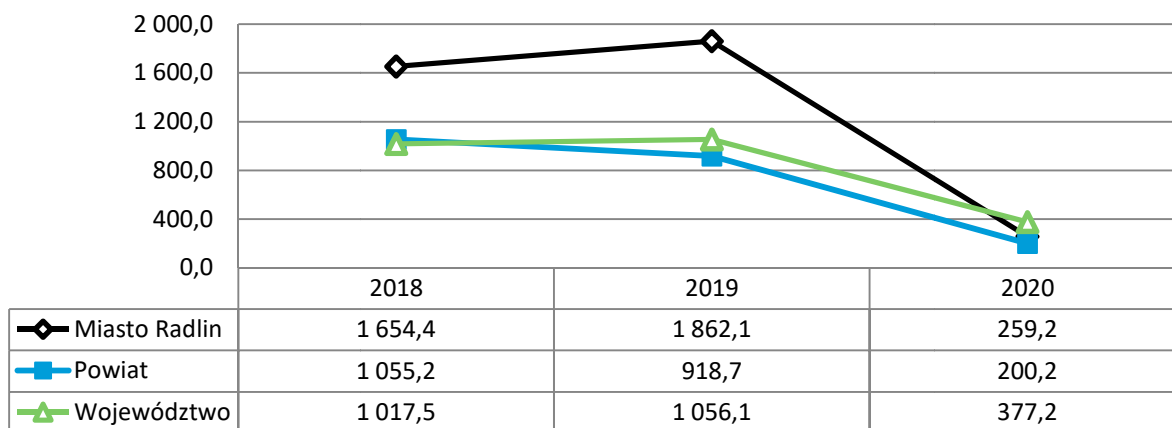
Aktywność kulturalna mieszkańców Miasta Radlin odbywa się między innymi przez działalność Miejskiego Ośrodka Kultury w Radlinie. Przedmiotem działalności Ośrodka jest rozwijanie kultury artystycznej oraz stwarzanie mieszkańcom miasta możliwości twórczego uczestnictwa w kulturze, poprzez organizowanie imprez kulturalnych, warsztatów, wystaw i inne przedsięwzięcia rozrywkowo-rekreacyjne, a także prowadzenie stałych kół zainteresowań, zespołów artystycznych oraz różnorodnych form zespołowego uczestnictwa w kulturze. MOK prowadzi wielokierunkową działalność w dziedzinie rozwoju i upowszechniania narodowej i światowej kultury wśród mieszkańców miasta, ze szczególnym uwzględnieniem kultury regionu – Śląska.

Mieszkańcy Miasta Radlin mogą uczestniczyć w organizowanych przez Ośrodek różnorodnych zajęciach. Do oferowanych przez MOK stałych zajęć oraz sekcji należą: grupa grafiki „Lingraf”, grupa witrażu, grupa artystyczna „Przytup”, grupa plastyczna „Mała Pasja”, grupa tańca towarzyskiego „Deja Vu”, modelarnia samolotów dla dzieci i młodzieży, Chór Kameralny Przyjaciół SN, Klub Fotograficzny Fotobalans, Radlińskie Studio Teatralne, a także odbywają się zajęcia zumbi, nauki gry na instrumentach, zajęcia wokalne, kursy językowe oraz projekcje filmowe. Ponadto, w strukturze MOK w Radlinie funkcjonuje świetlica MOK Głóżny, na której odbywają się zajęcia z zakresu grafiki i witrażu.

MOK jest organizatorem licznych wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych dla mieszkańców. W 2020 roku ze względu na pandemię koronawirusa zorganizowano jedynie 33 imprezy, natomiast w 2019 roku w mieście odbyły się 153 wystawy, festiwale, koncerty, prelekcje, spotkania, wykłady, imprezy turystyczne i sportowo-rekreacyjne, konkursy, pokazy teatralne, konferencje i warsztaty. W 2020 roku zgromadziły one łącznie 4 600 uczestników.

Dane Głównego Urzędu Statystycznego wskazują na to, że w 2020 roku liczba uczestników imprez kulturalnych na 1000 ludności w mieście znacznie przewyższała ich liczbę na terenie całego powiatu, a zarazem była mniejsza w porównaniu do województwa. Niemniej, w latach poprzednich lokalna społeczność w Mieście Radlin wykazywała się większą aktywnością kulturalną niż mieszkańcy powiatu i województwa.

Wykres 11. Liczba uczestników imprez kulturalnych na 1000 ludności w Mieście Radlin, powiecie wodzisławskim oraz województwie śląskim w latach 2018-2020

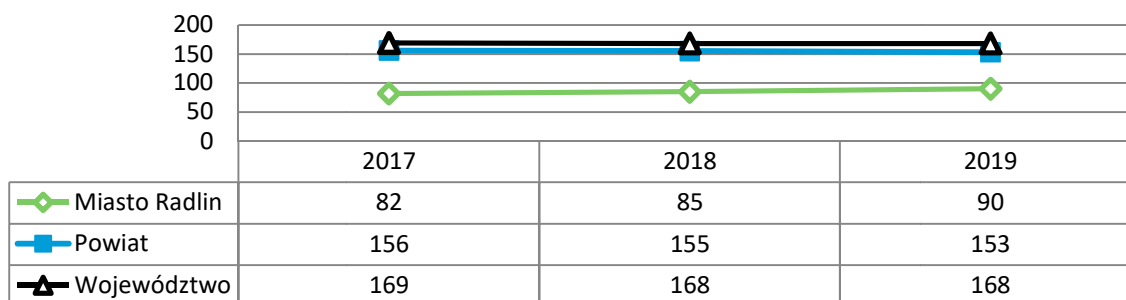
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Działalność na rzecz rozwoju szeroko rozumianej kultury w mieście podejmowana jest również przez organizacje pozarządowe, które inicjują warsztaty, spotkania i przeglądy artystyczne. Wśród podmiotów, które rozwijają się w murach MOK w Radlinie można wymienić Radlińskie Towarzystwo Kulturalne, Stowarzyszenie Pszczelarzy Stara Barć, Zrzeszenie Miłośników Drobnego Inwentarza, Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych, Stowarzyszenie „Radlińska Przystań”, Orkiestrę Górniczą „Marcel”, Chór Męski „ECHO” oraz Chór Mieszany „im. Juliusza Słowackiego”.

Upowszechnianie wiedzy i kultury w mieście jest również zadaniem Miejskiej Biblioteki Publicznej, która wraz z filią przy ul. Reymonta tworzy lokalną sieć biblioteczną. Do szczegółowego zakresu działania Biblioteki należy: gromadzenie, opracowywanie materiałów bibliotecznych, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu, udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczanie do domu oraz prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych, prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej, popularyzacja książki i czytelnictwa, współdziałanie z bibliotekami innych sieci, instytucjami upowszechniania kultury, organizacjami i towarzystwami w rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczeństwa, doskonalenie form i metod pracy bibliotecznej.

Poniższy wykres prezentuje liczbę czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności w mieście w porównaniu do powiatu wodzisławskiego oraz województwa śląskiego w latach 2017-2019. Na podstawie danych statystycznych możemy zauważyć, że wskaźnik ten przyjmował w tym okresie znacznie niższe wartości niż w całym powiecie i województwie. Jednocześnie w Mieście Radlin zaobserwować można trend wzrostowy w zakresie liczby czytelników na 1000 ludności.

Wykres 12. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w Mieście Radlin, powiecie wodzisławskim oraz województwie śląskim w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Główną jednostką miasta realizującą działania na rzecz upowszechniania kultury fizycznej jest Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Radlinie wraz z przynależącą do niego infrastrukturą, m.in. 2 basenami, halą i boiskami sportowymi, salą szermierczą, kompleksem sportowym „Orlik” oraz skate-parkiem. Na udostępnionych przez miasto obiektach sportowych trenują zarówno dzieci i dorośli, ale i osoby wiążące swoją przyszłość ze sportem. Ich rozwój wspomagany jest przez liczne kluby sportowe, w tym uczniowskie. Dodatkowo, kluby te organizują cykliczne turnieje, konkursy i imprezy sportowe skierowane zarówno do młodych mieszkańców miasta, ale także rodzin i osób starszych oraz samotnych. Mieszkańcy mogą korzystać także z Tężni Solankowej, która znacząco wpływa na atrakcyjność turystyczną miasta oraz jakość życia lokalnej społeczności.

6. Opieka zdrowotna

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców Miasta Radlin usługi świadczy 14 niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej oraz poradni. Wśród usług przez nie świadczonych znajduje się podstawowa opieka zdrowotna, ambulatoryjna opieka zdrowotna, leczenie stomatologiczne, okulistyka, rehabilitacja, diagnostyka, medycyna pracy oraz promocja zdrowia. W mieście funkcjonuje także zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy skierowany do osób starszych, długotrwale chorych oraz leczonych farmakologicznie.

Z danych GUS wynika, iż w mieście w 2019 roku na 1 przychodnię przypadło 1 366 mieszkańców. Jest to wartość znacznie niższa od liczby mieszkańców przypadających na 1 przychodnię w całym powiecie, która wynosiła w omawianym roku 1 587 oraz województwie (1 615 osób). W ramach POZ w przedmiotowym roku udzielono 5,8 porady w przeliczeniu na 1 mieszkańca, czyli znacznie więcej niż w całym powiecie wodzisławskim (4,4) i województwie śląskim (4,6).

Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w Mieście Radlin w porównaniu do powiatu wodzisławskiego i województwa śląskiego w 2019 roku

Lp.	wyszczególnienie	Miasto Radlin	Powiat	Województwo
1	liczba osób przypadających na 1 przychodnię	1 366	1 587	1 615
2	porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	5,8	4,4	4,6

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Na terenie miasta działalność prowadzi 5 aptek ogólnodostępnych, w tym jedna całodobowa. Na 1 placówkę apteczną w 2019 roku w Mieście Radlin przypadły 3 552 osoby, co jak wynika z danych zaprezentowanych w tabeli, wskazuje na większą dostępność do aptek w mieście niż w całym powiecie wodzisławskim, a zarazem mniejszą w porównaniu do województwa śląskiego.

Tabela 7. Liczba ludności przypadająca na aptekę ogólnodostępną w Mieście Radlin w porównaniu do powiatu wodzisławskiego i województwa śląskiego w 2019 roku

Lp.	wyszczególnienie	Miasto Radlin	Powiat	Województwo
1	liczba osób przypadających na 1 przychodnię	3 552	3 927	3 181

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

7. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa. W mieście o bezpieczeństwo i porządek dbają funkcjonariusze z Komisariatu Policji w Radlinie. Istotnym zasobem w tym obszarze jest także Straż Miejska, która utrzymuje ścisłą współpracę z Komisariatem Policji i podejmująca liczne patrole oraz interwencje. Z kolei ochronę przeciwpożarową zapewniają w Mieście Radlin jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej – OSP Biertułtowy, Głóżyńny oraz Radlin II.

8. Działalność organizacji pozarządowych

Organizacje pozarządowe to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiąganie zysku⁸. Do roli organizacji pozarządowych można zaliczyć: budowę kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizacja grup społecznych i jednostek do większej aktywności „obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej”⁹. Oprócz wspomnianych, ważną rolę omawianych instytucji jest dostawa usług nieopłacalnych z punktu widzenia sektora prywatnego oraz takich, których nie jest w stanie, z racji braku odpowiednich narzędzi, dostarczyć państwo. Zadaniem takich grup jest między innymi zapewnienie dóbr i usług w dążeniu do poprawy warunków ekologicznych, opieki zdrowotnej, przeciwdziałanie łamaniu praw człowieka, a także walka z głodem¹⁰.

Na obszarze Miasta Radlin zarejestrowanych jest 41 organizacji pozarządowych, które prowadzą różnorodną działalność, w tym na rzecz społeczności lokalnej i które stanowią ważne zaplecze oraz potencjał do rozwiązywania problemów społecznych. Należą do nich między innymi:

- Belnashe;
- Klub Sportowy „Górnik – Radlin”;
- Siatkarski Klub Górnik Radlin;
- Klub Gimnastyczny „Radlin”;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Koksowni „Radlin”;
- Ochotnicza Straż Pożarna Głóżyńny;
- Radlińskie Towarzystwo Kulturalne;
- Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych;

⁸ <https://poradnik.ngo.pl/>

⁹ J. Oniszczyk, Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy, s. 269.

¹⁰ M. Yaziji, J. Doh, Organizacje pozarządowe a korporacje, s. 15.

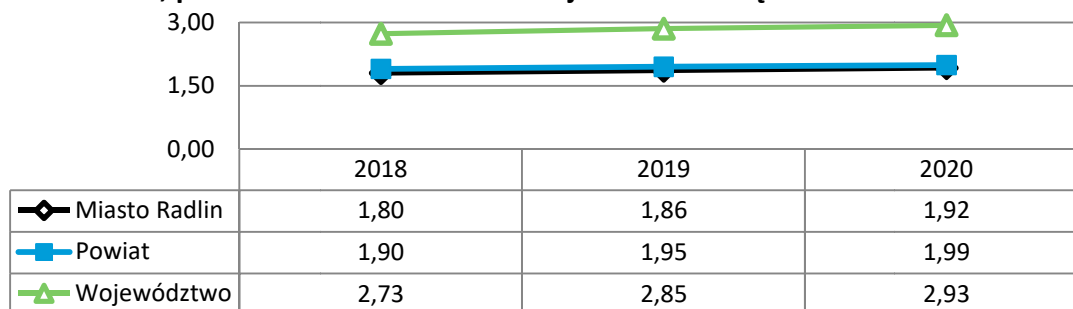
- Stowarzyszenie na rzecz Dzieci i Młodzieży „Tęcza”;
- Stowarzyszenie Radlińskie Biuro Porad Obywatelskich w Likwidacji;
- Inicjatywa;
- Oddział PTTK Radlin;
- Stowarzyszenie „Radlińska Przystań”;
- Stowarzyszenie Szok – Skuteczni, Zdecydowani, Operatywni, Kreatywni;
- Stowarzyszenie „Ruch Demokracji Lokalnej”;
- Stowarzyszenie Młody Radlin;
- Stowarzyszenie Aktywni Społecznie;
- Stowarzyszenie Integracji i Rozwoju „Dobre Anioły” W Likwidacji;
- Fundacja EDUARTE;
- Stowarzyszenie Zielona Wyspa.

Obszary, kierunki i formy realizacji wspólnych zadań i współpracy miasta z organizacjami pozarządowymi określone zostały w *Programie współpracy Miasta Radlin z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2021* zatwierdzonym uchwałą Nr S.0007.063.2020 Rady Miejskiej w Radlinie z dnia 27 października 2020 roku.

Głównym celem programu jest: podniesienie jakości życia mieszkańców Radlina poprzez pełniejsze zaspokojenie ich potrzeb, dzięki systemowej i efektywnej współpracy administracji samorządowej i organizacji pozarządowych przy realizacji zadań publicznych. Do celów szczegółowych należy natomiast stworzenie warunków do powstania inicjatyw i struktur na rzecz społeczności lokalnej, umacnianie w świadomości poczucia odpowiedzialności za siebie, swoje otoczenie i lokalną wspólnotę, organizowanie różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego, popularyzowanie wolontariatu oraz zwiększanie wpływu organizacji pozarządowych na kreowanie polityki społecznej¹¹.

Wskaźnik fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w mieście w 2020 roku wyniósł 1,92 i tym samym był podobny do wskaźnika w powiecie oraz znacznie niższy niż w województwie. Na przestrzeni ostatnich lat wskaźnik w Mieście Radlin systematycznie się zwiększał.

Wykres 13. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców w Mieście Radlin, powiecie wodzisławskim i województwie śląskim w latach 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

¹¹ Program współpracy Miasta Radlin z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2021 (uchwała Nr S.0007.063.2020 Rady Miejskiej w Radlinie z dnia 27 października 2020 roku)

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Mieście Radlin, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Miasta oraz jednostek organizacyjnych (m.in. OPS, CUS, jednostek oświatowych). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.). To właśnie jakość pracy administracji w ogromnej mierze narzuca tempo rozwoju wspólnoty lokalnej. Podstawą wdrożenia w życie założeń Strategii będzie partnerstwo i skonsolidowane podejście do obszarów problemowych. Skala i charakter wyzwań rozwojowych, przed jakimi stoi samorząd w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, wymagają kompleksowego ich rozwiązywania oraz działania z wykorzystaniem efektu synergii (uzyskiwanie zwielokrotnionych korzyści dzięki umiejętnemu połączeniu części składowych całości).

9. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Miasta Radlin jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Zadania Ośrodka z zakresu ustawy o pomocy społecznej polegają w szczególności na:

1. przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
2. pracy socjalnej;
3. prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
4. analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
5. realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
6. rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym z zakresu pomocy społecznej, realizowanych przez Ośrodek należą:

1. opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
2. sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej;
3. udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;

5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
7. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
8. przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
9. opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
10. praca socjalna;
11. organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
12. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
13. dożywianie dzieci;
14. sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
15. kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
16. pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
17. sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
18. utworzenie i utrzymanie ośrodka, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
19. przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
20. opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych gminy realizowanych przez „Ośrodek”, należą:

1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
2. przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
3. prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
4. podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;

5. współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

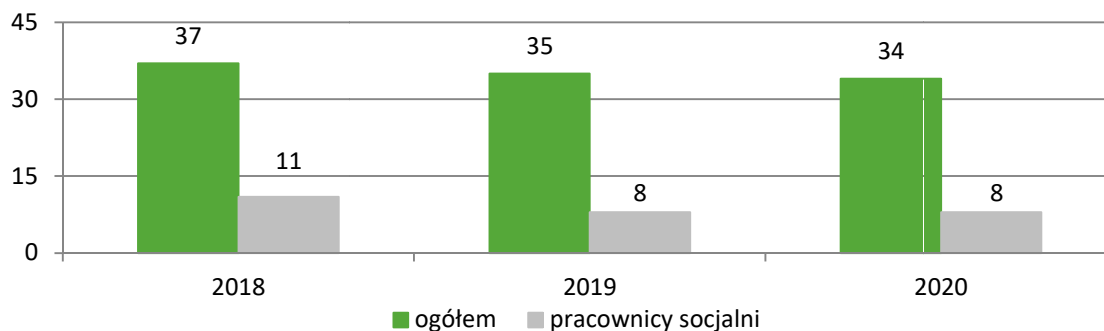
Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez „Ośrodek” należą:

1. organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
2. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
3. prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
4. realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom;
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
7. wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Ośrodek realizuje zadania własne miasta, zadania zlecone mu przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. „Ośrodek” realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Burmistrza oraz uchwałami Rady Miasta.

W 2020 roku kadra Ośrodka Pomocy Społecznej w Radlinie liczyła łącznie 34 pracowników, w tym 8 pracowników socjalnych i 5 osób na stanowiskach kierowniczych. W odniesieniu do 2018 roku liczba zatrudnionych pracowników, tak jak i liczba pracowników socjalnych zmniejszyła się odpowiednio o 3 osoby.

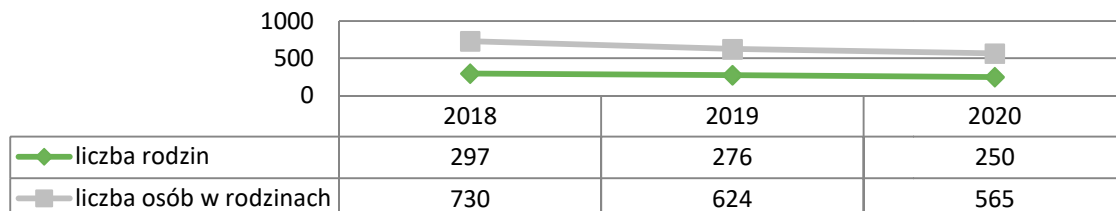
Wykres 14. Kadra Ośrodka Pomocy Społecznej w Radlinie na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Mieście Radlin uległa znaczącemu spadkowi. W 2020 roku z pomocy skorzystało 250 rodzin, czyli o 16% mniej niż w roku 2018 i jednocześnie 9% mniej niż w roku 2019. W omawianym okresie zmianie uległa także liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej (spadek o 23%). Dynamikę zmian obrazuje poniższy wykres.

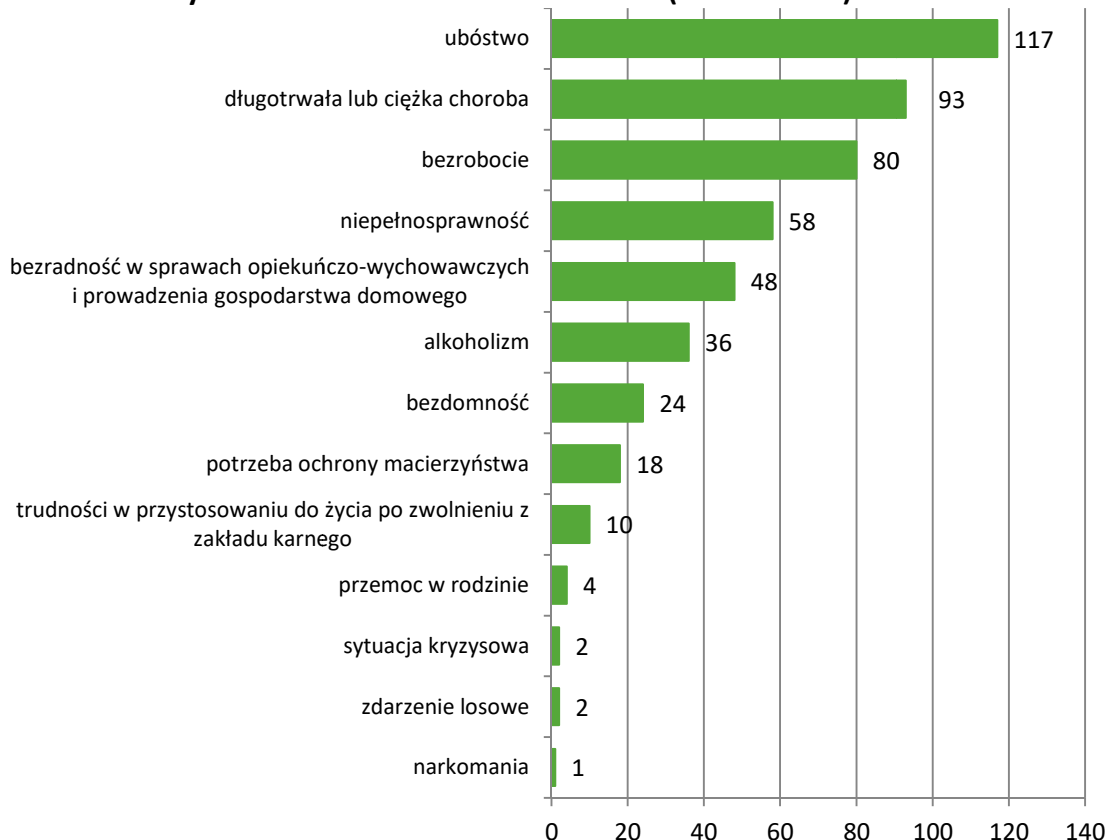
Wykres 15. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w Mieście Radlin w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w Mieście Radlin było ubóstwo, z którego powodu pomoc otrzymało 117 rodzin. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej znalazła się długotrwała lub ciężka choroba (93 rodziny), natomiast na trzecim – bezrobocie (80 rodzin). Wśród powodów udzielania świadczeń charakteryzujących się znaczną ilością rodzin ich otrzymujących, znajduje się także niepełnosprawność (58 rodzin), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (48 rodzin), alkoholizm (36 rodzin) oraz bezdomność (24 rodziny).

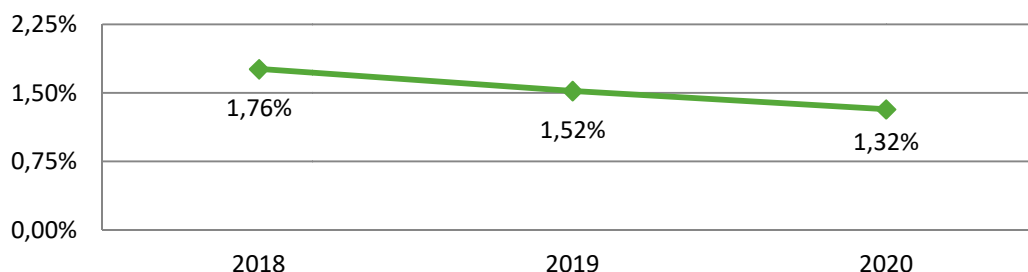
Wykres 16. Powody udzielania świadczeń w 2020 roku (liczba rodzin)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 tysiąc mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2018-2020 wartość tego wskaźnika uległa zmniejszeniu. W 2018 roku wyniosła 1,76%, w 2019 roku – 1,52%, natomiast w 2020 roku – 1,32%. Dane w tym zakresie zaprezentowane zostały poniżej.

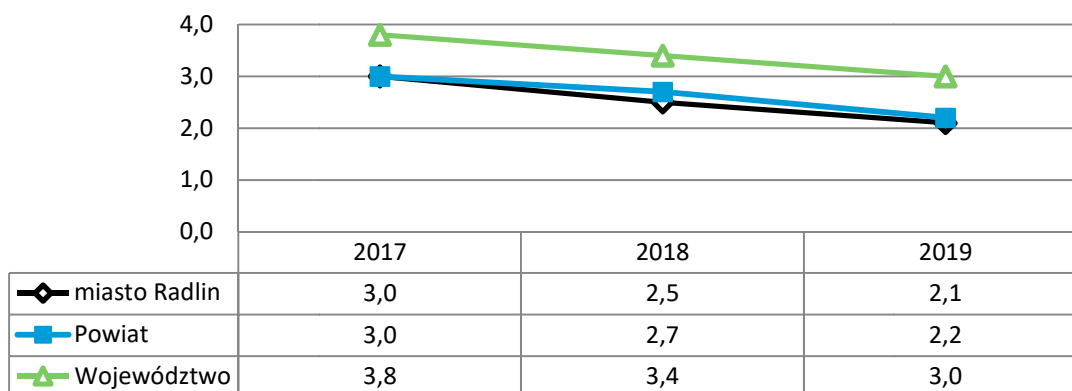
Wykres 17. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2019 roku kształtował się w mieście Radlin na poziomie 2,1% co oznacza, że był nieznacznie niższy niż w całym powiecie oraz o wiele niższy w porównaniu do województwa śląskiego. W stosunku do poprzednich lat, wskaźnik zarówno w mieście, jak i powiecie i województwie uległ spadkowi.

Wykres 18. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w Mieście Radlin, powiecie wodzisławskim i województwie śląskim na przestrzeni lat 2017-2019 (w procentach)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W 2020 roku w mieście świadczenia pieniężne zostały udzielone 163 mieszkańcom, natomiast świadczenia niepieniężne – 117. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba osób, które otrzymały świadczenie pieniężne i niepieniężne systematycznie się zmniejszała. Dane statystyczne w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2018-2020

Lp.	plęć	2018	2019	2020
1	świadczenie pieniężne	190	170	163
2	świadczenie niepieniężne	174	140	117

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. Na przestrzeni ostatnich trzech lat, liczba osób długotrwale pobierających świadczenie zmniejszyła się ze 152 w 2018 roku do 105 w 2020 roku. Oznacza to spadek o 31%. Widoczna jest dysproporcja w zakresie płci osób długotrwale pobierających świadczenie w 2020 roku – mężczyźni stanowili 46% ogółu, natomiast kobiety – 54%.

Tabela 9. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2018-2020

Lp.	płeć	2018	2019	2020
1	kobiety	81	67	57
2	mężczyźni	71	55	48
3	ogółem	152	122	105

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące liczby osób, rodzin oraz osób w rodzinach, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2018-2020. W 2020 roku przeprowadzono je ze 136 członkami 134 rodzin, które liczyły łącznie 281 osób. Na przestrzeni ostatnich lat zmniejszeniu uległa zarówno liczba osób, jak i rodzin oraz ich członków, z którymi pracownicy socjalni prowadzili rozmowy. Zmiany w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 10. Liczba osób, rodzin i członków rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2018-2020

Lp.	płeć	2018	2019	2020
1	liczba osób	232	217	136
2	liczba rodzin	229	214	134
3	liczba osób w rodzinach	538	542	281

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

10. Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Miasto Radlin prowadząc szeroką działalność na rzecz lokalnego społeczeństwa stale rozbudowuje miejskie zasoby instytucjonalne, które mają kluczowy wpływ na skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych. Podejmowane działania mają na celu zminimalizowanie ich skali w oparciu o pracę z mieszkańcami dotkniętymi takimi trudnościami jak niepełnosprawność, samotność, uzależnienia, czy przemoc.

Rozeznane na terenie miasta problemy determinują lokalne władze do podejmowania co raz bardziej innowacyjnych działań i wdrażania nowych sposobów wsparcia osób przeżywających trudności. Świadczy o tym m.in. utworzenie w 2020 roku Centrum Usług Społecznych na obszarze rewitalizacji, tj. dzielnica Emma i włączenie go w struktury Ośrodka Pomocy Społecznej. Poniżej wskazane zostały główne zasoby miasta w zakresie rozwiązywania problemów społecznych:

- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Centrum Usług Społecznych,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Punkt Interwencji Kryzysowej wraz z Punktem Konsultacyjnym dla Rodzin,
- jednostki oświatowe,
- Ognisko Pracy Pozaszkolnej,
- Świetlica Środowiskowa KOLIBA,
- Komisariat Policji,
- Miejski Ośrodek Kultury,
- Miejska Biblioteka Publiczna,
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- Jednostki ochrony zdrowia,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

III. Diagnoza sytuacji społecznej w Mieście Radlin

Na podstawie danych empirycznych przekazanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Radlinie, danych Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego, Policji oraz badań społecznych przeprowadzonych wśród mieszkańców w 2021 roku, do każdego z obszarów wymienionych we wprowadzeniu do Strategii przeprowadzono analizy diagnostyczne (diagnoza sytuacji społecznej), w skład których wchodzi charakterystyka i skala problemu oraz podejmowane działania interwencyjne. Wyznaczono także główne obszary problemowe i przedstawiono analizę SWOT¹².

1. Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

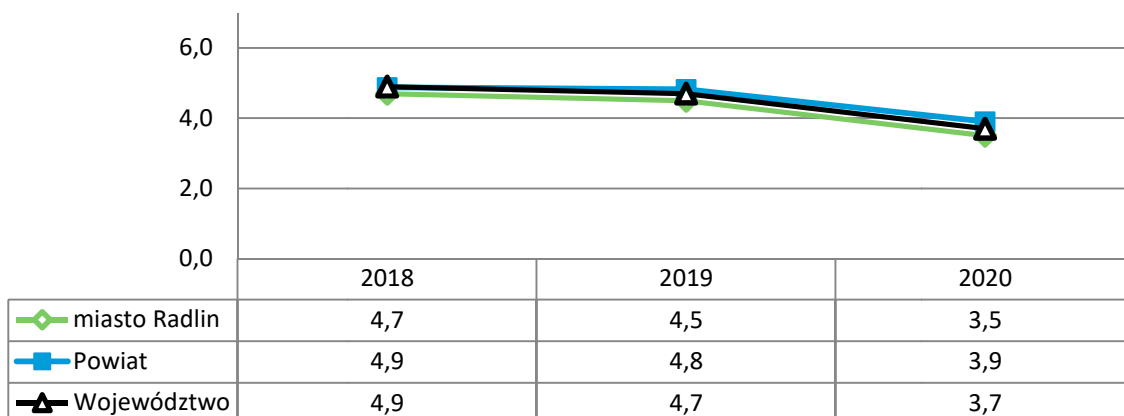
Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

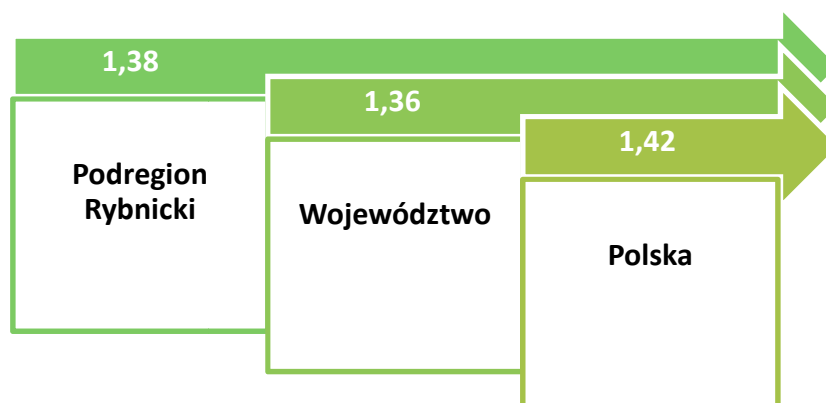
Analiza obszaru jakim jest wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej została rozpoczęta od przedstawienia wskaźnika dotyczącego małżeństw mieszkańców miasta, w porównaniu do wartości w całym powiecie wodzisławskim oraz województwie śląskim. Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba małżeństw na 1000 ludności w Mieście Radlin ulegała systematycznemu spadkowi. Podobnie przedstawiała się sytuacja w całym powiecie oraz województwie. W 2020 roku wskaźnik małżeństw dla miasta wynosił 3,5 i ukształtował się na nieznacznie niższym poziomie niż w województwie i w powiecie.

¹² Analiza SWOT wskazuje czynniki mające wpływ na możliwości interwencji, w podziale na mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne (GMK), takie na które mamy wpływ i takie które odnoszą się do teraźniejszości; szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne (województwo, kraj, Europa), takie na które mamy niewielki wpływ i takie które mogą odnosić się do przyszłości.

Wykres 19. Liczba małżeństw na 1000 ludności w Mieście Radlin w porównaniu do powiatu wodzisławskiego i województwa śląskiego w latach 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Jednym z instrumentów umożliwiających określenie stanu i kondycji rozrodczej danego społeczeństwa jest współczynnik dzietności, który określa przeciętną liczbę dzieci, które urodziłaby kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15-49 lat), przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną wśród kobiet w badanym roku. Dane w tym zakresie obliczane są dla całego kraju, województw oraz podregionów, natomiast pozostają niedostępne na szczeblu powiatów i gmin. W 2019 roku w Podregionie Rybnickim wyniósł 1,38 i można założyć, że jest on zbliżony do rzeczywistej wartości tego wskaźnika w Mieście Radlin. W województwie śląskim ukształtował się na poziomie 1,36, natomiast w Polsce – 1,42. Tym samym można stwierdzić, że sytuacja w regionie jest mniej korzystna niż w całej Polsce, a jednocześnie lepsza niż w województwie. Przyjmuje się, że aby zapewniona była prosta zastępowalność pokoleń, omawiany współczynnik powinien przyjmować wartość między 2,10 a 2,15.

Rysunek 4. Współczynnik dzietności w Podregionie Rybnickim, województwie śląskim oraz w całej Polsce (stan na koniec 2019 roku)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie miasta w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany w zakresie funkcjonowania instytucji rodziny. Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny jest Ośrodek Pomocy Społecznej, który służy pomocą rodzinom z Miasta Radlin znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia ich niezbędnych potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

W 2020 roku przyznanych zostało łącznie 2 326 świadczeń rodzinom z dziećmi, w tym 183 świadczenia pieniężne i 2 143 niepieniężne. Struktura rodzin objętych wsparciem wygląda następująco: 243 świadczenia przyznano rodzinom posiadającym jedno dziecko, 756 rodzinom z dwójką dzieci, 713 rodzinom z trójką dzieci, natomiast 614 świadczeń zostało przyznanych rodzinom z czwórką lub większą liczbą dzieci. W omawianym roku znaczną większość form udzielonej pomocy stanowiły świadczenia niepieniężne – 92%. Szczegółowe dane w zakresie liczby udzielonych świadczeń niepieniężnych oraz pieniężnych przedstawia poniższa tabela.

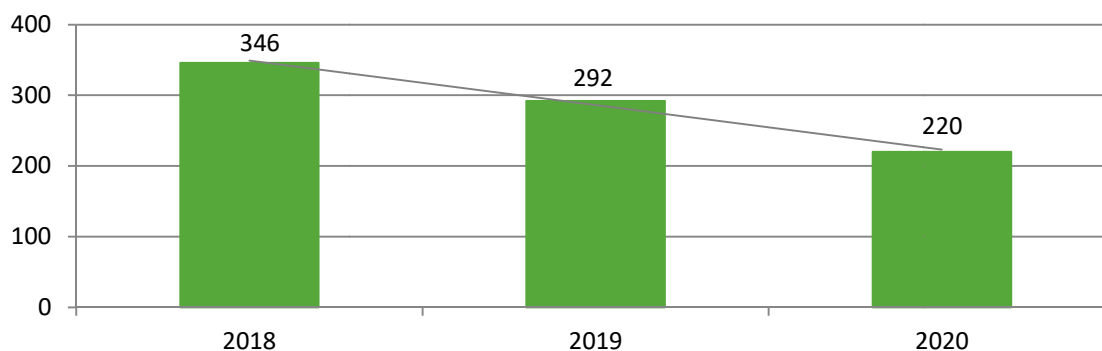
Tabela 11. Rodzaje świadczeń, z których korzystały poszczególne typy rodzin z dziećmi w 2020 roku

Lp.	liczba dzieci	ogółem	świadczenia pieniężne	świadczenia niepieniężne
1	jedno dziecko	243	65	178
2	dwoje dzieci	756	41	715
3	troje dzieci	713	51	662
4	czworo i więcej dzieci	614	26	588
5	łącznie	2 326	183	2 143

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2018-2020. Możemy zauważyć, że ze świadczeń tych w 2020 roku skorzystało średnio 220 rodzin zamieszkujących miasto. Na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć, że liczba rodzin objętych takim rodzajem wsparcia sukcesywnie się zmniejszała, a w 2020 była o 25% niższa niż w roku 2019 oraz o 36% niższa w porównaniu do roku 2018.

Wykres 20. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Dodatkowym świadczeniem wspierającym rodzinę jest „świadczenie wychowawcze 500+”. Program Rodzina 500+ został wprowadzony ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci i funkcjonuje od 1 kwietnia 2016 roku. Świadczenie wychowawcze przysługuje rodzicom bądź opiekunom dziecka do dnia ukończenia przez nie 18 roku życia w wysokości 500 zł miesięcznie. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Szczegółowe zestawienie liczby rodzin i świadczeń w latach 2018-2020 prezentuje poniższa tabela. W 2018 roku świadczenie wychowawcze 500+ zostało przyznane 1 299 rodzinom, w których wychowywało się 1 822 dzieci, a koszt świadczeń wyniósł 9 464 783 zł. W 2020 roku program ten znacząco zwiększył swoją skalę, a wsparciem finansowym objęto 2 103 rodziny wychowujące 3 330 dzieci, na co przeznaczono środki w wysokości 18 832 393 zł.

Tabela 12. Liczba rodzin i dzieci korzystających ze świadczenia wychowawczego oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba rodzin	1 299	2 083	2 103
2	liczba dzieci	1 822	3 173	3 330
3	kwota świadczeń (w złotych)	9 464 783	13 734 875	18 832 393

Źródło: Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej za rok 2018, 2019 i 2020

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 roku w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”, Ośrodek Pomocy Społecznej otrzymał do realizacji nowe zadanie z dniem 01.07.2018 roku, którym było ustalenie prawa i wypłata świadczeń „Dobry start”, które przysługuje w związku z rozpoczęciem roku szkolnego dzieciom lub osobom uczącym się do 20 roku życia oraz dzieciom lub osobom uczącym się do 24 roku życia – w przypadku dzieci lub osób uczących i legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności. W 2020 roku z tej formy wsparcia skorzystało łącznie 1 500 rodzin, którym przyznano 2 133 świadczenia na kwotę 639 900 zł. W latach 2018-2020 liczba beneficjentów Programu wahała się, niemniej w 2020 roku wsparcie przyznano najmniejszej liczbie rodzin w tym czasie.

Tabela 13. Liczba rodzin i wypłaconych świadczeń w ramach programu „Dobry start” oraz środki przeznaczone jego realizację w latach 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba wypłaconych świadczeń	2 134	2 148	2 133
2	liczba korzystających rodzin	1 514	1 527	1 500
3	wydatkowana kwota (w złotych)	640 200	644 400	639 900

Źródło: Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej za rok 2018, 2019 i 2020

Z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu przysługuje jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł. Ośrodek jest realizatorem zadań ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem”. W 2020 roku, podobnie jak w latach poprzednich, w mieście dwukrotnie wystąpiła potrzeba wsparcia rodzin z powyższego powodu.

Tabela 14. Liczba rodzin i świadczeń „Za Życiem” oraz środki przeznaczone na ten cel w latach 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba wypłaconych świadczeń	2	2	2
2	liczba korzystających rodzin	2	2	2
3	wydatkowana kwota (w złotych)	8 000	8 000	8 000

Źródło: Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej za rok 2018, 2019 i 2020

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z **funduszu alimentacyjnego**. W 2020 roku w porównaniu do lat poprzednich zauważalny jest spadek liczby rodzin i wychowujących się w nich dzieci, którym przyznano wsparcie finansowe z funduszu. Liczba rodzin w omawianym roku zmniejszyła się o 10% w stosunku do roku 2019 i o 8% do 2018 roku. W przypadku dzieci korzystających ze wsparcia, ich liczba w 2020 roku była najniższa w tym okresie i wyniosła 140 (o 13% mniej niż w 2019 roku).

Możliwość wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego możliwa jest dzięki stałe podejmowanym działaniom pracowników OPS w stosunku do dłużników alimentacyjnych. Wśród sposobów odzyskania wypłaconych z funduszu środków od osób unikających płacenia alimentów znajduje się prowadzenie wywiadów alimentacyjnych, kierowanie wniosków o aktywizację zawodową dłużników alimentacyjnych pozostających bez zatrudnienia oraz zobowiązanie osób bezrobotnych do zarejestrowania się w PUP, a także kierowanie wniosków o ściganie za przestępstwo nie alimentacji do Prokuratury. W 2020 roku na świadczenia przekazano łącznie 610 036 zł z funduszu, natomiast na skutek podejmowanych działań odzyskano od dłużników kwotę 285 546 zł, czyli 46,8% całej wydatkowanej kwoty.

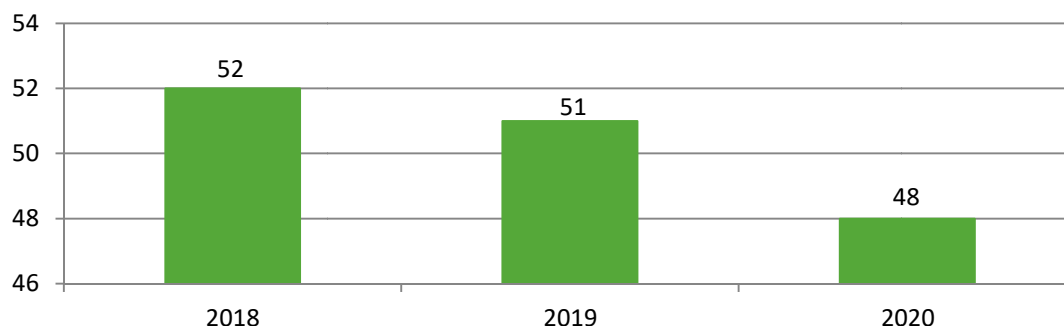
Tabela 15. Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego oraz wysokość przeznaczonych na to środków na przestrzeni lat 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba rodzin	103	105	95
2	liczba dzieci	151	161	140
3	wydatkowana kwota (w złotych)	244 037	660 315	610 036
4	wygezekwowane środki (w %)	41,4	47,7	46,8

Źródło: Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej za rok 2018, 2019 i 2020

W 2020 roku bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowała się na piątym miejscu pod względem liczby rodzin otrzymujących pomoc.

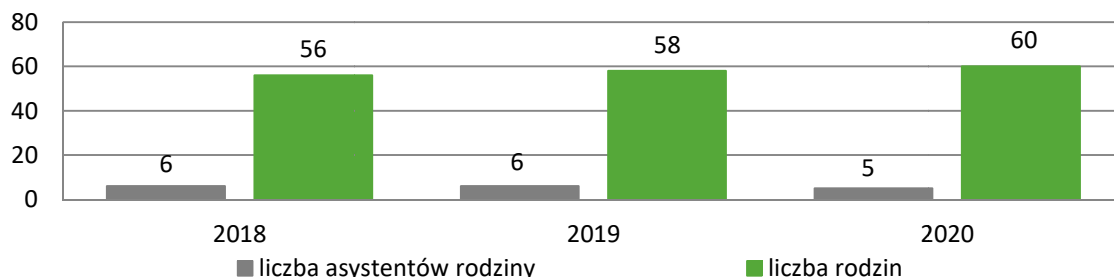
Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych ulegała systematycznemu spadkowi. W 2018 roku wsparciem objęto 52 rodziny, natomiast w 2020 roku – 48 rodzin (spadek o 8%), a znaczną część z nich stanowiły rodziny niepełne (23 rodziny, tj. 44%).

Wykres 21. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Ośrodek Pomocy Społecznej w Radlinie realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku. Kładzie ona nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja **asystenta rodziny**, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

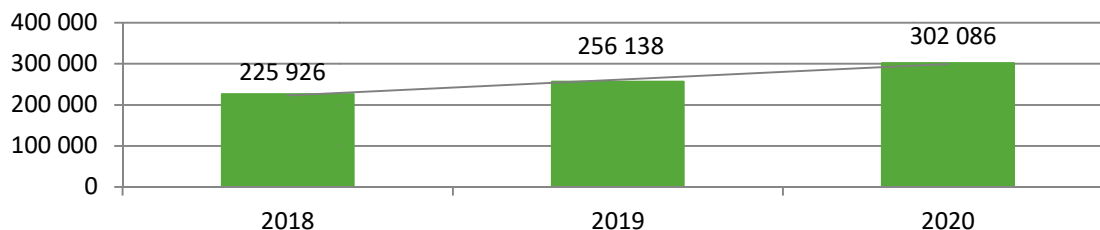
W Ośrodku Pomocy Społecznej w Radlinie działania na rzecz wsparcia rodzin i wzmocnienia kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców świadczy 5 zatrudnionych w jednostce asystentów rodziny. W ramach realizacji ustawowego zadania prowadzili oni pracę w 60 rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. W porównaniu do lat poprzednich zmniejszyła się liczba asystentów, natomiast liczba rodzin korzystających z ich wsparcia uległa zwiększeniu (o 4 w porównaniu do 2018 roku).

Wykres 22. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej za rok 2018, 2019 i 2020

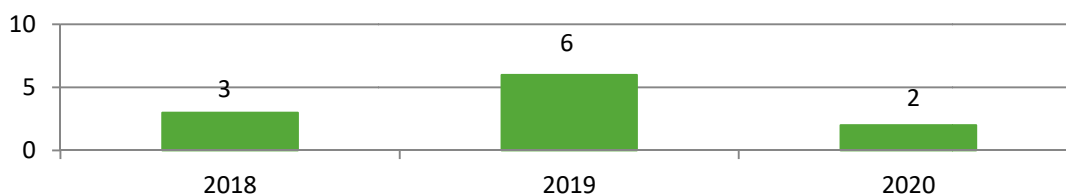
W roku 2020 w Mieście Radlin nie było **rodzin wspierających**, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przewyżczeniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

Ośrodek Pomocy Społecznej w Radlinie ponosi odpłatność za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych, która w 2020 roku wyniosła 302 086 zł. Możemy zauważyć, że kwota przekazana na pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2018-2020 ulegała systematycznemu wzrostowi.

Wykres 23. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2018-2020 (w złotych)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W efekcie prowadzonych przez asystentów rodziny działań w środowisku rodzinnym możliwy jest powrót dzieci z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych. W latach 2018-2020 liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych wahała się, jednakże należy zauważyć, że w większości przypadków pracy asystentów, podejmowane przez nich działania zostają zakończone ustabilizowaniem się sytuacji rodzin – w 2020 roku 12 na 16 rodzin osiągnęło zaplanowane przez asystenta cele pracy.

Wykres 24. Liczba dzieci opuszczających pieczę zastępczą w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej za rok 2018, 2019 i 2020

W ramach wspierania rodziny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z innymi instytucjami takimi jak: jednostki oświatowe, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja, Zespół Interdyscyplinarny, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe, placówki służby zdrowia, a także z Kuratorium Oświaty w Katowicach. W 2020 roku Kuratorium było organizatorem wypoczynku letniego w Białym Dunajcu, w którym uczestniczyło 4 dzieci z terenu miasta. Wyjazdy wakacyjne mają na celu integrację rówieśniczą dzieci wychowujących się w rodzinach problemowych oraz ich rozwój społeczny, edukacyjny i psychofizyczny.

W poniższej tabeli zaprezentowane zostały główne wnioski z przeprowadzonej w 2021 roku Diagnozy Problemów Społecznych wśród dorosłych mieszkańców miasta w zakresie wspierania rodzin.

Tabela 16. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród uczniów i dorosłych mieszkańców Miasta Radlin dotyczące zapotrzebowania na usługi społeczne w zakresie wspierania rodzin

Lp.	Obszar tematyczny	Wnioski
1	Zapotrzebowanie na usługi społeczne MIESZKAŃCY	<ul style="list-style-type: none"> – Zdaniem 26% mieszkańców biorących udział w badaniu wspieranie rodzin zamieszkujących miasto jest obszarem, który powinien być rozwijany i usprawniany priorytetowo przez lokalny samorząd. – 15% respondentów zauważyło potrzebę intensyfikacji działań miasta w obszarze polityki prorodzinnej, a 5% w zakresie systemu pieczy zastępczej. – Niemal połowa ankietowanych mieszkańców (49%) widzi potrzebę poszerzenia oferty wspierania rodzin w zakresie organizowania alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. – Badani zauważyli konieczność rozwijania infrastruktury opieki nad dziećmi do lat 3 (41%), co wskazuje na potrzebę utworzenia samorządowego żłobka na terenie miasta. – Wspieranie rodzin z terenu Miasta Radlin powinno zdaniem respondentów obejmować również udzielanie specjalistycznej pomocy i poradnictwa, prowadzenie działań profilaktycznych, a także organizowanie czasu wolnego dla rodzin z dziećmi i osób dorosłych.
2	Zapotrzebowanie na usługi społeczne UCZNIOWIE	<ul style="list-style-type: none"> – W opinii znacznej większości młodych respondentów dostępność do aktywności sportowej oraz rekreacyjnej jest w mieście na zadowalającym, wysokim poziomie. – Uczniowie przyznali również, że oferta kulturalna w mieście, tj. zajęcia plastyczne, taneczne, muzyczne itp. jest ograniczona, a dostęp do niej bardzo zły i zły (24%).

Źródło: Diagnoza problemów społecznych na terenie Miasta Radlin. Raport z badań przeprowadzonych w 2021 roku

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego:

- niewydolność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z niskich kompetencji rodzicielskich oraz samotnego wychowywania dzieci,
- spadek wskaźnika małżeństw,
- konieczność umieszczania dzieci w pieczy zastępczej z powodu złej sytuacji w rodzinie naturalnej,
- zaniedbanie wychowawcze dzieci i młodzieży oraz rozpad więzi rodzinnych,
- brak funkcjonującego na terenie miasta samorządowego żłobka,
- niewystarczająca infrastruktura placówek wsparcia dziennego oraz oferta kulturalna dla dzieci i młodzieży.

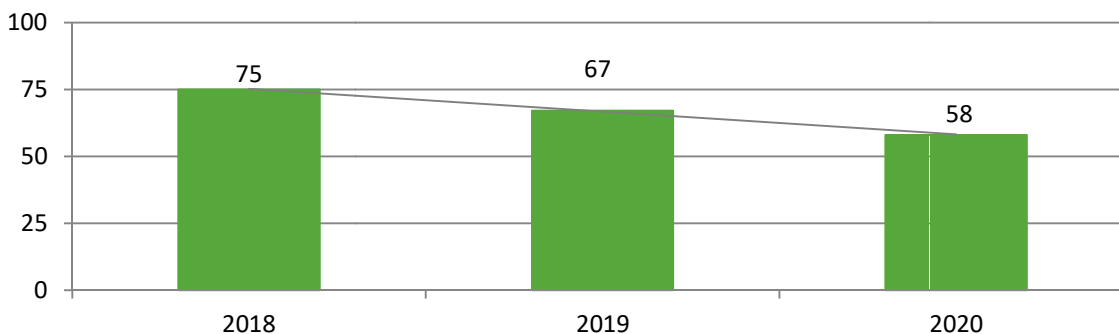
2. Wsparcie osób z niepełnosprawnością

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby z niepełnosprawnością z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej.* Niepełnosprawność można rozpatrywać według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności. Warty podkreślenia jest fakt, że osoby z niepełnosprawnością tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji.

W 2020 roku niepełnosprawność jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowała się na czwartym miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia.

W 2020 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 58. Z prezentowanych poniżej danych wynika, że na przestrzeni lat 2018-2020 liczba rodzin, którym udzielono pomocy z tego powodu ulegała systematycznemu spadkowi, który wyniósł w tym okresie 23%.

Wykres 25. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla dziecka z niepełnosprawnością w latach 2018-2020. W 2018 roku przyznano 1 346 świadczeń na łączną kwotę 212 505,00 zł, w 2019 o 5% więcej, tj. 1 415 świadczeń na kwotę 266 389,00 zł, natomiast w 2020 roku liczba świadczeń zmniejszyła się i wyniosła 1 327, a na realizację tego wsparcia przekazano 286 075,00 zł. Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba przyznanych świadczeń ulegała wahaniom, natomiast w 2020 roku przyjęła najniższą wartość.

Tabela 17. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba świadczeń	1 346	1 415	1 327
2	kwota świadczeń (zł)	212 505	266 389	286 075

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

W latach 2018-2020 liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności ulegała systematycznemu wzrostowi. W 2020 roku przyznano 2 051 świadczeń, czyli o 111 więcej niż w 2019 roku i o 384 więcej niż w 2018 roku. Adekwatnie do liczby przyznanych zasiłków sukcesywnie zwiększał się koszt tych świadczeń.

Tabela 18. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba świadczeń	1 667	1 940	2 051
2	kwota świadczeń (zł)	263 476	366 377	422 405

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

W 2018 roku przyznano 1 281 świadczeń dla osób z niepełnosprawnością powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, w 2019 roku – 1 370, natomiast w 2020 roku – 2 436. W ostatnich latach zauważalny był systematyczny wzrost liczby przyznanych zasiłków w tym zakresie, a także przeznaczonej na ten cel kwoty pieniędzy.

Tabela 19. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba świadczeń	1 281	1 370	1 436
2	kwota świadczeń (zł)	202 560	259 285	309 946

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Poniższa tabela zawiera dane dotyczące przyznawanego na przestrzeni ostatnich lat specjalnego zasiłku opiekuńczego (liczba i kwota świadczeń). Zasiłek ten przysługuje w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. W 2020 roku w ramach tego zasiłku wypłacono 10 świadczeń, a więc o 12 mniej niż w roku ubiegłym oraz o 18 mniej niż w roku 2018.

Tabela 20. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba świadczeń	28	22	10
2	kwota świadczeń (zł)	14 756	13 640	6200

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Wśród mieszkańców miasta z niepełnosprawnościami znajdują się osoby, które ze względu na swój stan zdrowia nie mają możliwości pozostania w swoim dotychczasowym środowisku. Zadaniem OPS w Radlinie jest kierowanie osób wymagających stałego, całodobowego wsparcia do **domu pomocy społecznej** i ponoszenie częściowej lub całościowej odpłatności za ich pobyt w takich placówkach. Na terenie powiatu wodzisławskiego oraz sąsiednich zlokalizowanych na obszarze województwa śląskiego znajdują się liczne podmioty – prowadzone zarówno przez jednostki samorządu terytorialnego, jak i organizacje pozarządowe, skierowane do specyficznych potrzeb osób z niepełnosprawnością.

W 2020 roku Miasto Radlin poniosło odpłatność za pobyt 6 mieszkańców z niepełnosprawnościami w DPS, którzy umieszczeni zostali w 4 placówkach, w tym dla osób niepełnosprawnych fizycznie w Gorzycach, dla dzieci z niepełnosprawnościami w Ścinawce Dolnej, dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie w Pielgrzymowicach oraz w Wodzisławiu Śląskim.

Tabela 21. Liczba osób z niepełnosprawnościami umieszczonych w DPS na przestrzeni lat 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba osób umieszczonych	5	6	6
2	liczba placówek	4	4	4

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Jedną ze skutecznych form wsparcia osób z niepełnosprawnościami na terenie miasta oraz ich opiekunów jest pomoc „**Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej**”, którego usługi wprowadzone zostały w 2019 roku. Priorytetowym celem działania asystenta jest ogólne wsparcie osoby niesamodzielnej w codziennych czynnościach i umożliwienie jej adekwatnego do jej potrzeb uczestnictwa w życiu społeczno-kulturalnym. Dzięki ogólnodostępnej pomocy asystenta i kompleksowemu wsparciu, osoby z niepełnosprawnościami mają możliwość korzystania z ogólnej działalności miasta oraz być integralną częścią lokalnej społeczności.

W Mieście Radlin zatrudnionych jest 3 asystentów, którzy świadczą wsparcie w codziennych czynnościach 9 osobom o znacznym i 2 osobom o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a wymiar ich pracy w 2020 roku wyniósł 1 741,5 godziny, czyli jednego beneficjenta objęto wsparciem przez średnio 158 godzin (13 godzin w miesiącu).

Osoby z niepełnosprawnościami mają zapewniony dostęp do rehabilitacji w ramach działalności podmiotów ochrony zdrowia, które świadczą usługi rehabilitacyjne w oparciu o kontrakty zawarte z NFZ. Ponadto, w Wodzisławiu Śląskim specjalistyczne wsparcie udziela Wodzisławski Ośrodek Rehabilitacji i Terapii Dzieci i Młodzieży.

Dodatkową formą wsparcia osób z niepełnosprawnościami, która skutecznie wpływa na ich rehabilitację społeczną oraz zawodową jest uczestnictwo w Warsztatach Terapii Zajęciowej, w ramach których uczestnicy zajęć mają możliwość wzmocnienia swoich kompetencji zawodowych i umiejętności niezbędnych w codziennym funkcjonowaniu.

Na terenie miasta nie funkcjonuje WTZ, niemniej mieszkańcy z niepełnosprawnościami posiadający odpowiednie orzeczenie ze wskazaniem do uczestnictwa w warsztatach kierowani są do placówki WTZ w Wodzisławiu Śląskim, która prowadzona jest przez Caritas Archidiecezji Katowickiej. Ponadto w Wodzisławiu Śląskim działalność prowadzi **Zakład Aktywności Zawodowej Zakład Usług Pralniczych** umożliwiający osobom w szczególnej sytuacji na rynku pracy ze względu na ich ograniczenia na podjęcie pracy w bezpiecznym i dostosowanym do ich potrzeb środowisku pracy.

Do głównych wniosków wynikających z przeprowadzonej w mieście Diagnozy należy:

Tabela 22. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Miasta Radlin dotyczące niepełnosprawności

Lp.	Obszar tematyczny	Wnioski
1	Wykluczenie społeczne	<ul style="list-style-type: none"> – Z odpowiedzi respondentów wynika, iż 3% z nich doświadczyło osobiście odrzucenia ze społeczności lokalnej z powodu swojej niepełnosprawności. – 14% ankietowanych przyznało, że zna w swoim środowisku osoby z niepełnosprawnościami, które doznały odrzucenia z tego powodu.
2	Infrastruktura miejska	<ul style="list-style-type: none"> – W opinii znacznej części mieszkańców infrastruktura techniczna w mieście nie jest przystosowana do potrzeb osób o ograniczonej mobilności, na co wskazało 35% badanych. – Zaledwie co piąty (21%) ankietowany ocenił infrastrukturę w Mieście Radlin jako dobrze lub bardzo dobrze dostosowaną

3	Rozwijanie dostępnych w mieście usług społecznych	<p>do możliwości osób z niepełnosprawnościami.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Jak wynika z odpowiedzi największej części respondentów, tj. 36%, polityka społeczna wobec osób z niepełnosprawnościami jest priorytetowym obszarem, w ramach którego miasto powinno rozwijać usługi społeczne. – Wśród najczęściej wskazywanych działań w zakresie wsparcia osób o ograniczonej mobilności, które należy poszerzyć w mieście na większą skalę znajduje się zapewnienie mieszkańcom dostępu do rehabilitacji i umożliwienie wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego. Wśród usług społecznych ankietowani zauważyli również potrzebę zapewnienia całodobowej opieki osobom niezdolnym do samodzielnego funkcjonowania, organizowanie dowozu, podnoszenie umiejętności opiekunów faktycznych oraz animowanie czasu wolnego, w tym poprzez działania integracyjne.
4	Wdrażanie nowych usług społecznych	<ul style="list-style-type: none"> – Mieszkańcy biorący udział w badaniu zauważyli również potrzebę wdrożenia nowych, ponadpodstawowych działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Wśród głównych usług, jakie ich zdaniem należy włączyć do katalogu dostępnych usług jest wypożyczanie sprzętu rehabilitacyjnego na terenie miasta, wprowadzenie usług porządkowych w miejscu zamieszkania, naprawianie rzeczy codziennego użytku oraz szkolenia dla opiekunów osób zależnych.

Źródło: *Diagnoza problemów społecznych na terenie Miasta Radlin. Raport z badań przeprowadzonych w 2021 roku*

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- niepełnosprawność jako jeden z głównych powodów korzystania z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności,
- wzrost zapotrzebowania na wsparcie materialne dla osób z niepełnosprawnością,
- trudności w funkcjonowaniu osób z niepełnosprawnościami ze względu na występowanie barier osobistych, społecznych, technicznych i funkcjonalnych,
- wykluczenie osób z niepełnosprawnościami w społeczności lokalnej,
- niewystarczająca do rzeczywistych potrzeb oferta usług społecznych w mieście, w szczególności w zakresie rehabilitacji, opieki całodobowej, animowania czasu wolnego i organizowania szkoleń oraz wsparcia dla opiekunów osób zależnych.

3. Zdrowie psychiczne

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi

wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych, a także harmonijny związek między ciałem, a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian¹³.

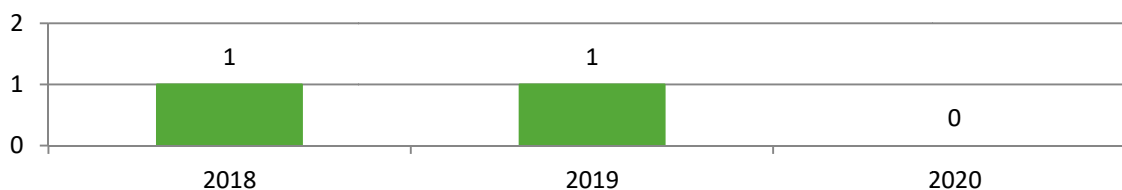
Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim pozostałe problemy społeczne, na temat których możemy znaleźć wyczerpujące statystyki.

Problemy w zakresie zdrowia psychicznego mogą nasilać się w najbliższych latach ze względu na pandemię COVID-19. Pandemia wiąże się z poczuciem zagrożenia, lękiem, niepewnością oraz niepokojem. W skrajnych przypadkach mogą pojawić się stany paniki oraz poczucie beznadziei. Konsekwencją tego mogą być narastające zaburzenia psychiczne, począwszy od teraz, po ustąpieniu zagrożenia, a nawet ujawniające się przez kolejne lata. Biorąc pod uwagę to, że już przed wybuchem pandemii statystyki dotyczące problemów ze zdrowiem psychicznym były dramatyczne, a obecna sytuacja może je znacznie pogorszyć, istnieje pilna potrzeba podejmowania szerokich działań w tym zakresie.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, realizowanych przez gminę, należy organizacja i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Celem **specjalistycznych usług opiekuńczych** jest poprawa jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez: zapewnienie wysokiej jakości specjalistycznej pomocy osobom samotnym z zaburzeniami psychicznymi, w przypadkach gdy są jej pozbawione oraz osobom, które wymagają takiej pomocy, a rodzina nie może jej zapewnić; pomoc dostosowaną do szczególnych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi oraz celów postawionych w planach postępowania terapeutyczno-wspierającego, świadczoną przez osoby z odpowiednim wykształceniem i doświadczeniem.

W 2020 roku ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi nie skorzystał żaden mieszkaniec miasta, jednakże w 2018 i 2019 roku beneficjentem tej formy wsparcia była 1 osoba.

Wykres 26. Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2018-2020

¹³ www.psychiatriapolska.pl

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Istotny wpływ na jakość życia i poziom integracji społecznej osób z zaburzeniami mają zajęcia prowadzone w Środowiskowym Domu Samopomocy – **Powiatowym Ośrodku Wsparcia „Perła” w Wodzisławiu Śląskim**. Placówka zapewnia osobom z zaburzeniami psychicznymi wsparcie terapeutyczne, rozwija umiejętności społeczne, samodzielność i samoświadomość uczestników zajęć, a także przygotowuje ich do niezależnego funkcjonowania w społeczeństwie lokalnym. Dodatkowo, wsparcie dla osób dotkniętych ograniczeniami w codziennym życiu świadczone jest w ramach szerokiej działalności **Ośrodka św. Hiacynty i Franciszka w Wodzisławiu Śląskim** prowadzonego przez Caritas Archidiecezji Katowickiej, w strukturze którego funkcjonuje Ośrodek Wsparcia w Połomi oraz Warsztat Terapii Zajęciowej w Wodzisławiu Śląskim.

Przeprowadzona w Mieście Radlin Diagnoza pozwoliła na określenie skali wykluczenia osób z zaburzeniami psychicznymi w mieście.

Tabela 23. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Miasta Radlin dotyczące zdrowia psychicznego

Lp.	Obszar tematyczny	Wnioski
1	Wykluczenie społeczne	– 3% respondentów przyznało w badaniu, iż doświadczyło osobiście odrzucenia ze społeczności lokalnej z powodu choroby psychicznej.

Źródło: Diagnoza problemów społecznych na terenie Miasta Radlin. Raport z badań przeprowadzonych w 2021 roku

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- doświadczenie wykluczenia społecznego przez mieszkańców z powodu choroby psychicznej oraz zagrożenie intensyfikacji tego problemu w aspekcie społeczno-zawodowym,
- nasilenie się problemów ze zdrowiem psychicznym osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży będące konsekwencją pandemii COVID-19.

4. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria.

Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Trzecim wskaźnikiem choroby są to zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹⁴. Postępując się wskaźnikami europejskimi oraz na podstawie danych szacunkowych PARPA, można szacować, iż liczba uzależnionych od alkoholu w Polsce wynosi 600-800 tys., z czego 80% stanowią mężczyźni. Z kolei populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce na około 2-3 mln osób. Dorośli członkowie rodzin alkoholowych tj. takich gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne, stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 mln osób. Dzieci i młodzież w rodzinach alkoholowych to w Polsce populacja licząca 1,5-2 mln osób.

Działaniami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zajmuje się Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zadania przez nią podejmowane wynikają między innymi z przyjętego uchwałą nr S.0007.023.2021 Rady Miejskiej w Radlinie z dnia 30 marca 2021 r. *Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021*, którego celem głównym jest *podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych w Radlinie oraz eliminowanie jego ujemnych skutków, a także podejmowanie działań mających na celu zapobieganie wszelkim uzależnieniom*.

Poniżej przedstawione zostały miejsca, w których mieszkańcy Miasta Radlin mogą uzyskać pomoc w przypadku problemu uzależnienia.

W 2020 roku alkoholizm jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdował się na szóstym miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia, natomiast narkomania uplasowała się na ostatnim, dwunastym miejscu.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają podejmowane przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radlinie działania, w ramach przysługujących jej uprawnień. Według stanu na koniec 2020 roku Komisja liczyła

¹⁴ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

5 członków, którzy przeprowadzili rozmowy z 37 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz 7 członkami ich rodzin. Jednocześnie w omawianym roku Komisja podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia wobec wszystkich osób uzależnionych od alkoholu. W stosunku do lat poprzednich liczba osób uzależnionych była na zbliżonym poziomie, natomiast liczba członków rodzin, z którymi przeprowadzono rozmowy znacząco zmalała. Widoczne zmiany na przestrzeni ostatnich trzech lat dotyczą również podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce – w latach poprzednich ich liczba była niemal dwukrotnie wyższa, a także liczby osób wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. W 2018 roku Komisja podjęła takie działania wobec 11 osób, w 2019 roku wobec 17, natomiast w 2020 roku nie podjęła ich wobec żadnej osoby uzależnionej od alkoholu. Dane dotyczące działań MKRPA w Radlinie podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 24. Działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	37	35	37
2	liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	23	22	7
3	liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	73	69	37
4	liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	11	17	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

W przypadku doświadczania problemu uzależnień, mieszkańcy miasta mogą udać się po wsparcie socjalne, psychologiczne oraz pomoc w zakresie wskazania możliwej drogi leczenia swojego problemu w Punkcie Interwencji Kryzysowej wraz z Punktem Konsultacyjnym dla Rodzin. Należy pamiętać, że alkoholizm i narkomania to jedne z problemów ściśle powiązanych z problemem przemocy w rodzinie. Członkowie MKRPA w 2020 roku kontaktowali się 25 razy z osobami uzależnionymi od alkoholu, które na skutek swojej choroby stosują przemoc wobec członków swoich rodzin oraz 9 razy z samymi osobami dotkniętymi tym problemem w celu zdiagnozowania ich sytuacji w rodzinie.

Tabela 25. Liczba przeprowadzonych przez członków MKRPA rozmów w związku z problemem przemocy w rodzinach dotkniętych alkoholizmem w latach 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba rozmów interwencyjnych z osobami nadużywającymi alkoholu	0	0	25
2	liczba rozmów diagnozujących sytuację w rodzinie osób doznających przemocy	0	0	9

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Na terenie miasta nie są prowadzone spotkania samopomocowej grupy wsparcia dla osób z problemem alkoholowym (grupa AA) ani dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym (Al-Anon). Osoby, które dla zmiany swoich przyzwyczajeń i zachowania abstynencji wymagają takiej formy terapii mogą uczestniczyć w spotkaniach grup „Prawda”, czy „CzAarna Owca” w Wodzisławiu Śląskim.

W placówkach oświatowych znajdujących się na terenie miasta prowadzone są programy profilaktyczne rekomendowane w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN. W 2020 roku w programie z obszaru profilaktyki uniwersalnej „Spójrz inaczej” wzięło udział 150 uczniów oraz 15 nauczycieli/wychowawców. Ponadto w latach poprzednich realizowano inne programy rekomendowane jak: „Epsilon”, czy „Archipelag skarbów”, których oddziaływaniem objęto również rodziców uczniów.

Co roku organizowane były również inne, nierekomendowane programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej. W 2020 roku wzięło w nich udział 1 719 uczniów, 84 nauczycieli oraz 846 rodziców.

Tabela 26. Liczba uczestników programów profilaktycznych z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowane do dzieci i młodzieży w latach 2018-2020

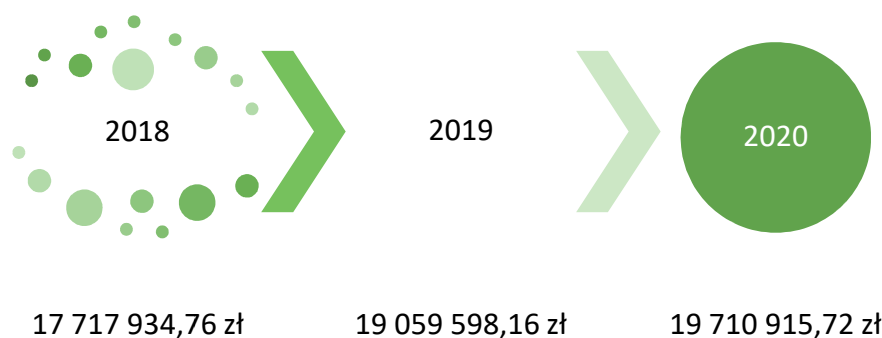
Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	uczniowie	222	433	150
2	nauczyciele	12	52	15
3	rodzice	0	260	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

W ramach gminnego programu zorganizowano również liczne prelekcje, spektakle, festyny, imprezy sportowe oraz konkursy dla dzieci i młodzieży, a także przeprowadzono szkolenia i warsztaty dla rodziców z zakresu profilaktyki problemowej. Ponadto dzieci i młodzież mają możliwość uczestnictwa w zajęciach na Świetlicy Środowiskowej KOLIBA, w której realizowany jest program wychowawczy i prowadzone są działania profilaktyczne. W 2020 roku w zajęciach uczestniczyło 74 dzieci, w tym 32 z rodzin z problemem alkoholowym.

W dalszej części przedstawione zostały dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w mieście. W 2020 roku wartość alkoholu sprzedanego wyniosła łącznie 19 710 915,72 zł, w tym 9 315 042,33 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 1 812 676,63 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 8 583 196,76 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. Oznacza to zatem, że najczęściej sprzedawanym rodzajem alkoholu były napoje niskoprocentowe oraz piwa, które stanowiły wówczas 47% całej wartości.

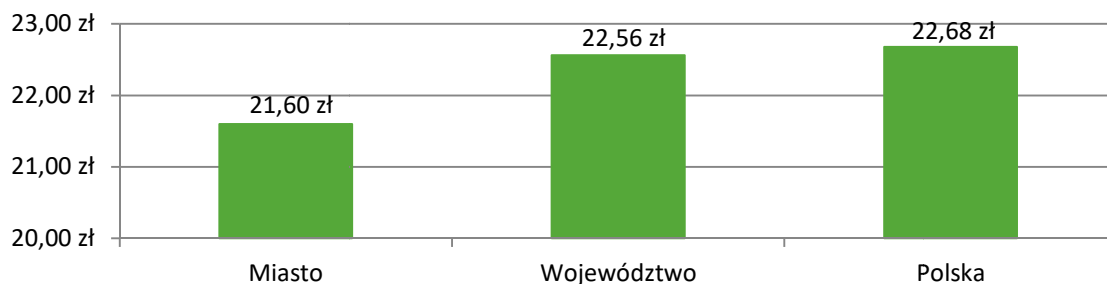
Rysunek 5. Wartość alkoholu sprzedanego na terenie Miasta Radlin w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

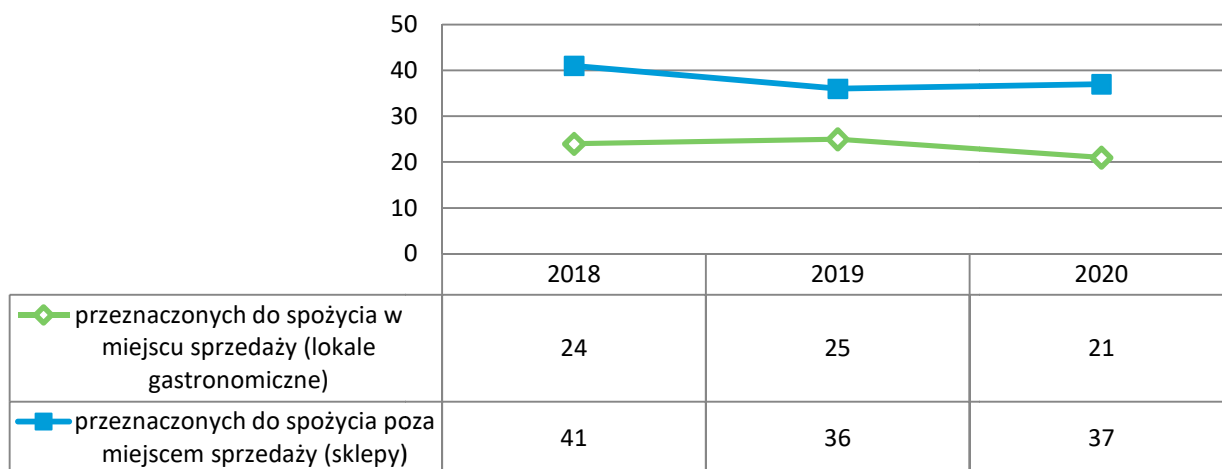
Średni dochód otrzymany z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przypadający na jednego mieszkańca w Mieście Radlin kształtuje się na nieco niższym poziomie niż w całym województwie śląskim i Polsce, a różnica wynosi kolejno 0,96 zł i 1,08 zł.

Wykres 27. Średni dochód otrzymany z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przypadający na jednego mieszkańca w mieście, województwie śląskim i całej Polsce w 2019 roku

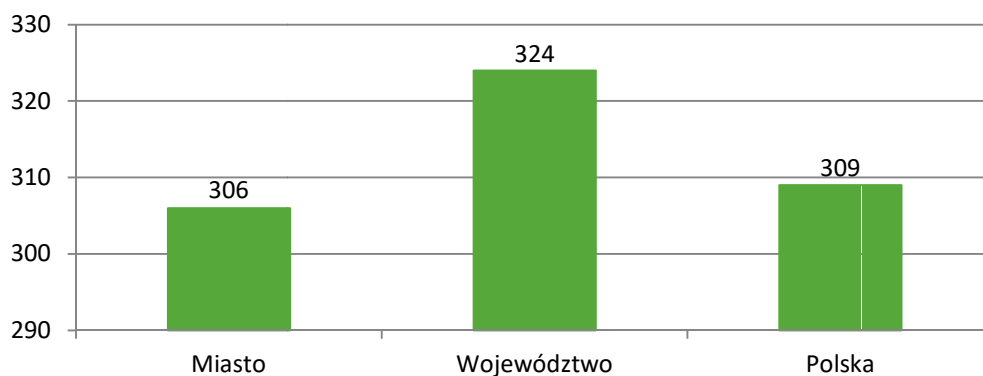
Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 oraz danych GUS

W 2020 roku na terenie miasta znajdowało się łącznie 58 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 37 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) i 21 przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne). Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba sklepów oraz lokali prowadzących sprzedaż alkoholu ulegała wahaniom, jednakże w 2020 roku w porównaniu do lat poprzednich zmniejszyła się.

Wykres 28. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Mieście Radlin na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Kolejną analizowaną kwestią dotyczącą rynku napojów alkoholowych jest liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Mieście Radlin, w porównaniu do województwa śląskiego i całej Polski. Jak wynika z przedstawionych na poniższym wykresie danych, w mieście liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt wynosi 306 i jest podobna do wartości dla całej Polski, a jednocześnie znacznie niższa niż w województwie śląskim.

Wykres 29. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Mieście Radlin, województwie śląskim i w całej Polsce w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1

Pandemia COVID-19 oraz związane z nią ograniczenia aktywności społecznej, izolacji, niepokoju o zdrowie swoje i najbliższych, a także bezpieczeństwo ekonomiczne, w istotny sposób zwiększy obciążenie zdrowotne i społeczne związane z uzależnieniami. Konsekwencją pandemii może być wzrost liczby osób uzależnionych zarówno od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, jak i urządzeń elektronicznych.

Poniżej zaprezentowane zostały główne wnioski wynikające z Diagnozy Problemów Społecznych w zakresie problemu uzależnień wśród dorosłych mieszkańców miasta.

Tabela 27. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Miasta Radlin dotyczące uzależnień

Lp.	Obszar tematyczny	Wnioski
1	Alkohol	<ul style="list-style-type: none"> – Z częstotliwością wskazującą na picie ryzykowne lub szkodliwe (kilka razy w tygodniu lub codziennie) po alkohol sięga 8% mieszkańców miasta, w tym 1% to osoby pijące go codziennie. Większość z osób, które spożywają alkohol wypija w danym dniu 1-2 porcje, natomiast 1% – 11 lub więcej porcji alkoholu. – Odpowiedzi ankietowanych mieszkańców wskazują, że zdarza się im wykonywać swoje obowiązki służbowe pod wpływem alkoholu, co potwierdziło 3% badanych. – W mieście mają miejsce również sytuacje, kiedy mieszkańcy kierują pojazdem pod wpływem alkoholu, do czego przyznało się 2% ankietowanych. Na uwagę zasługuje również fakt, że znaczna część respondentów była świadkiem prowadzenia pojazdu przez osobę będącą w stanie nietrzeźwości (36%). – Diagnoza Problemów Społecznych pozwala stwierdzić, że mieszkańcy mają odpowiednią wiedzę na temat szkodliwości picia alkoholu w ciąży na rozwój dziecka – jej brak zadeklarował 1% ankietowanych. – Świadkiem spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na terenie miasta był w ciągu ostatnich 12 miesięcy średnio co trzeci respondent, tj. 36%.
2	Papierosy i e-papierosy	<ul style="list-style-type: none"> – Codziennie po papierosy sięga co piąty mieszkaniec miasta (19%), a 3% robi to kilka razy w tygodniu. – Papierosy elektroniczne są wśród dorosłej części społeczności Miasta Radlin znacznie mniej popularne, niż te tradycyjne, a sięga po nie codziennie 2% ankietowanych.
3	Narkotyki i dopalacze	<ul style="list-style-type: none"> – Do sięgnięcia po narkotyki, dopalacze lub inne środki psychoaktywne przyznał się nieznaczny odsetek respondentów, tj. 3%. – Zebrany materiał badawczy pozwala stwierdzić, iż problem nadmiernego zażywania substancji psychoaktywnych może dotyczyć 2% dorosłych mieszkańców, którzy zadeklarowali sięganie po narkotyki regularnie – raz w tygodniu. – Ważnym wnioskiem z badania jest fakt, że zdecydowana większość mieszkańców zdaje sobie sprawę ze szkodliwości substancji psychoaktywnych. W przypadku dopalaczy jest to 100%, natomiast przekonanie o niskiej szkodliwości narkotyków występuje w przypadku 2% badanych.
4	Hazard	<ul style="list-style-type: none"> – Wnioski z badania diagnozującego pozwalają stwierdzić, że problem hazardowy dotyczy 1% mieszkańców, gdyż taki odsetek badanych przyznał, że grał w gry na pieniądze więcej niż 20 razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy.
5	Korzystanie z urządzeń elektronicznych	<ul style="list-style-type: none"> – Z urządzeń elektronicznych korzystają wszyscy mieszkańcy Miasta Radlin, a większość z nich robi to codziennie (93%). – Badania wykazały również, że stosunkowo niski odsetek badanych poświęca na korzystanie z urządzeń elektronicznych znaczne ilości czasu dziennie, tj. powyżej 6 godzin (4%).

6	Zapotrzebowanie na usługi społeczne	<ul style="list-style-type: none"> – Przeciwdziałanie uzależnieniom oraz wzmacnianie pożądanych zachowań jest jednym z działań polityki zdrowotnej. W przeprowadzonym badaniu na potrzebę priorytetowego rozwijania tego aspektu funkcjonowania miasta wskazało aż 32% respondentów. – Mieszkańcy przyznali, że zauważają potrzebę poszerzenia oferty wspierania rodzin na terenie miasta w zakresie animowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (49%), udzielania specjalistycznej pomocy (40%), a także profilaktyki uzależnień i przemocy wśród dzieci i młodzieży (40%) oraz osób dorosłych (39%). – Odpowiedzi znacznej części respondentów wskazują również na zwiększenie dostępności do samopomocowych grup wsparcia dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin (24%).
---	-------------------------------------	--

Źródło: *Diagnoza problemów społecznych na terenie Miasta Radlin. Raport z badań przeprowadzonych w 2021 roku*

W dalszej kolejności analizie poddane zostały wyniki badań przeprowadzonych wśród uczniów z Miasta Radlin. Najważniejsze wnioski z badania przedstawione zostały poniżej:

Tabela 28. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród uczniów z Miasta Radlin dotyczące uzależnień

Lp.	Obszar tematyczny	Wnioski
1	Alkohol	<ul style="list-style-type: none"> – Inicjację alkoholową w Mieście Radlin odbyło 14% badanych uczniów. Spośród tych, którzy pili alkohol, połowa sięgnęła po niego jednokrotnie (8%), natomiast problem regularnego picia napojów wysokoprocentowych dotyczy 2% badanych. – Większość badanych piło alkohol po raz pierwszy w wieku 14-16 lat (7%), natomiast 3% miało wówczas mniej niż 10 lat. – Młodzi mieszkańcy miasta mieli kontakt z alkoholem, ponieważ dostali go do spróbowania od rodziców lub zostali nim poczęstowani przez inne osoby. – Analizując odpowiedzi uczniów można stwierdzić, że alkohol jest łatwo dostępny dla znacznej części respondentów – 34% badanych przyznało, że nie miałyby trudności w zdobyciu alkoholu na terenie miasta. – Na podstawie deklaracji badanych uczniów możemy zauważyć, że co czwarty respondent nie ma świadomości na temat szkodliwości alkoholu – 26% ankietowanych uznaje go za mało szkodliwy, nieszkodliwy lub przyznaje, iż nie ma na ten temat żadnej wiedzy.
2	Papierosy i e-papierosy	<ul style="list-style-type: none"> – Kontakt z papierosami miała stosunkowo niewielka część uczniów z miasta (10%), jednakże więcej niż jednokrotnie paliło je 6%, a codziennie – 3%. – Elektroniczne papierosy są wśród uczniów nieco bardziej rozpowszechnione niż tradycyjne. Po e-papierosy sięgnęło 16% uczniów, w tym więcej niż jednokrotnie – 10%, a regularnie – 3%. – Papierosy są łatwe do zdobycia dla 37% uczniów, a e-papierosy dla 29%. – Z deklaracji badanych wynika, że tradycyjne papierosy są w opinii uczniów bardziej szkodliwe niż e-papierosy – nie ma

		świadomości lub wiedzy na temat szkodliwości e-papierosów dla zdrowia 24% ankietowanych, a na temat tradycyjnych papierosów – 8%.
3	Narkotyki i dopalacze	<ul style="list-style-type: none"> – Zebrany materiał badawczy wykazał, że bezpośredni kontakt z narkotykami i dopalaczami miało tylko 2% respondentów, jednakże sięgają oni po nie regularnie, a podczas inicjacji narkotykowej 1% miał mniej niż 10 lat. – W kwestii dostępności narkotyków i dopalaczy w środowisku lokalnym uczniów, należy zauważyć, że część ankietowanych uznaje je za łatwo dostępne. W przypadku narkotyków jest to 8%, a dopalaczy – 7%. – Należy zauważyć, że część respondentów nie ma świadomości na temat szkodliwości narkotyków i dopalaczy dla zdrowia. Jest to 10% w przypadku narkotyków i 8% odnośnie dopalaczy.
4	Hazard	<ul style="list-style-type: none"> – Styczność z gramami hazardowymi miało 24% respondentów, natomiast problem nadmiernego grania w gry na pieniądze dotyczy w szczególności 1% badanych, który w ciągu ostatnich 12 miesięcy robił to więcej niż 20 razy.
5	Korzystanie z urządzeń elektronicznych	<ul style="list-style-type: none"> – Z urządzeń elektronicznych korzystają prawie wszyscy młodzi mieszkańcy Miasta Radlin (99%), w tym większość z nich robi to codziennie (84%). – Bardzo duże ilości czasu, tj. powyżej 6 godzin dziennie, poświęca na korzystanie z urządzeń elektronicznych aż 29% uczniów. – Należy również zauważyć, że respondenci doświadczają różnych trudności związanych z korzystaniem z urządzeń elektronicznych – próbuje bezskutecznie ograniczyć czas spędzany na korzystaniu z urządzeń elektronicznych bardzo często 3% badanych, a czasami 22%, najbliższe osoby zarzucają zbyt częste spędzanie czasu na korzystaniu z urządzeń elektronicznych bardzo często 14% badanych, a czasami 35%, z kolei późno w nocy nie śpi, bo korzysta z urządzeń elektronicznych bardzo często 9% uczniów, a czasami 19%.

Źródło: *Diagnoza problemów społecznych na terenie Miasta Radlin. Raport z badań przeprowadzonych w 2021 roku*

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- wykonywanie obowiązków służbowych oraz prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu,
- brak świadomości części mieszkańców odnośnie wpływu picia alkoholu w ciąży na rozwój dziecka,
- korzystanie z urządzeń elektronicznych duże ilości czasu przez znaczną część nastolatków w mieście,

- uznawanie alkoholu, papierosów i substancji psychoaktywnych za łatwo dostępne w mieście przez część młodych mieszkańców,
- brak grup samopomocowych dla osób dotkniętych uzależnieniem i członków ich rodzin,
- zagrożenie wzrostem liczby osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych w związku z występowaniem pandemii COVID-19.

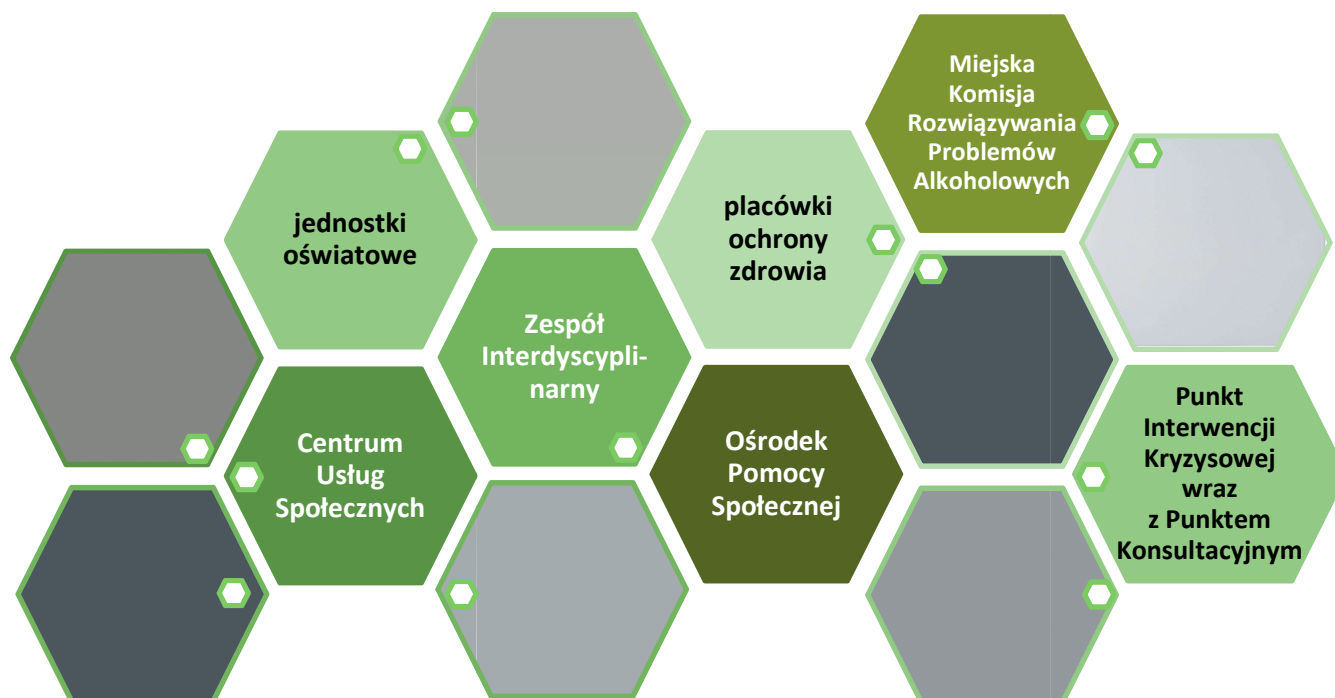
5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: „przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

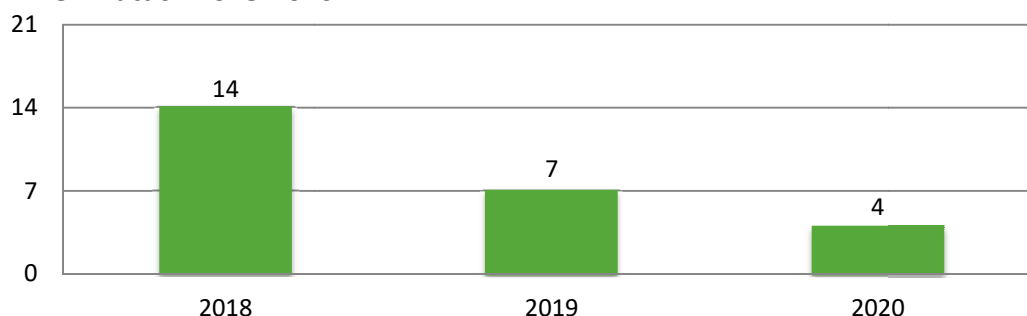
Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. Aby rozwiązać problem przemocy potrzebne jest podejmowanie interwencji socjalnej i psychologicznej, a gdy istnieje możliwość – prawnej. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w Mieście Radlin zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W skład Zespołu wchodzi następujący przedstawiciele: Ośrodka Pomocy Społecznej, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia oraz prokuratury.

Celem działania Zespołu jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w *Programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Miasta Radlin na lata 2021-2027*.

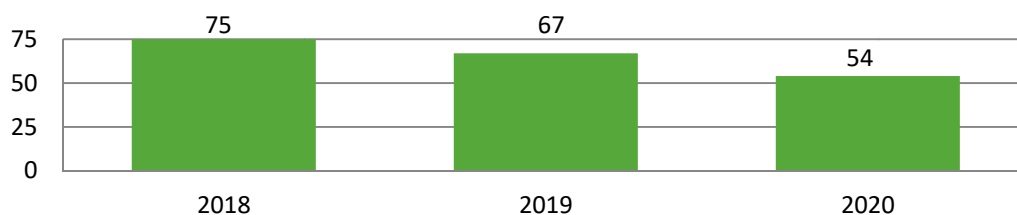
W 2020 roku z powodu przemocy w rodzinie pomoc Ośrodka Pomocy Społecznej w Radlinie otrzymały 4 rodziny. W porównaniu do roku 2018 liczba rodzin korzystających ze wsparcia z tego powodu zmniejszyła się o 10, tj. o 71%. Rodziny z problemem przemocy w rodzinie stanowiły 1,6% wszystkich rodzin zamieszkujących miasto, które objęte są pomocą i wsparciem z pomocy społecznej.

Wykres 30. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” możliwe jest podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny, w której dochodzi do zachowań przemocowych i nie wymaga to zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje szereg czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w przypadku uzasadnionego podejrzenia zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele wyżej wymienionych podmiotów, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach Przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. W 2020 roku objęte procedurą „Niebieskie Karty” były 54 rodziny. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba rodzin ulegała systematycznemu spadkowi – w 2019 roku procedura prowadzona była w 67 rodzinach, natomiast w 2018 w 75. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” zmniejszyła się o 21, czyli o 28%.

Wykres 31. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku procedura „Niebieskie Karty” została wszczęta 36 rodzinach, a wypełniono wówczas 38 formularzy „Niebieska Karta – A”. Dodatkowo w omawianym roku sporządzono 39 formularzy „Niebieska Karta – C” oraz 29 formularzy „Niebieska Karta – D”. W porównaniu do 2018 roku zmniejszyła się liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę, a także liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta” – część A i D, przy czym liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – C” pozostała na stałym poziomie. Na przestrzeni ostatnich trzech lat dostrzegalne są również zmiany w zakresie liczby zakończonych procedur – w 2020 roku zamknięto ich 41, w 2019 roku – 52, a w 2018 roku – 55. Większość z nich została zakończona na skutek ustania przemocy w rodzinie.

Tabela 29. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

LP.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę	39	41	36
2	liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – A”	46	47	38
3	liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – C”	39	39	39
4	liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – D”	44	36	29
5	liczba zakończonych procedur	55	52	41
6	w tym: z powodu ustania przemocy	49	44	38

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2018, 2019 i 2020 rok

Do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” uprawnieni są policjanci, pracownicy socjalni, przedstawiciele Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pracownicy ochrony zdrowia i systemu oświaty. Na przestrzeni ostatnich trzech lat większość procedur zostało uruchomionych przez funkcjonariuszy Policji (w 2020 roku – 74%). Działania wobec rodzin dotkniętych problemem przemocy zostały zainicjowane również przez pracowników socjalnych, tj. 8 w 2020 roku, a pozostałe przypadki przemocy wszczynane są przez pracowników placówek ochrony zdrowia oraz pedagogów szkolnych.

Tabela 30. Dane dotyczące wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

LP.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	Policja	50	31	28
2	Ośrodek Pomocy Społecznej	12	14	8
3	jednostki oświatowe	2	1	2
4	placówki ochrony zdrowia	0	1	0
5	łącznie	64	47	38

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2018, 2019 i 2020 rok

Kolejną analizowaną kwestią są dane statystyczne dotyczące działalności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Z danych uwzględnionych w *sprawozdaniu z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych* wynika, że w 2020 roku członkowie Komisji kontaktowali się z 9 osobami doznającymi przemocy w rodzinie, a podczas rozmów podjęli próbę zdiagnozowania ich sytuacji w rodzinie oraz zmotywowania do zgłoszenia się do miejsc specjalistycznej pomocy. Członkowie MKRPA kontaktowali się także z 25 osobami stosującymi przemoc wobec swoich bliskich, z którymi przeprowadzili rozmowy interwencyjne oraz motywowali ich do udziału w oddziaływaniach edukacyjno-korekcyjnych dla osób stosujących przemoc. Szczegółowe dane na przestrzeni trzech ostatnich lat przedstawia tabela poniżej.

Tabela 31. Dane statystyczne dotyczące działań MKRPA w latach 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	osoby doznające przemocy w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie MKRPA	8	9	9
2	osoby stosujące przemoc w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie MKRPA	52	51	25
3	prorowadzenie rozmowy interwencyjnej z osobą nadużywającą alkoholu w związku ze stosowaniem przez nią przemocy	0	0	25
4	motywowanie sprawcy przemocy do udziału w oddziaływaniach edukacyjno-korekcyjnych dla osób stosujących przemoc	0	0	25
5	prorowadzenie rozmowy z osobą doznającą przemocy w celu diagnozy jej sytuacji w rodzinie	0	0	9
6	motywowanie dorosłych ofiar przemocy do zgłaszania się do miejsc specjalistycznej pomocy	0	0	9

Źródło: *Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok*

Analizując dane statystyczne Zespołu Interdyscyplinarnego można zauważyć alarmującą zależność – znacząca większość kobiet i dzieci objętych jego wsparciem to osoby doznające przemocy w swojej rodzinie, natomiast do zachowań przemocowych dochodzi najczęściej wśród mężczyzn. W 2020 roku przemocy doświadczyło łącznie 118 osób, w tym 48 kobiet, 62 dzieci oraz 8 mężczyzn.

Tabela 32. Dane dotyczące osób doznających przemocy w mieście w latach 2018-2020

LP.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	kobiety	69	60	48
2	mężczyźni	4	9	8
3	dzieci	76	63	62
4	łącznie	149	132	118

Źródło: *Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2018, 2019 i 2020 rok*

Pomoc i wsparcie psychologiczne świadczone w Punkcie Interwencji Kryzysowej wraz z Punktem Konsultacyjnym dla Rodzin w 2020 roku udzielone zostało 14 osobom, natomiast pomoc pracownika socjalnego w zakresie wsparcia rodzinnego i socjalnego uzyskało 65 mieszkańców miasta. Na przestrzeni ostatnich lat dostrzec można wysokie zapotrzebowanie mieszkańców na wsparcie w formie specjalistycznego poradnictwa. Niemniej, możliwość skorzystania z pomocy psychologicznej jest w mieście ograniczona, co spowodowane jest zaledwie 3-godzinną dostępnością specjalisty w tygodniu oraz koniecznością długotrwałego kontynuowania pracy z osobami, które już rozpoczęły spotkania.

Tabela 33. Dane statystyczne dotyczące osób i rodzin dotkniętych przemocą korzystających ze wsparcia psychologicznego w latach 2018-2020

LP.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	osoby, którym udzielono wsparcia psychologicznego	22	10	14
2	osoby, którym udzielono wsparcia rodzinnego i socjalnego	73	69	65

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2018, 2019 i 2020 rok

Najważniejsze wnioski z badania przeprowadzonego wśród uczniów z Miasta Radlin, a dotyczące przemocy w rodzinie zostały przedstawione poniżej.

Tabela 34. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród uczniów z Miasta Radlin dotyczące przemocy

Lp.	Obszar tematyczny	Wnioski
1	Skala przemocy	<ul style="list-style-type: none"> – W świetle wyników badań można stwierdzić, że przemocy kiedykolwiek w życiu doznał stosunkowo znaczny odsetek uczniów ze szkół znajdujących się na terenie miasta – zadeklarował to co czwarty respondent (25%), natomiast do stosowania przemocy przyznał się podobny odsetek badanych (24%). – Większość respondentów doświadczyło przemocy ze strony kolegów ze szkoły, jednakże osobami stosującymi przemoc wobec respondentów byli też znajomi oraz rodzice. – 3% uczniów przyznało, że doświadczyło przemocy ze strony mamy, a kolejne 3% – taty. – 3% uczniów stwierdziło, że doznaje przemocy bezpośrednio w swoim domu. – Cyberprzemocy doznało 37% ankietowanych uczniów, natomiast stosowało ją 15%.

Źródło: Diagnoza problemów społecznych na terenie Miasta Radlin. Raport z badań ankietowych przeprowadzonych w 2021 roku

Poniższa tabela przedstawia najważniejsze wnioski z badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców Miasta Radlin dotyczącego przemocy w rodzinie.

Tabela 35. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Miasta Radlin dotyczące przemocy

Lp.	Obszar tematyczny	Wnioski
1	Skala przemocy	<ul style="list-style-type: none"> – Znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu zadeklarował wysoki odsetek badanych – 15%. – Żaden z ankietowanych nie stwierdził, że w jego domu występuje problem przemocy domowej, jednakże 2% badanych miało trudność w udzieleniu odpowiedzi. – Do zastosowania przemocy wobec dziecka/dzieci w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie przyznało się 2% badanych.
2	Stosowanie kar fizycznych wobec dzieci	<ul style="list-style-type: none"> – Na podstawie analizy materiału badawczego pod kątem stosowania kar fizycznych wobec dzieci można zauważyć, że nie wszyscy mieszkańcy mają do niego negatywny stosunek. 17% badanych nie wie czy jest to dobra metoda wychowawcza lub ma do niej pozytywny stosunek.
3	Zapotrzebowanie na usługi społeczne	<ul style="list-style-type: none"> – Profilaktyka zachowań przemocowych wśród dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych była jednym z najczęściej wybieranych obszarów działalności miasta, w którym mieszkańcy zauważyli potrzebę poszerzenia prowadzonych działań. – Co czwarty respondent stwierdził, że na terenie miasta konieczne jest prowadzenie terapii dla osób stosujących przemoc, a także, że istnieje potrzeba organizowania samopomocowych form wsparcia dla osób doznających i stosujących przemoc w rodzinie.

Źródło: Diagnoza problemów społecznych na terenie Miasta Radlin. Raport z badań ankietowych przeprowadzonych w 2021 roku

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- brak świadomości na temat negatywnych konsekwencji stosowania przemocy wobec dzieci jako metody wychowawczej wśród części dorosłych mieszkańców,
- doznawanie przemocy przez dzieci i dorosłych mieszkańców,
- obecność problemu przemocy w rodzinie i konieczność podejmowania działań w związku z tym, np. umieszczania w pieczy zastępczej,
- ograniczony dostęp do pomocy psychologicznej w mieście.

6. Aktywność i integracja społeczna seniorów

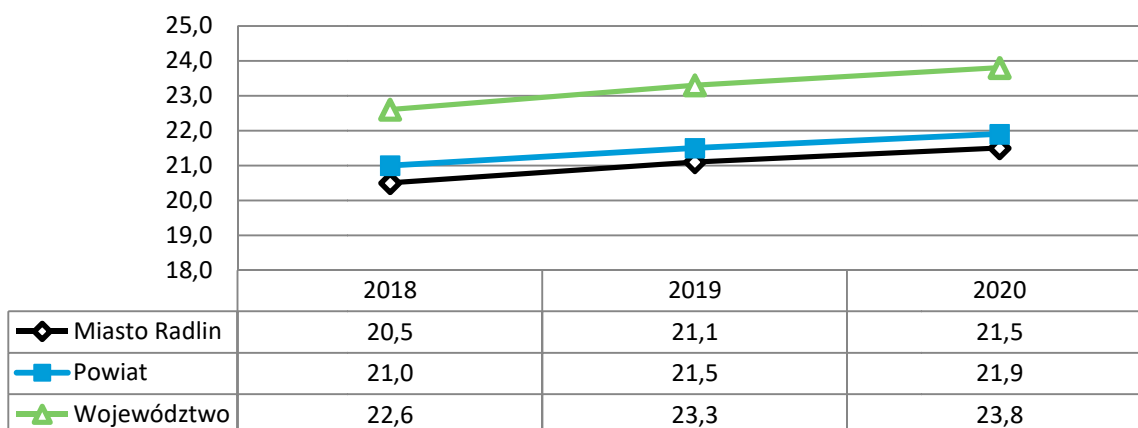
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym członkiem lokalnej społeczności.

Na przestrzeni ostatnich lat możemy zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. Z danych GUS wynika, że w 2020 roku odsetek osób będących w wieku poprodukcyjnym w mieście wyniósł 21,5% i był niższy niż ma to miejsce w powiecie (21,9%) oraz całym województwie (23,8%). Na przestrzeni ostatnich trzech lat udział osób w wieku poprodukcyjnym w Mieście Radlin, powiecie i województwie systematycznie się zwiększał. Różnica między 2018, a 2020 rokiem w mieście wynosi 1 pp., w powiecie wodzisławskim 0,9 pp., natomiast w województwie śląskim 1,2 pp. Szczegółowe dane przedstawia poniższy wykres.

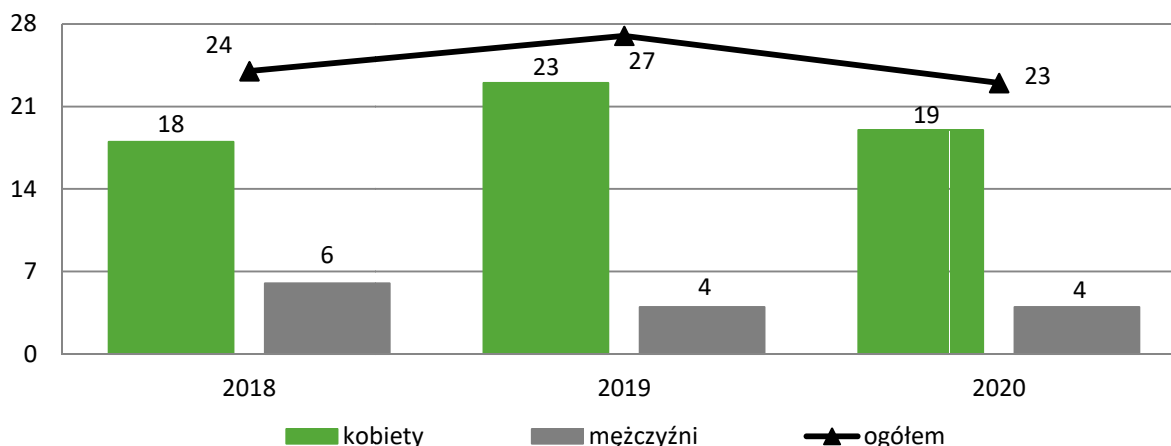
Wykres 32. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w Mieście Radlin, powiecie wodzisławskim oraz województwie śląskim na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Ogólna liczba mieszkańców miasta w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy i wsparcia z pomocy społecznej wyniosła w 2020 roku – 23. Znaczącą przewagę w tej grupie miały kobiety, których było 19 (83%), natomiast mężczyzn korzystających ze wsparcia było wówczas jedynie 4. W latach 2018-2020 liczba korzystających z pomocy społecznej mieszkańców Miasta Radlin w wieku poprodukcyjnym ulegała wahaniom.

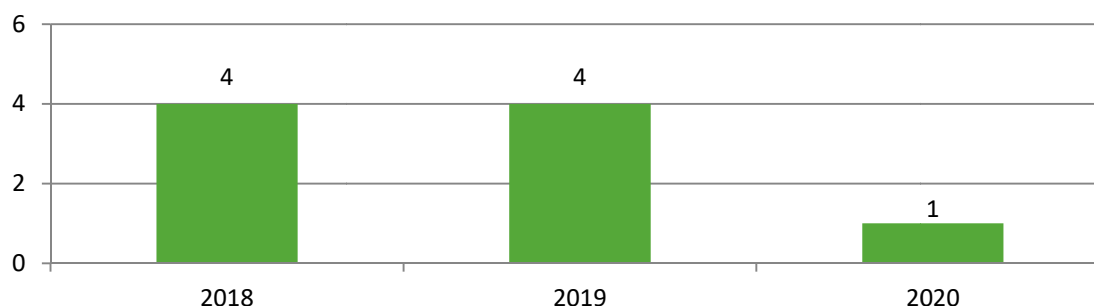
Wykres 33. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Ośrodek Pomocy Społecznej w Radlinie realizował usługi opiekuńcze dla osób, które z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione lub pomoc świadczona przez rodzinę jest niewystarczająca. W 2020 roku objęta tego typu usługami była 1 osoba, natomiast w latach poprzednich – 4 osoby. Usługi opiekuńcze świadczone są w mieście w ramach umowy zawartej z Polskim Czerwonym Krzyżem Oddział Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim.

Wykres 34. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Osoba, która ukończyła 75 rok życia, jest uprawniona do dodatku pielęgnacyjnego bez potrzeby weryfikowania jej stanu zdrowia w drodze badania lekarza orzecznika ZUS, jak to ma miejsce wobec pozostałej grupy uprawnionych. W 2020 i 2019 roku omawiany zasiłek pielęgnacyjny został przyznany 573 mieszkańcom miasta powyżej 75 roku życia. W porównaniu do roku 2018 oznacza to wzrost o 4,4%. W okresie ostatnich trzech lat zwiększyła się również wysokość środków przeznaczonych na realizację tego świadczenia.

Tabela 36. Zasiłki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba świadczeń	549	573	573
2	kwota świadczeń (zł)	86 761	108 751	123 673

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Liczbę osób, którym opłacono pobyt w domach pomocy społecznej oraz przeznaczone na to środki prezentuje poniższa tabela. Domy pomocy społecznej świadczą usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności i nie są zdolne do samodzielnej egzystencji. Kierowanie do DPS i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym Domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. W 2020 roku w 3 placówkach dedykowanych osobom starszym i somatycznie chorym przebywało 7 mieszkańców miasta. Ogólna liczba osób przebywających w DPS, tj. osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz zaburzeniami psychicznymi w 2020 roku ukształtowała się na poziomie 16 osób, co wskazuje na wzrost zapotrzebowania na tę formę wsparcia wśród lokalnej społeczności. W omawianym czasie wzrosła również przeznaczona na ten cel kwota świadczeń.

Tabela 37. Odpłatność miasta za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba osób	13	15	16
2	kwota świadczeń (zł)	357 039	445 159	487 338

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Niebagatelny wpływ na wzmacnianie integracji społecznej seniorów oraz wzrost ich aktywności społecznej i kulturalnej mają instytucje kultury, sportu i rekreacji funkcjonujące w Mieście Radlin, a także szeroka działalność Centrum Usług Społecznych utworzonego w dzielnicy Emma. W ramach jego działalności odbywają się różnorodne zajęcia, warsztaty i spotkania, np. filmowe. Niemniej, na pozostałym obszarze miasta brakuje przestrzeni dedykowanych specjalnie tej grupie mieszkańców, takich jak Kluby Seniora, czy świetlice integracyjne.

Miasto Radlin podejmuje również szereg inicjatyw na rzecz lokalnej społeczności w tym osób starszych, które wykraczają poza podstawowy katalog usług społecznych. W ramach lokalnych oraz ogólnopolskich projektów świadczone jest wsparcie w zakresie m.in. pomocy w codziennych czynnościach podczas pandemii koronawirusa – „Wspieraj Seniora”. Powiat wodzisławski jest również realizatorem projektu „Pokonajmy samotność – Cieszymy się życiem”, który dedykowany jest 81 mieszkańcom powiatu, a w ramach prowadzonych działań utworzono Dzienny Dom Pomocy w Radlinie przy ul. Orkana 23.

Tabela 38. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Miasta Radlin dotyczące osób starszych

Lp.	Obszar tematyczny	Wnioski
1	Wykluczenie społeczne	– Mieszkańcy przyznali w badaniu, że znają w swoim środowisku osoby starsze, które doznały odrzucenia społecznego ze względu na swój wiek (7%).
2	Potrzeby osób starszych	– Analizując odpowiedzi mieszkańców w zakresie głównych potrzeb osób starszych można stwierdzić, że należą do nich usługi opiekuńczo-pielęgnacyjne (64%), pomoc w sprawach urzędowych (56%) oraz wsparcie emocjonalne (55%). – Znaczny odsetek ankietowanych mieszkańców stwierdził, że oferta pomocy dla osób starszych w mieście nie jest lub raczej nie jest wystarczająca (44%). Pozytywnie oceniło ją zaledwie 16% badanych.
3	Zapotrzebowanie na usługi społeczne	– Mieszkańcy biorący udział w badaniu diagnozującym wskazali potrzebę poszerzenia oferty wsparcia osób starszych w zakresie zapewnienia całodobowej opieki, pomocy w codziennych czynnościach, świadczeniu doraźnych usług, ale także prowadzenia placówek wsparcia dziennego dla seniorów. – Zdaniem niemal połowy badanych istnieje potrzeba wprowadzenia usługi dla osób starszych jaką jest „taksówka dla seniora”, a także usług porządkowych, naprawczych oraz pielęgnacyjnych dla starszej części lokalnej społeczności.

Źródło: *Diagnoza problemów społecznych na terenie Miasta Radlin. Raport z badań ankietowych przeprowadzonych w 2021 roku*

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych,
- wzrost zapotrzebowania mieszkańców na wsparcie w formie całodobowej opieki w placówce,
- stały wzrost na przestrzeni lat udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności,
- niewystarczająca oferta pomocy i wsparcia dla osób starszych w mieście.

7. Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

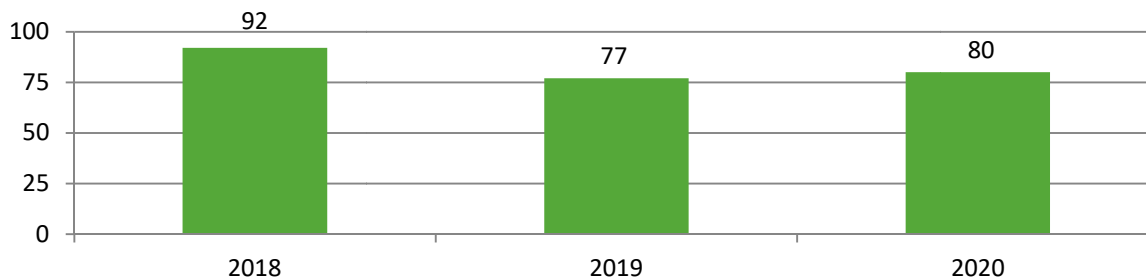
Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej jest bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia odciskają również piętno na funkcjonowaniu rodziny osoby pozostającej bez pracy. W szczególności dotyczy to dzieci osoby bezrobotnej, które odczuwając własną sytuacją materialną jako gorszą, w porównaniu do swoich rówieśników, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Bezrobocie jest również przyczyną zaniechania uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

W związku z pandemią COVID-19 oraz wprowadzonymi obostrzeniami, pogorszeniu uległa sytuacja na rynku pracy. W czasie pandemii pracę straciło wiele osób, przede wszystkim pracujących w branżach szczególnie dotkniętych wprowadzonymi obostrzeniami oraz mających umowy cywilno-prawne. Skutki pandemii na rynku pracy mogą być jednak odroczone w czasie i dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej, między innymi kryzys występujący w wielu branżach. Radzenie sobie z epidemią, a w jej następstwie z kryzysem gospodarczym i pogorszeniem sytuacji na rynku pracy, będzie wymagało w perspektywie najbliższych lat, zwrócenia szczególnej uwagi na podejmowanie działań wspierających mieszkańców w tym zakresie.

W 2020 roku bezrobocie jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowało się na trzecim miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia.

W 2020 roku liczba rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Radlinie z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 80, co oznacza, że z tego powodu pomocy z OPS udzielono 32% spośród wszystkich rodzin objętych wsparciem. Na przestrzeni lat 2018-2020 można zauważyć wahanie się liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z tego powodu, co związane jest z negatywnymi skutkami obostrzeń wprowadzonych w efekcie pandemii. W porównaniu do 2018 roku liczba rodzin zmniejszyła się o 12, czyli o 13%, natomiast w stosunku do 2019 roku zwiększyła się o 3, tj. o 4%.

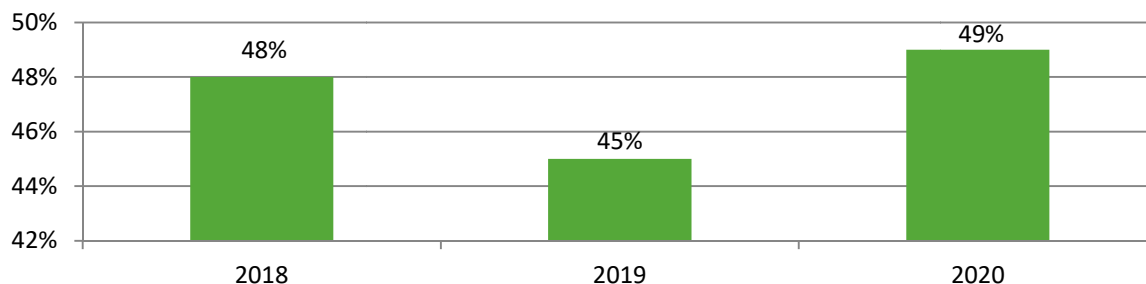
Wykres 35. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

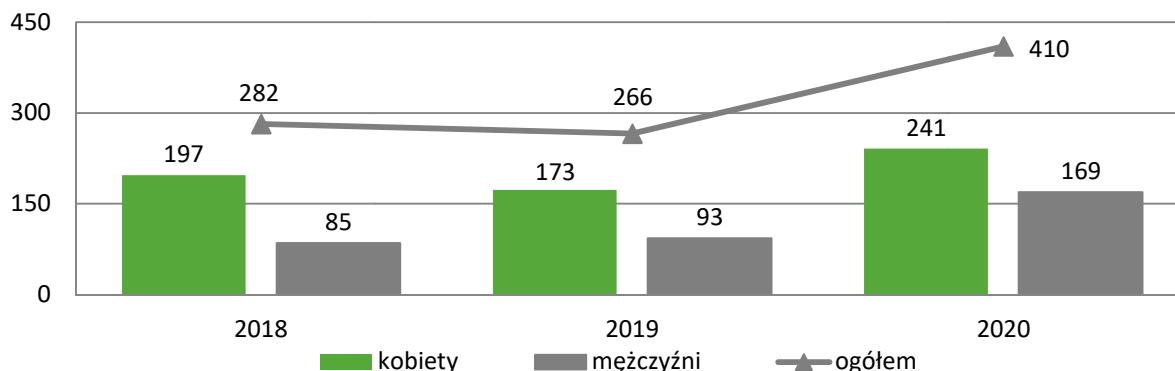
Podobnie jak w przypadku liczby rodzin korzystających z pomocy ośrodka Pomocy Społecznej, tak i w aspekcie wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej dostrzegalne jest wahanie się jego wartości. Wskaźnik ten obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach objętych pomocą ogółem. W porównaniu do roku poprzedniego obserwowany jest wzrost o 4 pp.

Wykres 36. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Na koniec 2020 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było łącznie 410 mieszkańców miasta, w tym 241 kobiet i 169 mężczyzn. W porównaniu do lat poprzednich nastąpiła zmiana trendu i znaczący wzrost liczby osób pozostających bez pracy. W 2020 roku liczba bezrobotnych mieszkańców zwiększyła się o 54%, natomiast w przypadku kobiet było to 39%, a mężczyzn – 82%.

Wykres 37. Mieszkańcy Miasta Radlin zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2018-2020 (stan na koniec grudnia)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2020 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wodzisławiu Śląskim zarejestrowanych było 3,9% mieszkańców Miasta Radlin, przy czym udział kobiet był znacząco wyższy od mężczyzn. Podobna sytuacja miała miejsce na terenie powiatu oraz całego województwa, natomiast udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym był najwyższy w mieście. Na przestrzeni ostatnich trzech lat dostrzec można negatywną tendencję w tym zakresie. Udział bezrobotnych mieszkańców miasta, tak jak i powiatu oraz województwa w stosunku do 2019 roku zwiększył się kolejno o 1,4 pp., 1,2 pp. oraz o 0,9 pp.

Tabela 39. Udział bezrobotnych mieszkańców Miasta Radlin zarejestrowanych w PUP w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w latach 2018-2020 w porównaniu do powiatu wodzisławskiego i województwa śląskiego (w procentach, stan na koniec grudnia)

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	Miasto Radlin			
	mężczyźni	1,5	1,6	3,0
	kobiety	3,8	3,4	4,8
	ogółem	2,6	2,5	3,9
2	Powiat			
	mężczyźni	1,5	1,8	2,8
	kobiety	3,3	3,2	4,5
	ogółem	2,4	2,4	3,6
3	Województwo			
	mężczyźni	2,3	2,0	2,9
	kobiety	3,6	3,0	4,0
	ogółem	2,9	2,5	3,4

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres powyżej 12 miesięcy. Jest to zjawisko niekorzystne z punktu widzenia rynku pracy, ponieważ najczęściej świadczy o tym, że bezrobotny nie ma zamiaru czy też możliwości podjęcia zatrudnienia bądź uzyskuje dochody z nielegalnych źródeł. Poniższa tabela przedstawia liczbę długotrwanie bezrobotnych

mieszkańców Miasta Radlin oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców, w porównaniu do powiatu wodzisławskiego oraz województwa.

W latach 2018-2020 udział osób długotrwale bezrobotnych w mieście w ogóle osób pozostających bez pracy zmniejszył się. Jest to jednak związane ze znacznym wzrostem osób zarejestrowanych na skutek utraty pracy, zamknięcia punktów usługowo-handlowych i innych działań podjętych w celu minimalizacji skali pandemii koronawirusa. Sytuacja w Mieście Radlin prezentowała się nieco gorzej w odniesieniu do powiatu i całego województwa śląskiego, gdzie również nastąpił znaczący wzrost liczby osób nie podejmujących działalności zawodowej.

Tabela 40. Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców Miasta Radlin w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców miasta w porównaniu do powiatu wodzisławskiego oraz województwa śląskiego w latach 2018-2020 (stan na koniec grudnia)

Lp.	wyszczególnienie		2018	2019	2020
1	Miasto Radlin	liczba osób	282	266	410
		udział (%)	50,0	46,2	43,2
2	Powiat	liczba osób	2 289	2 316	3 359
		udział (%)	50,1	40,8	42,7
3	Województwo	liczba osób	39 097	29 024	37 793
		udział (%)	48,8	43,6	41,5

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową możemy zauważyć, że w stosunku do 2018 roku nastąpił wzrost liczby osób bezrobotnych w każdej kategorii wiekowej oraz udział osób w wieku 18-24 lat w ogóle osób bezrobotnych. W przypadku udziału osób w wieku 45-54 lat oraz 55-59 lat nastąpił nieznaczny spadek ich udziału wśród mieszkańców miasta pozostających bez zatrudnienia, natomiast w pozostałych grupach wiekowych nie nastąpiły znaczące zmiany w tym zakresie. Należy zauważyć jednak, że niekorzystne zmiany nastąpiły w przypadku osób starszych – liczba bezrobotnych mieszkańców w wieku 55-59 lat zwiększyła się w 2020 roku o 10 względem 2018 roku (wzrost o 32%), a w wieku powyżej 60 roku życia o 4 osoby (wzrost o 27%).

Tabela 41. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców miasta w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Miasta Radlin w latach 2018-2020 (stan na koniec grudnia)

Lp.	kategoria wiekowa	2018		2019		2020	
		liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
1	18-24 lata	37	13	46	17	74	18
2	25-34 lata	67	24	61	23	99	24
3	35-44 lata	73	26	66	25	105	26
4	45-54 lata	59	21	59	22	72	18
5	55-59 lat	31	11	22	8	41	10
6	60 lat i więcej	15	5	12	5	19	5

Źródło: Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Wodzisławiu Śląskim

Analizując kwestię wykształcenia osób bezrobotnych na przestrzeni ostatnich trzech lat można zaobserwować znaczący wzrost liczby osób legitymujących się wykształceniem gimnazjalnym/podstawowych oraz niższym, który w tym okresie wyniósł 57%. Ponadto nastąpił prawie dwukrotny wzrost osób zarejestrowanych w PUP z wykształceniem wyższym. Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Wodzisławiu Śląskim wynika, że co trzecia osoba pozostająca bez pracy w Mieście Radlin posiada wykształcenie gimnazjalne lub niższe, a szkołę zasadniczą zawodową/branżową ukończyło 27% osób bezrobotnych.

Tabela 42. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców miasta w podziale na wykształcenie oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Miasta Radlin w latach 2018-2020 (stan na koniec grudnia)

Lp.	wykształcenie	2018		2019		2020	
		liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
1	wyższe	29	10	28	11	43	11
2	policealne i średnie zawodowe/branżowe	64	23	67	25	89	22
3	średnie ogólnokształcące	22	8	22	8	29	7
4	zasadnicze zawodowe/branżowe	78	28	65	24	109	27
5	gimnazjalne/podstawowe i poniżej	89	32	84	32	140	34

Źródło: Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Wodzisławiu Śląskim

Osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP w Wodzisławiu Śląskim nie są jednorodną grupą, a ich sytuacja na lokalnym rynku pracy uwarunkowana jest różnymi, często niezależnymi od nich samych czynnikami. W latach 2018-2020 wśród osób pozostających bez pracy podwoiła się liczba osób bez kwalifikacji zawodowych, a wyraźnemu wzrostowi uległa również liczba mieszkańców nieposiadających doświadczenia zawodowego, z prawem do zasiłku, a także kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka.

Tabela 43. Charakterystyka zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców miasta, w tym osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Miasta Radlin w latach 2018-2020 (stan na koniec grudnia)

Lp.	wyszczególnienie	2018		2019		2020	
		liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
1	bez kwalifikacji zawodowych	65	23	60	23	113	28
2	bez doświadczenia zawodowego	60	21	59	22	84	21
3	z prawem do zasiłku	25	9	25	9	38	14
4	kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	56	20	54	20	69	17

Źródło: Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Wodzisławiu Śląskim

Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy to takie, które ze względu na określone uwarunkowania mają znaczne trudności z wkroczeniem lub utrzymaniem się na rynku pracy. Są to m.in. osoby z niepełnosprawnościami, osoby wychowujące dziecko do 6 roku życia oraz osoby posiadające co najmniej 1 dziecko z niepełnosprawnością do 18 roku życia. W stosunku do 2018 roku w 2020 roku liczba osób w takiej sytuacji zwiększyła się z 233 do 327 osób, czyli o 40%, natomiast w 2020 roku osoby te stanowiły aż 80% wszystkich zarejestrowanych w PUP mieszkańców Miasta Radlin.

Tabela 44. Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy w Mieście Radlin w latach 2018-2020 oraz ich udział w ogólnej liczbie osób zarejestrowanych w PUP

Lp.	wyszczególnienie	2018		2019		2020	
		liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
1	osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym:	233	83	220	83	327	80
2	do 30 roku życia	73	26	78	29	119	
3	długotrwale bezrobotne	141	50	123	46	177	43
4	powyżej 50 roku życia	81	29	64	24	94	23
5	korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej	0	0	0	0	0	0
6	posiadające co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia	67	24	57	21	73	18
7	posiadające co najmniej 1 dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	4	1	2	1	2	0
8	niepełnosprawni	22	8	23	9	28	7

Źródło: Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Wodzisławiu Śląskim

W celu zmniejszenia skali bezrobocia w regionie Powiatowy Urząd Pracy w Wodzisławiu Śląskim wykorzystuje szereg instrumentów aktywizujących osoby bezrobotne do podjęcia zatrudnienia oraz rozwijania ich umiejętności oraz kwalifikacji zawodowych. W 2020 roku mieszkańcy Miasta Radlin uczestniczyli w pracach interwencyjnych, odbywali staże zawodowe, a także brali udział w pracach społecznie użytecznych, które realizowane były przez 3 osoby w Zakładzie Gospodarki Komunalnej. Ponadto 1 osoba odbywała je w ramach realizacji zapisów ustawy *Za Życiem* na rzecz opiekuna osoby niepełnosprawnej.

Tabela 45. Formy aktywizacji zawodowej w Mieście Radlin w latach 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	prace interwencyjne	10	6	7
2	staż	14	13	8
3	prace społecznie użyteczne	9	1	4

Źródło: Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Wodzisławiu Śląskim

Problemy mieszkańców Miasta Radlin na lokalnym rynku pracy były jednym z obszarów ujętych w Diagnozie Problemów Społecznych. W poniższej tabeli znajdują się główne wnioski wynikające w przeprowadzonego badania.

Tabela 46. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Miasta Radlin dotyczące rynku pracy

Lp.	Obszar tematyczny	Wnioski
1	Lokalny rynek pracy	<ul style="list-style-type: none"> – W opinii respondentów wynika, że znalezienie zatrudnienia w mieście jest niezwykle trudnym zadaniem, co potwierdziło 59% badanych. – W opinii zaledwie 7% ankietowanych znalezienie zatrudnienia na terenie Miasta Radlin jest łatwe. – Co trzeci mieszkaniec stwierdził w badaniu, że w przypadku utraty obecnego zatrudnienia będzie mu trudno znaleźć pracę na terenie miasta (36%), a co szósty badany podał, iż nie będzie miał trudności w tym zakresie.
2	Wsparcie osób bezrobotnych	<ul style="list-style-type: none"> – W opinii zaledwie 11% ankietowanych miasto podejmuje działania na rzecz wsparcia osób pozostających bez pracy, natomiast 20% badanych twierdzi, że nie są prowadzone żadne formy wsparcia dla tej grupy. – Z oferowanych przez PUP form aktywizacji zawodowej korzystał stosunkowo niski odsetek badanych (20%), a najpopularniejsze są wśród nich staże i praktyki.
3	Wykluczenie społeczne	<ul style="list-style-type: none"> – Mieszkańcy Miasta Radlin przyznali w badaniu, że doświadczyli odrzucenia społecznego z powodu swojego bezrobocia (5%), a 15% badanych zadeklarowało znajomość osób w swoim środowisku, które doznały tego problemu.
4	Zapotrzebowanie na usługi społeczne	<ul style="list-style-type: none"> – Co czwarty mieszkaniec biorący udział w badaniu stwierdził, że w mieście istnieje pilna potrzeba rozwijania usług społecznych w zakresie przeciwdziałania bezrobociu, tym samym lokalna polityka rynku pracy okazała się być jednym z głównych obszarów, w ramach którego należy rozwijać działalność władz lokalnych. – Respondenci przyznali również, że w Mieście Radlin należy rozwijać i usprawniać działalność w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej mieszkańców (9%).

Źródło: *Diagnoza problemów społecznych na terenie Miasta Radlin. Raport z badań przeprowadzonych w 2021 roku*

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyższej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- problem bezrobocia jako jeden z głównych powodów korzystania przez rodziny z pomocy społecznej,
- wzrost udziału osób bezrobotnych w ogólnej populacji miasta w wieku produkcyjnym,

- znaczne nasilenie się skali bezrobocia wśród osób w wieku powyżej 50 roku życia oraz mieszkańców z wykształceniem zasadniczym zawodowym i niższym,
- wzrost liczby osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy,
- wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców,
- ryzyko pogorszenia się sytuacji na rynku pracy spowodowane pandemią COVID-19,
- niskie zainteresowanie osób pozostających bez pracy aktywnymi formami aktywizacji zawodowej,
- negatywna opinia mieszkańców na temat lokalnego rynku pracy i deklarowanie trudności w znalezieniu pracy na terenie miasta.

8. Wsparcie osób z problemem ubóstwa

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

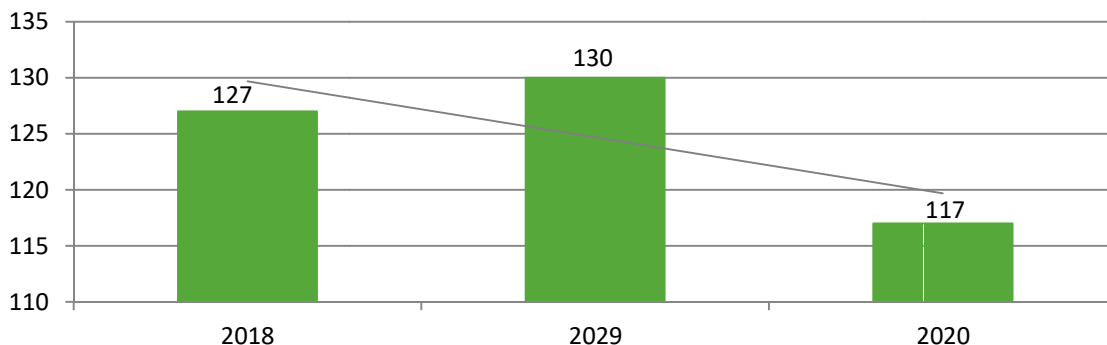

Diagnoza w zakresie poziomu ubóstwa dokonana została na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawniane były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które skorzystały z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa.

W 2020 roku ubóstwo jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowało się na pierwszym miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia.

Z danych źródłowych wynika, że ogólna liczba rodzin zamieszkujących Miasto Radlin, którym zostały udzielone pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa ulegała na przestrzeni lat 2018-2020 wahaniom, jednakże w 2020 roku zmniejszyła się w stosunku do lat poprzednich. W 2018 roku z tego powodu z pomocy skorzystało 127 rodzin, w 2019 roku – 130, natomiast w 2020 roku – 117. O skali ubóstwa w mieście świadczy również fakt, że aż 47% rodzin objętych wsparciem OPS w Radlinie dotkniętych było właśnie tym problemem.

Wykres 38. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku beneficjentami zasiłków stałych było 41 mieszkańców miasta, czyli o 11% więcej niż w roku 2018 i jednocześnie o 7% więcej w stosunku do roku poprzedniego. W omawianym roku zasiłki okresowe pobierało 48 osób, czyli 16% mniej niż w 2019 roku i o 19% mniej niż w roku 2018.. Zasiłek celowy z kolei, został przyznany w 2020 roku 141 osobom, czyli nieco mniejszej liczbie osób niż w 2018 roku (o 19%) i 2019 roku (7%).

Tabela 47. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2018-2020

Lp.	rodzaj zasiłku	2018		2019		2020	
		liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
1	zasiłek stały	37	183 390	44	206 530	41	229 549
2	zasiłek okresowy	59	61 107	57	79 141	48	68 512
3	zasiłek celowy	174	141 458	151	141 308	141	124 514

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Ośrodek Pomocy Społecznej w Radlinie od stycznia 2019 roku realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”, który zastąpił realizowany w latach poprzednich program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i niepełnosprawnych. W 2020 roku świadczenie pieniężne w ramach tego Programu przyznane zostało 127 osobom ze 124 rodzin, które liczyły łącznie 287 członków, natomiast niepieniężne w formie posiłku – 99 osobom z 67 rodzin liczących 180 członków. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba osób otrzymujących świadczenie pieniężne uległa spadkowi o 7%, natomiast otrzymujących świadczenie niepieniężne – 37%.

W Mieście Radlin funkcjonuje ponadto 8 placówek prowadzących dożywianie, w tym 4 szkoły podstawowe, 3 przedszkola oraz Świetlica Środowiskowa KOLIBA.

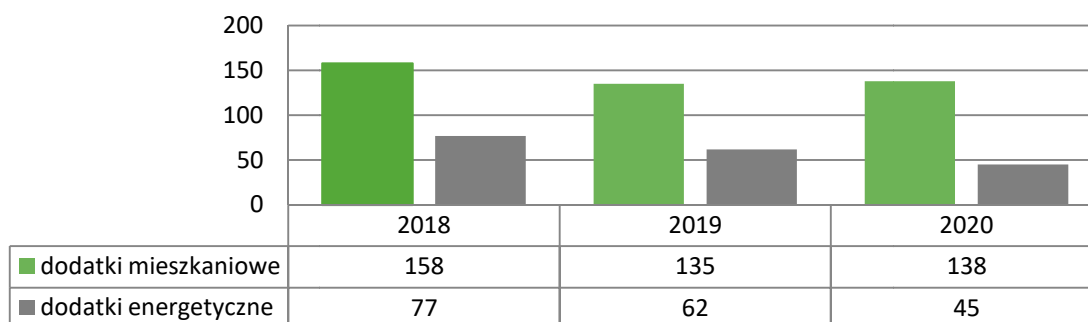
Tabela 48. Liczba osób korzystających ze świadczenia pieniężnego i niepieniężnego przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	świadczenie pieniężne			
	osoby korzystające	136	132	127
	rodziny korzystające	133	127	124
	członkowie rodzin korzystających	353	294	287
2	świadczenie niepieniężne			
	osoby korzystające	156	122	99
	rodziny korzystające	95	77	67
	członkowie rodzin korzystających	297	230	180

Źródło: Sprawozdanie z realizacji programu Posiłek w szkole i w domu za 2018, 2019 i 2020 rok

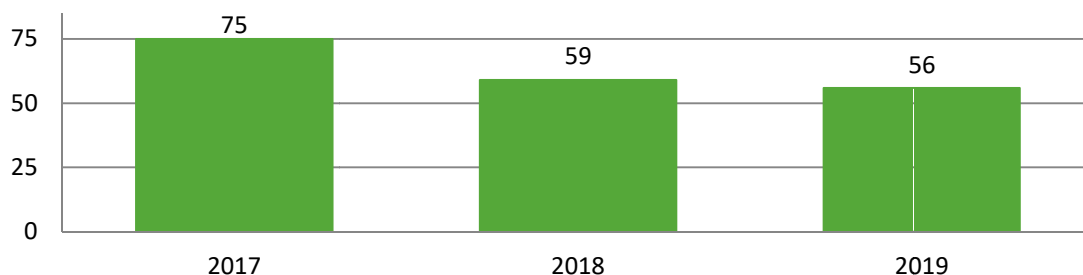
Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych z związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. W 2020 roku świadczenie pieniężne w formie **dotatków mieszkaniowych** otrzymało 138 gospodarstw domowych, czyli o 13% mniej niż w 2018 roku, natomiast liczba beneficjentów dodatków energetycznych ukształtowała się na poziomie 45 rodzin. Oznacza to zmniejszenie się zapotrzebowania na taką formę wsparcia wśród rodzin zamieszkujących Miasto Radlin.

Wykres 39. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe oraz dodatki energetyczne w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2019 roku Miasto Radlin było w posiadaniu 56 lokali socjalnych. W porównaniu do lat poprzednich ich liczba systematycznie się zmniejszała, natomiast z danych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że na lokal oczekiwało wówczas 25 rodzin. Oznacza to potrzebę rozwijania lokalnej bazy lokalowej, która służy w szczególności osobom w szczególnie trudnej sytuacji ekonomicznej oraz dotychczasowo żyjącym z osobami stosującymi przemoc.

Wykres 40. Liczba lokali socjalnych w Mieście Radlin w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

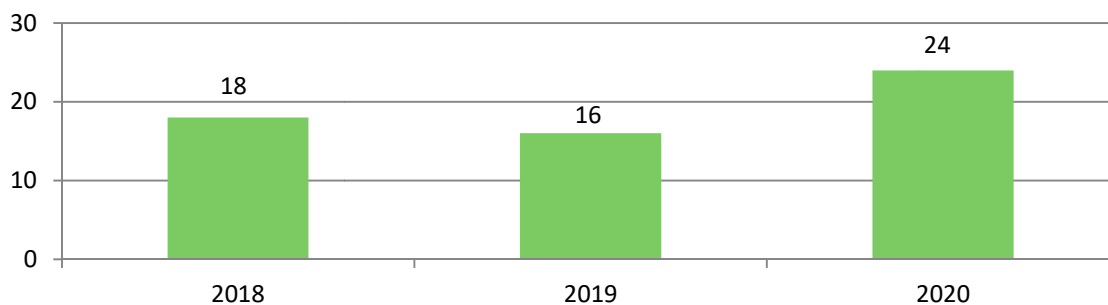
Wartość wskaźnika ubóstwa w wymiarze finansowym kształtuje się w Mieście Radlin na wyższym poziomie, niż ma to miejsce na terenie powiatu wodzisławskiego oraz całego województwa śląskiego. Na wartość wskaźnika ubóstwa w wymiarze finansowym składają się następujące mieszkańcy, liczba osób, którym przyznano wskaźniki: dochód w mieście przypadający na jednego świadczenie (pieniężne/ niepieniężne) przypadająca na każde 1000 mieszkańców miasta oraz odsetek osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej do liczby wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej. Im wyższa wartość wskaźnika, tym sytuacja jest korzystniejsza. W Mieście Radlin jest on dodatni i wynosi 0,17.

Rysunek 6. Wartość wskaźnika ubóstwa w wymiarze finansowym w Mieście Radlin, powiecie wodzisławskim oraz województwie śląskim w 2019 roku

Miasto Radlin	0,17
Powiat (średnia)	0,04
Województwo (średnia)	0,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa, jak i jego skutkiem. W 2018 roku z powodu bezdomności pomoc i wsparcie otrzymało 18 osób, w roku kolejnym o 2 mniej, tj. 16, natomiast w 2020 roku nastąpił znaczący wzrost liczby osób bezdomnych w mieście, których objęto pomocą społeczną – o 50% więcej niż w 2019 roku, czyli 24 osoby. Dane statystyczne dotyczące liczby osób korzystających z pomocy i wsparcia z OPS wskazują na to, że problem bezdomności na terenie Miasta Radlin w stosunku do lata poprzednich nasilił się.

Wykres 41. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Jedną z form wsparcia osób bezdomnych jest udzielenie im schronienia w odpowiadającej do ich potrzeb placówce, czyli w schronisku dla osób bezdomnych lub schronisku z usługami opiekuńczymi. Mimo widocznego problemu bezdomności w mieście, na jego terenie nie znajdują się schroniska, noclegownie, czy też ogrzewalnie umożliwiające przetrwanie w czasie zimy. W zakresie pomocy osobom bezdomnym Miasto Radlin prowadzi współpracę z Towarzystwem Charytatywnym Rodzina w Wodzisławiu Śląskim, a także Fundacją Dobrego Pasterza w Ustroniu, które prowadzą odpowiednie placówki. W 2020 roku opiekę znalazło w nich 19 mieszkańców miasta, czyli o 7 osób więcej niż w roku poprzednim.

Tabela 49. Liczba osób, którym udzielono schronienia w Mieście Radlin w latach 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba osób	15	12	19
2	kwota świadczeń	34 120	41 669	69 771

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Wsparcie żywnościowe na terenie Miasta Radlin odbywa się również poprzez realizację Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (POPŻ) w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Organizacja Partnerska Regionalna, czyli Śląski Bank Żywności z siedzibą w Chorzowie dystrybuuje we współpracy z OPS w Radlinie paczki żywnościowe wśród rodzin i osób spełniających kryteria dochodowe w Punkcie Wydawania Posiłków przy ul. Mielęckiego 13 oraz w siedzibie OPS. W 2020 roku wsparcie zostało udzielone 340 osobom, którym przekazano łącznie 20,6 ton żywności, m.in. makarony, nabiał, mięsa i warzywa. Na przestrzeni ostatnich lat zauważyć można wzrost liczby osób zakwalifikowanych do otrzymania tej formy pomocy o 16%.

Tabela 50. Liczba osób, którym udzielono wsparcie żywnościowe w Mieście Radlin w latach 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba osób	293	310	340
2	waga przekazanej żywności (w tonach)	15,3	16,5	20,6

Źródło: Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Należy wskazać, że mieszkańcy Miasta Radlin uczestniczą także w warsztatach realizowanych w ramach wspomnianego Programu. W 2020 roku w warsztatach kulinarnych „Przepisy z wykorzystaniem produktów z POPŻ”, warsztatach edukacji ekonomicznej „Organizacja budżetu domowego”, warsztatach dietetyczno-żywnościowych „Dieta wpływająca na odporność organizmu” oraz warsztatach przeciwdziałania marnowaniu żywności „Jak nie marnować żywności” uczestniczyło łącznie 20 osób, natomiast w roku 2019 w spotkaniach o podobnej tematyce wzięło udział 77 mieszkańców miasta, a w 2018 roku – 168.

Tabela 51. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Miasta Radlin dotyczące ubóstwa

Lp.	Obszar tematyczny	Wnioski
1	Skala ubóstwa	<ul style="list-style-type: none"> – Występowanie ubóstwa w mieście w dużej skali potwierdziło 23%, w niedużej – 46%, natomiast zaprzeczyło temu zjawisku 2% respondentów. – Kiedykolwiek w życiu ubóstwa doświadczyła znaczna część mieszkańców, bo aż 30% badanych.
2	Wykluczenie społeczne	<ul style="list-style-type: none"> – W badaniu diagnozującym problemy społeczne mieszkańców 6% badanych przyznało, że doświadczyło osobiście odrzucenia z powodu ubóstwa. – Znajomość w lokalnej społeczności osób, które doświadczyły wykluczenia ze względu na swoje niskie dochody zadeklarował co piąty badany (19%). – Osoby bezdomne dotknięte tym problemem zna w swoim środowisku 14% respondentów.
3	Zapotrzebowanie na usługi społeczne	<ul style="list-style-type: none"> – Polityka mieszkaniowa miasta na znaczący wpływ na funkcjonowanie mieszkańców, w szczególności dotkniętych ubóstwem. Jak wskazują odpowiedzi 12% ankietowanych, jest to obszar, który wymaga podjęcia przez lokalne władze szerokich i priorytetowych działań w celu poprawy jakości życia społeczności miejskiej. – W opinii 17% mieszkańców obszarem, w obrębie którego miasto powinno rozwijać swoją działalność jest pomoc społeczna.

Źródło: *Diagnoza problemów społecznych na terenie Miasta Radlin. Raport z badań przeprowadzonych w 2021 roku*

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- obecność problemu ubóstwa, bezdomności i wykluczenia społecznego wśród mieszkańców miasta,
- ograniczone zasoby mieszkaniowe miasta przy występowaniu wysokiego zapotrzebowania na lokale socjalne,
- ograniczenie możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych w wyniku niedoboru środków finansowych, skutkujące funkcjonowaniem w sytuacji zagrożenia egzystencji,
- ograniczona aktywność zawodowa i społeczna wśród osób dorosłych; przyjmowanie pozycji społecznej „osoby ubogiej” jako stałej formy funkcjonowania społecznego, która prowadzi do zjawiska wyuczanej bezradności,
- słabo rozwinięta miejska infrastruktura wsparcia dla osób najuboższych i bezdomnych.

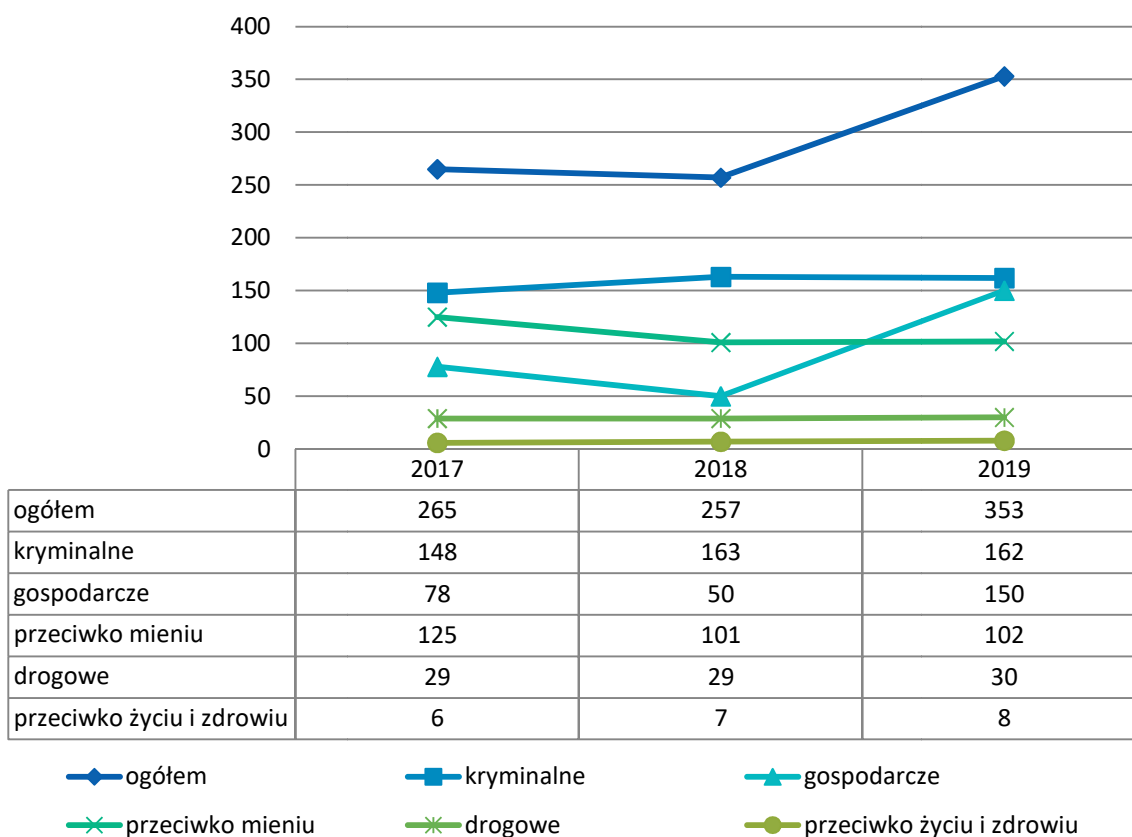
9. Problem przestępczości

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

W 2019 roku w Mieście Radlin odnotowano 353 przestępstwa¹⁵, co oznacza, iż na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 19,86 przestępstw. Wartość ta jest niewiele mniejsza od wartości dla całej Polskie, gdzie wynosiła 20,75 oraz znacznie mniejsza niż w całym województwie śląskim, gdzie ukształtowała się na poziomie 24,06. Analiza materiału badawczego pokazuje, że na przestrzeni lat 2017-2019 liczba stwierdzonych przestępstw uległa wzrostowi aż o 33%. Należy zauważyć, że w ostatnich trzech latach gwałtownie zwiększyła się liczba przestępstw o charakterze gospodarczym.

Wykres 42. Liczba przestępstw stwierdzonych w Mieście Radlin na przestrzeni lat 2017-2019 (prezentowane dane są wartościami szacunkowymi bazującymi na ilości mieszkańców powiatu oraz mieszkańców miasta)

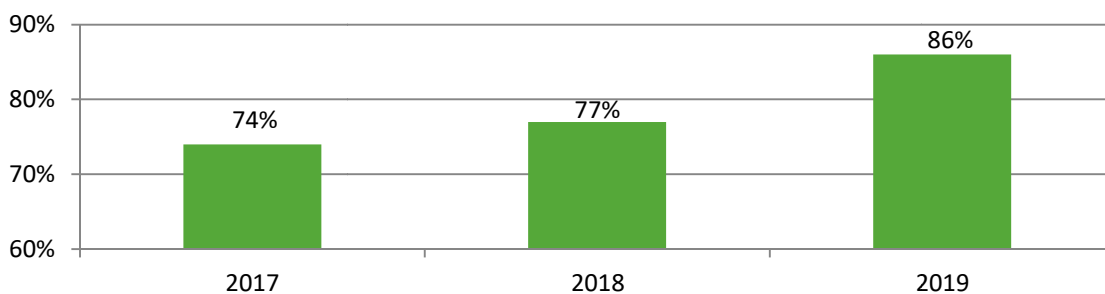

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl/>

¹⁵ Główny Urząd Statystyczny udostępnia statystyki przestępstw jedynie dla powiatów, dlatego prezentowane dane są wartościami szacunkowymi bazującymi na ilości mieszkańców powiatu oraz mieszkańców miasta.

Rozpatrując kwestię wykrywalności przestępstw na terenie miasta można zauważyć, że w 2019 roku wskaźnik ten był znacznie wyższy od wskaźnika wykrywalności na terenie województwa śląskiego, gdzie wyniósł 77% oraz całej Polski (73%). Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem wyniósł 86%, przy czym największa wykrywalność dotyczyła przestępstw drogowych (99%), a najmniejsza przeciwko mieniu (63%). Dane statystyczne pokazują, że w stosunku do 2017 roku uległ on wzrostowi.

Wykres 43. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w Mieście Radlin w latach 2017-2019

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl/>

Z danych Komisariatu Policji wynika, iż na terenie miasta w latach 2018-2020 doszło łącznie do 51 zatrzymań kierowców będących pod wpływem alkoholu, co świadczy o braku elementarnej wiedzy na temat możliwych skutków takich zachowań wśród części mieszkańców.

Istotnym zasobem w zakresie zapewniania bezpieczeństwa mieszkańcom miasta oprócz Policji, jest również Straż Miejska, której funkcjonariusze podejmują stałe działania prewencyjne i monitoringowe.

Tabela 52. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Miasta Radlin dotyczące bezpieczeństwa publicznego

Lp.	Obszar tematyczny	Wnioski
1	Bezpieczeństwo publiczne	<ul style="list-style-type: none"> – Większość mieszkańców Miasta Radlin ocenia swoją okolicę jako bezpieczną (65%), jednakże co piąty badany przyznał, że nie czuje się w niej bezpiecznie (21%). – Po zmroku boi się spacerować w swojej okolicy 23% ankietowanych, a za bezpieczne uważa to 68%. – 16% osób stwierdziło iż miasto nie prowadzi działań w celu podniesienia bezpieczeństwa mieszkańców.

Źródło: *Diagnoza problemów społecznych na terenie Miasta Radlin. Raport z badań przeprowadzonych w 2021 roku*

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- brak poczucia bezpieczeństwa w mieście wśród części mieszkańców,
- wzrost liczby odnotowanych przestępstw (dane szacunkowe).

10. Rewitalizacja społeczna

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Miasto Radlin realizuje *Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Radlin na lata 2017-2022* stanowiący podstawę do podjęcia działań, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców wyznaczonego obszaru rewitalizacji.

„Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji”.

– ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. 2021 r. poz. 485).

Obszar rewitalizacji to taki, na którym występuje koncentracja negatywnych zjawisk natury społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. W drodze realizowanych badań ankietowych, analiz danych zastanych oraz spotkań z mieszkańcami miasta wyodrębniono 5 obszarów (dzielnic) zdegradowanych - Biertułtowy, Marcel, Obszary, Reden oraz Głóżyń, natomiast największe natężenie negatywnych zjawisk zdiagnozowano w dzielnicy Marcel, tudzież została ona wskazana jako obszar rewitalizacji. Głównym celem rewitalizacji miasta jest: *„Ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji poprzez kompleksowe zintegrowane działania obejmujące aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców, stworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju aktywności gospodarczej, aktywne przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu oraz modernizację i rozbudowę tkanki infrastrukturalnej i mieszkaniowej”*. Do celów operacyjnych, ściśle powiązanych z celem głównym należą:

1. Poprawa warunków życia mieszkańców i wspieranie rozwoju społecznego i gospodarczego poprzez ożywienie infrastrukturalne i urbanistyczne;
2. aktywizacja gospodarcza obszaru rewitalizowanego;
3. Wyrównanie szans życiowych, przeciwdziałanie negatywnym procesom społecznym oraz kształtowanie tożsamości mieszkańców¹⁶.

Kierunki działań przewidziane do realizacji w ramach celów operacyjnych to m.in.:

- modernizacja infrastruktury technicznej;
- rewitalizacja substancji mieszkaniowej;
- odnowa urbanistyczna obszarów miejskich i uatrakcyjnienie przestrzeni publicznej;
- wspieranie przedsiębiorczości lokalnej;

¹⁶ *Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Radlin na lata 2017-2022.*

- tworzenie warunków infrastrukturalno-systemowych sprzyjających nowym inwestycjom;
- poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy poprzez podnoszenie atrakcyjności gospodarczej miasta;
- wyrównywanie szans oraz neutralizowanie zjawisk dezintegracji społecznej;
- przeciwdziałanie patologiom, zjawiskom wykluczenia społecznego i ubożenia mieszkańców;
- wzmacnianie postaw i inicjatyw prospołecznych;
- wykorzystanie i wzmocnienie istniejącego potencjału edukacyjnego;
- przeciwdziałanie zjawiskom bezrobocia i bierności zawodowej;
- wzmacnianie identyfikacji mieszkańców z miastem;
- wspieranie sektora organizacji pozarządowych;
- aktywizacja środowisk dziecięcych i młodzieżowych.

Na obszarze rewitalizacji do realizacji zaplanowano pięć kluczowych projektów rewitalizacyjnych z zakresu polityki społecznej miasta:

1. „Rewitalizacja górniczego osiedla Emma w Radlinie – działania integracyjne, aktywizacja społeczna, kulturalna i zawodowa”;
2. „Rewitalizacja górniczego osiedla Emma w Radlinie – zapobieganie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży”;
3. „Rewitalizacja górniczego osiedla Emma w Radlinie – zapobieganie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży (etap II)”;
4. „Adaptacja budynku przy ul. Korfantego 87 w Radlinie na Centrum Usług Społecznych”;
5. „Adaptacja budynku przy ul. Pocztowej 4 na potrzeby Świetlicy Środowiskowej w Radlinie”.

Niemniej, pozostałe projekty uzupełniające również wpisują się w szerokorozumianą politykę społeczną i przewidują m.in. utworzenie samorządowego żłobka, a w związku z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2 ich realizacja przewidziana jest na kolejne lata.

Na przestrzeni lat 2017-2021 miasto sukcesywnie realizowało zamierzone cele, a w efekcie od 2020 roku na jego obszarze wsparcie i szeroki katalog usług świadczy Centrum Usług Społecznych, w ramach którego organizowane są cztery Programy Aktywności Lokalnej. Ponadto nowoczesna Świetlica przy ul. Pocztowej 4 umożliwia dzieciom i młodzieży aktywne spędzanie czasu wolnego oraz rozwój edukacyjno-społeczny.

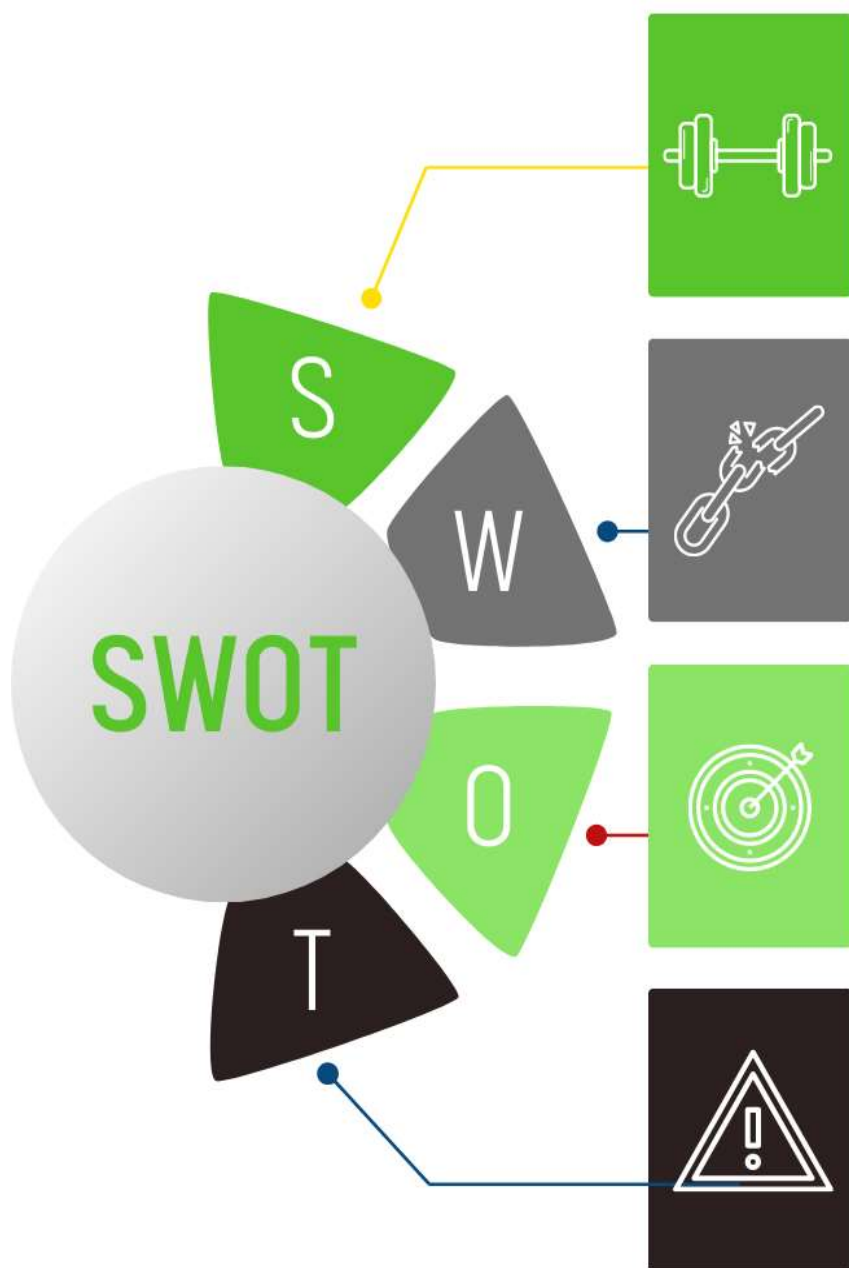
Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy Lokalnego Programu Rewitalizacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- koncentracja zjawisk patologicznych na terenie dzielnicy Marcel,
- niewykorzystany potencjał społeczny mieszkańców obszaru rewitalizacyjnego.

11. Analiza SWOT

Jedną z powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot. Grupy czynników w metodzie SWOT są definiowane w następujący sposób:

MOCNE STRONY

Są to wewnętrzne czynniki pozytywne, czyli przede wszystkim to, co wyróżnia na tle innych. Są to te dziedziny działalności, które tworzą potencjał i pozytywny wizerunek instytucji.

SŁABE STRONY

Są to wewnętrzne czynniki negatywne, czyli te aspekty funkcjonowania, które ograniczają sprawność i mogą blokować rozwój instytucji.

SZANSE

Czyli zewnętrzne czynniki pozytywne, m.in. wydarzenia i procesy w otoczeniu, które tworzą sprzyjające dla instytucji sytuacje. Są to takie kierunki działalności, które mogą przynieść w pozytywne, rozwojowe społecznie efekty.

ZAGROŻENIA

Są to zewnętrzne czynniki negatywne, czyli zbiór możliwych sytuacji i procesów, które mogą tworzyć niekorzystne dla instytucji warunki rozwoju w jego otoczeniu. Zagrożenia są postrzegane jako bariery, utrudnienia i możliwe niebezpieczeństwa dla zakładanych procesów.

MOCNE STRONY

- Korzystna lokalizacja pod względem turystycznym i gospodarczym.
- Rozwinięta sieć dróg pozwalająca na dobrą komunikację między innymi miastami.
- Dodatnie saldo migracji wewnętrznych.
- Systematyczny wzrost liczby podmiotów gospodarczych.
- Rozwinięta sieć placówek oświatowych i opiekuńczych (przedszkola, szkoły podstawowe, Ognisko Pracy Pozaszkolnej).
- Funkcjonowanie placówki wsparcia dziennego – Świetlicy Środowiskowej KOLBA wraz z filią.
- Szeroka działalność Miejskiego Ośrodka Kultury, Miejskiej Biblioteki Publicznej i Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji.
- Funkcjonowanie licznych zakładów opieki zdrowotnej świadczących szerokie usługi medyczne.
- Działalność jednostek zapewniających bezpieczeństwo w mieście (Komisariat Policji, Straż Miejska, Straż Pożarna).
- Funkcjonowanie na terenie miasta organizacji pozarządowych o profilu działalności skierowanej na pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych.
- Spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.
- Rozwinięta baza instytucji prowadzących działalność w zakresie polityki społecznej oraz innych działań wspierających mieszkańców: OPS, CUS, MKRPA, PK, PIK, OPP, ŚŚ oraz podejmowanie inicjatyw na rzecz wsparcia mieszkańców (Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej).
- Wysoka skuteczność działań podejmowanych przez asystentów rodziny w celu powrotu dzieci do rodzin.
- Uznawanie substancji psychoaktywnych jako trudno dostępne przez uczniów.
- Realizowanie programów profilaktycznych dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców.
- Spadek liczby rodzin dotkniętych ubóstwem.
- Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców.
- Wzrost wskaźnika wykrywalności przestępstw w Mieście.

SŁABE STRONY

- Spadek liczby mieszkańców oraz ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego.
- Systematyczny wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności przy jednoczesnym spadku udziału osób w wieku produkcyjnym na przestrzeni ostatnich lat.
- Ujemne saldo migracji zewnętrznych.
- Brak publicznego żłobka/klubu dziecięcego.
- Niewystarczająca w stosunku do potrzeb oferta form spędzania czasu wolnego w opinii mieszkańców oraz miejsc integracji społecznej (np. Klubów Seniora).
- Wzrost zapotrzebowania na wsparcie pieniężne wśród osób z niepełnosprawnościami.
- Wysoki odsetek rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, długotrwałej lub ciężkiej choroby, bezrobocia i niepełnosprawności.
- Brak placówek wsparcia dla osób z niepełnosprawnością i chorobami psychicznymi.
- Samotność i wykluczenie społeczne osób starszych oraz z niepełnosprawnościami.
- Niewystarczająca liczba wydarzeń/imprez integrujących mieszkańców, szczególnie adresowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Występowanie barier architektonicznych dla osób z niepełnosprawnością oraz utrudniony dostęp do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego w mieście.
- Brak mieszkań chronionych.
- Problem sięgania po alkohol, papierosy i narkotyki przez mieszkańców i uczniów.
- Brak samopomocowych grup wsparcia dla osób uzależnionych i członków ich rodzin.
- Występujący na terenie miasta problem prowadzenia pojazdów przez osoby nietrzeźwe oraz spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży.
- Problem nadmiernego korzystania z urządzeń elektronicznych wśród dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych, a także podejmowanie innych zachowań ryzykownych jak uprawianie hazardu.
- Brak wydzielonego stanowiska specjalisty ds. problemu przemocy w rodzinie w strukturze podmiotów wsparcia.

- Występowanie przemocy w rodzinie oraz konieczność podejmowania szerokich działań w celu zapewnienia bezpieczeństwa ofiar przemocy, w szczególności kobiet, dzieci i osób starszych.
- Brak świadomości znacznej części mieszkańców na temat negatywnych konsekwencji stosowania przemocy wobec dzieci jako metody wychowawczej.
- Problem przemocy rówieśniczej wśród młodych mieszkańców miasta.
- Rosnące bezrobocie wśród mieszkańców miasta, w szczególności wśród kobiet, osób powyżej 55 roku życia i bez kwalifikacji zawodowych.
- Utrzymujący się na przestrzeni ostatnich lat wysoki udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców miasta.
- Niewystarczająca do rzeczywistych potrzeb liczba lokali socjalnych dostępnych w mieście.
- Wzrost skali problemu bezdomności.

SZANSE

- Rozwój gospodarczy i turystyczny miasta.
- Pozyskanie zewnętrznych środków na rozwój miasta i usług społecznych dla mieszkańców.
- Promocja miasta w całej Polsce.
- Utworzenie nowych miejsc pracy, w tym zakładów pracy chronionej i ZAZ.
- Aktywizacja społeczna mieszkańców, rozwój fizyczny i sportowy.
- Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży oraz liczby placówek wsparcia dziennego.
- Rozwój cywilizacyjny i wykorzystanie nowych technologii i innowacji.
- Skuteczność polityki senioralnej oraz prorodzinnej państwa.
- Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych, z niepełnosprawnościami, dotkniętych uzależnieniami oraz bezrobociem.
- Poszerzenie oferty kulturalnej dla dzieci i młodzieży.
- Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.
- Utworzenie publicznego żłobka.
- Rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

ZAGROŻENIA

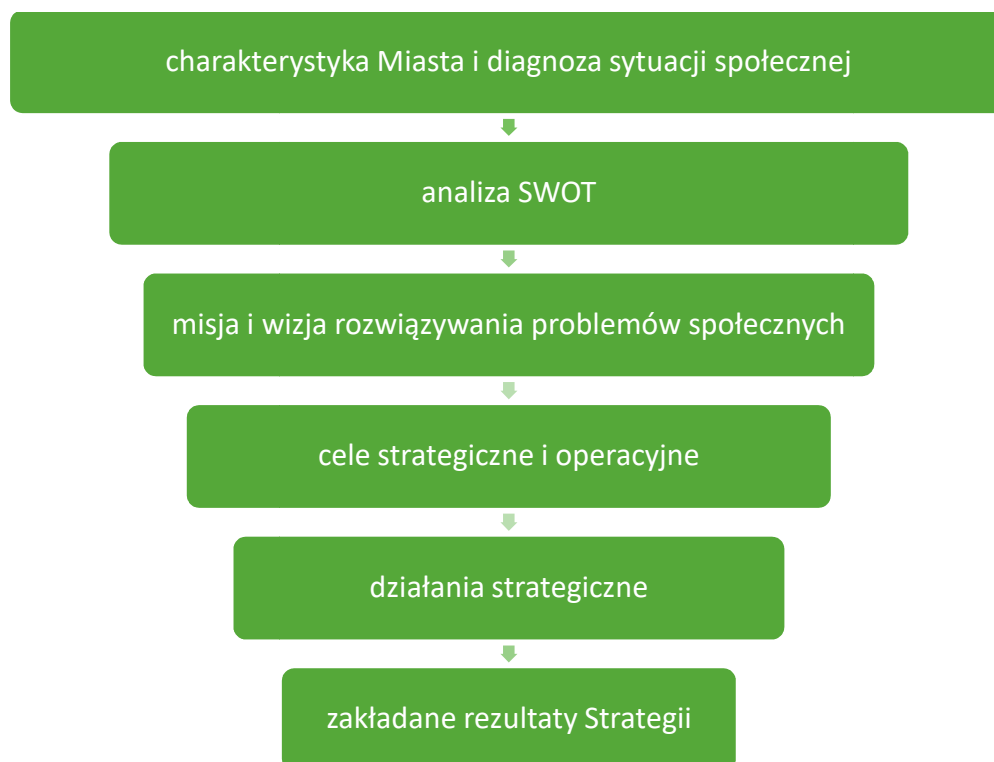
- Starzejące się społeczeństwo.
- Konsekwencje gospodarcze i zdrowotne spowodowane pandemią koronawirusa.
- Przepisy prawne utrudniające wprowadzania nowych rozwiązań.
- Wykluczenie cyfrowe części mieszkańców, przede wszystkim osób starszych.
- Odptyw ludzi młodych z terenu miasta.
- Niedostosowanie oferty kształcenia do zapotrzebowania na lokalnym rynku pracy.
- Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych i niepełnosprawnych.
- Zwiększenie się liczby mieszkańców potrzebujących pomocy społecznej.
- Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności.
- Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych.
- Wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych.
- Zwiększenie skali problemu przemocy w stosunku do dzieci.
- Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, zaburzenie więzi rodzinnych.
- Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
- Wzrost zaburzeń psychicznych i zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży.

- Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku problemów uzależnień i przemocy.
- Zwiększenie dostępności do pomocy psychologicznej w mieście.
- Skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej.
- Rozwój problemów uzależnień behawioralnych wynikających z długotrwałej izolacji i ograniczeń spowodowanych pandemią COVID-19.

IV. Część programowa

Część programowa Strategii składa się z następujących elementów: misji i wizji rozwiązywania problemów społecznych, celów strategicznych i operacyjnych, zaplanowanych do realizacji działań, zakładanych rezultatów Strategii, sposobów aktualizacji, monitorowania i ewaluacji (w tym wskaźników monitoringowych), ram finansowych oraz przepisów dotyczących wdrażania. Punktem wyjściowym dla przedstawionych w tej części prognoz, jest diagnoza sytuacji społecznej oraz analiza SWOT, będąca skutecznym narzędziem oceny uwarunkowań strategicznych. Przeprowadzona analiza diagnostyczna przyniosła informacje niezbędne do podjęcia decyzji planistycznych i sformułowania kierunków rozwiązywania problemów społecznych.

Rysunek 7. Elementy procesu planowania strategicznego

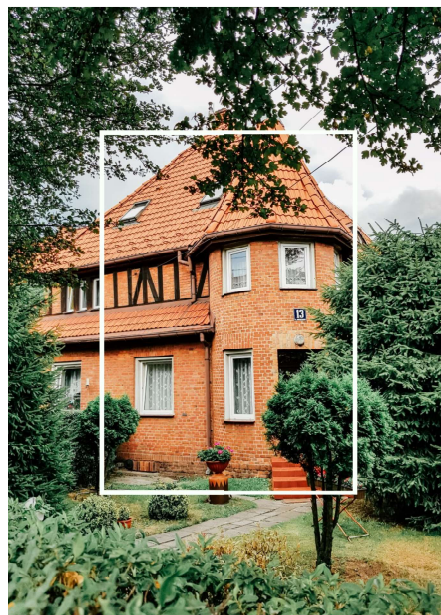

Źródło: opracowanie własne

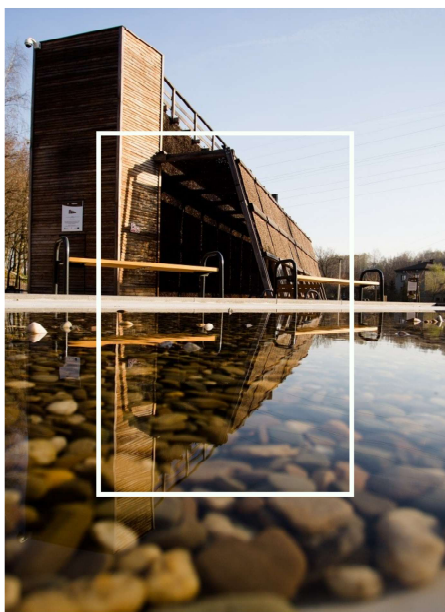
1. Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii służy do opisu obrazu jednostki samorządu terytorialnego w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia stan, który chcemy uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny. **Wizja** rozwiązywania problemów społecznych na terenie Miasta Radlin została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów problemowych w części diagnostycznej. Brzmi ona następująco:

Miasto Radlin to miejsce tworzone przez wspólnotę zintegrowaną i solidarną, dostrzegającą problemy innych mieszkańców i aktywnie uczestniczącą w ich przewyżczeniu. Dzięki efektywnej i odpowiednio planowanej polityce społecznej lokalnych władz, miasto jest godnym miejscem do życia dla rodzin z dziećmi, osób starszych i z niepełnosprawnościami, a także rozwoju ludzi młodych.

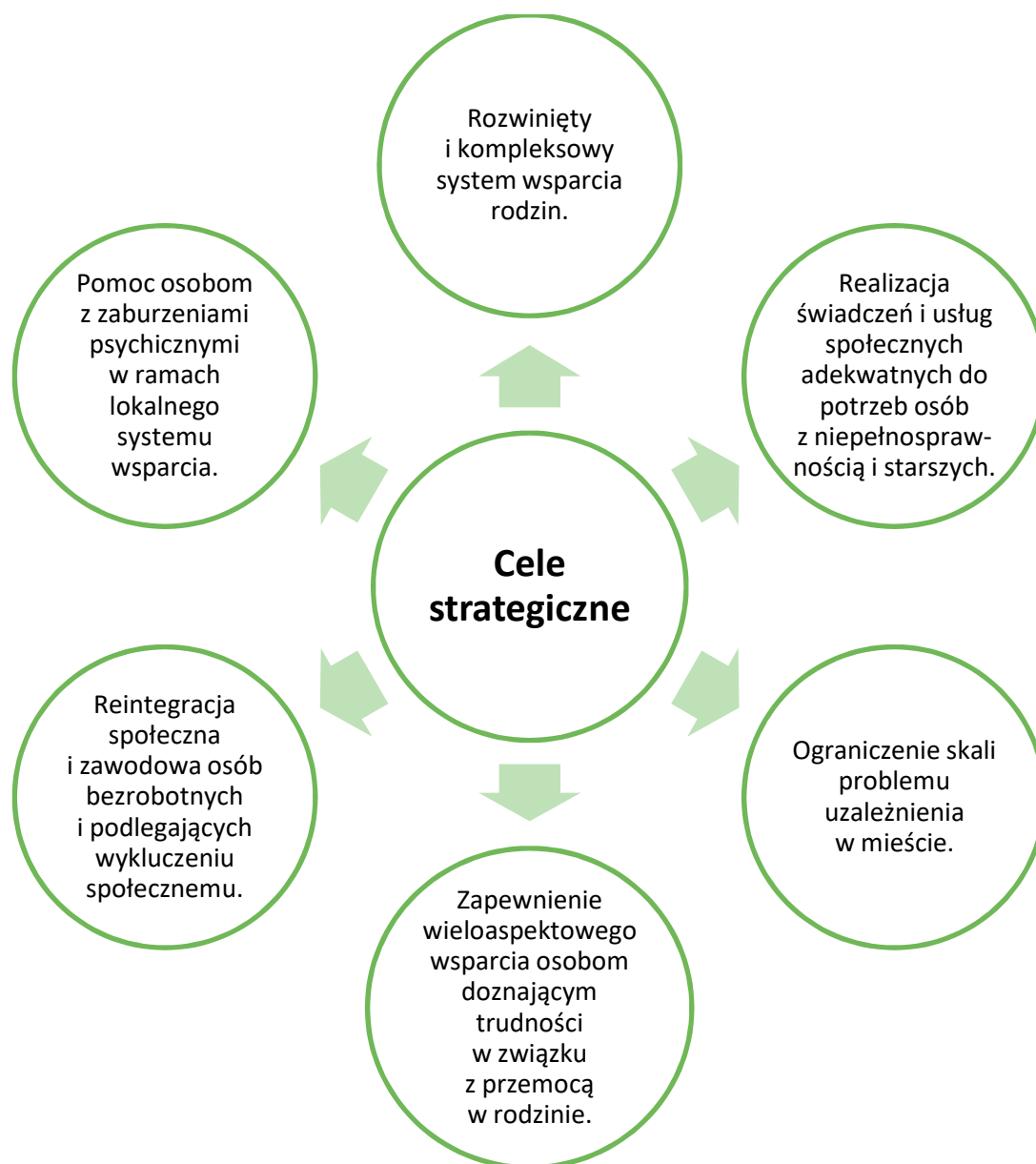
Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie **misji**, czyli ogólnego celu, który pokazuje kierunek, w którym zmierza dana jednostka. Misja strategii Miasta Radlin brzmi:

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Radlin na lata 2021-2027 jest umożliwienie realizatorom lokalnej polityki społecznej świadczenie skoordynowanych i kompleksowych działań w stosunku do rodzin, dzieci, seniorów, osób z niepełnosprawnościami i zagrożonych wykluczeniem społecznym przez zapewnienie im godnych i bezpiecznych warunków życia w lokalnym środowisku.

2. Kierunki rozwiązywania problemów społecznych

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin sformułowano cele strategiczne, których realizacja da możliwość zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów strategicznych, wyznaczono cele operacyjne, przy których zaprezentowane zostały planowane zadania. Przyczynią się one do realizacji celów strategicznych. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne, podmioty współpracujące, termin realizacji poszczególnych zadań, zakładane rezultaty oraz źródła finansowania.

CEL STRATEGICZNY NR 1

Rozwinięty i kompleksowy system wsparcia rodzin.

Cel operacyjny nr 1				
Wspieranie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.				
Zadania przewidziane do realizacji	Zakładane rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze pomocy asystenta rodziny.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	2021-2027	OPS	Budżet Gminy
Inicjowanie działań mających na celu utworzenie rodziny wspierającej.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze dzięki pomocy rodziny wspierającej.	2021-2027	OPS	Budżet Gminy
Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i prawnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	Wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwości uzyskania wsparcia na terenie miasta.	2021-2027	OPS, CUS, UM, jednostki oświatowe, ŚŚ, OPP	Budżet Gminy
Organizowanie warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców.	Rok: 2021-2027	OPS, UM, jednostki oświatowe	Budżet Gminy
Zabezpieczenie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.	Poprawa sytuacji dzieci, które nie mogą mieć zapewnionej opieki w rodzinie naturalnej.	2021-2027	OPS, PCPR, Sąd	Budżet Gminy
Utworzenie publicznego żłobka.	Zapewnienie opieki dzieciom do lat 3 oraz umożliwienie rodzicom podjęcie zatrudnienia.	2023	UM	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie wsparcia w ramach wdrażanych programów i inicjatyw rządowych.	Poprawa sytuacji ekonomicznej rodzin i wsparcie ich w opiece wychowaniu dzieci.	2021-2027	OPS, UM	Budżet Gminy Budżet Państwa
Utworzenie grupy wsparcia dla rodziców/opiekunów z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności i zwiększenie ich wiedzy w zakresie prawidłowego wychowania dzieci.	2021-2027	OPS, CUS, UM	Budżet Gminy

Cel operacyjny nr 2 Podniesienie jakości życia dzieci i młodzieży oraz integracji rodzin z miasta Radlin.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez współpracę z placówkami oświatowymi, Świetlicą i Ogniskiem Pracy Pozaszkolnej.	Poprawa sytuacji życiowej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez pomoc ze strony placówek oświatowych, Świetlicy i OPP.	2021- 2027	OPS, CUS, jednostki oświatowe, ŚŚ, OPP	Bez kosztów
Współpracowanie z placówkami oświatowymi w celu dostosowywania podejmowanych działań do problemów występujących wśród dzieci oraz ich rodzin.	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług skierowanych do dzieci i młodzieży.	2021-2027	OPS, jednostki oświatowe	Bez kosztów
Rozwój sieci placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej.	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży, a także zagospodarowanie ich czasu wolnego, zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego i profilaktyka zachowań ryzykownych.	2021-2027	OPS, CUS, UM, ŚŚ	Budżet Gminy Budżet Państwa Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Systematyczne doposażanie placówek oświatowych w profesjonalny sprzęt oraz prowadzenie kół naukowych w oparciu o rzeczywiste potrzeby i zainteresowania uczniów.	Wzrost poziomu edukacji w szkołach oraz rozwój zainteresowań naukowych młodych mieszkańców miasta.	2021-2027	UM, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Organizacja zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym w ramach działalności jednostek organizacyjnych miasta, rozwijających zainteresowania.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży, rozwój ich zainteresowań oraz wzmocnienie więzi rówieśniczych.	2021-2027	UM, OPS, CUS, MOK, MBP, MOSiR, jednostki oświatowe, ŚŚ, OPP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Rozwinięcie oferty kulturalnej Miejskiego Ośrodka Kultury o zajęcia z zakresu plastyki, tańca, muzyki oraz organizowanie wernisaży.	Zwiększenie dostępności do kreatywnych zajęć w mieście.	2021-2027	UM, MOK, ŚŚ, OPP	Budżet Gminy Budżet Państwa

Organizowanie, wspieranie i promocja imprez/wydarzeń adresowanych do osób dorosłych oraz rodzin z dziećmi (pikniki, festyny rodzinne, konkursy itp.).	Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla osób dorosłych oraz rodzin z dziećmi. Wzrost integracji mieszkańców miasta oraz wzmocnienie więzi rodzinnych.	2021-2027	UM, OPS, CUS, MOK, MBP, MOSiR, ŚŚ, OPP, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, w tym o siłownię na wolnym powietrzu/street workout, pumtrack.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży, podejmowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez uczniów.	2021-2027	UM	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie uczniom pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Poprawa funkcjonowania dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych.	2021-2027	UM, MZOPO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Gratyfikowanie wybitnych uczniów w ramach „Radlińskich Oskarów”.	Wsparcie uczniów w rozwoju naukowym.	2021-2027	UM	Budżet Gminy
Zapewnienie wsparcia dla uczniów w charakterze psychologa lub pedagoga szkolnego w każdej szkole na terenie miasta.	Zwiększenie dostępności do pomocy pedagogicznej/psychologicznej dla uczniów w jednostkach oświatowych.	2021-2027	UM, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, jednostki oświatowe	Budżet Gminy
Prowadzenie poradnictwa edukacyjno-zawodowego w placówkach oświatowych.	Wsparcie dzieci i młodzieży w podejmowaniu decyzji odnośnie dalszej ścieżki edukacyjnej/zawodowej.	2021-2027	UM, PUP, jednostki oświatowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Budżet Gminy Budżet Państwa
Prowadzenie zajęć wyrównawczych dla uczniów.	Zapobieganie nasileniu się nierówności społecznych wśród dzieci.	2021-2027	UM, jednostki oświatowe, OPP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizacja działań mających na celu umożliwienie dzieciom i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa pełne korzystanie z oferty kulturalno-rekreacyjnej miasta.	Zniwelowanie nierówności dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem w dostępie do aktywności rekreacyjno-kulturalnych.	2021-2027	OPS, UM, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Organizowanie i finansowanie wycieczek oraz półkolonii miejskich dla dzieci z rodzin o ograniczonych możliwościach finansowych.	Aktywne zagospodarowanie czasu wolnego dla dzieci oraz umożliwienie im integracji w środowisku rówieśniczym.	2021-2027	OPS, CUS, UM, MOK, MBP, MOSiR, ŚŚ, OPP, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa

CEL STRATEGICZNY NR 2

Realizacja świadczeń i usług społecznych adekwatnych do potrzeb osób z niepełnosprawnością i starszych.

Cel operacyjny nr 1

Zwiększenie katalogu usług i form wsparcia osób z niepełnosprawnościami i starszych umożliwiającym im samodzielne funkcjonowanie.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz wspieranie ich działalności.	Zintensyfikowanie działań mających na celu współpracę z NGO.	2021-2027	OPS, CUS, NGO	Budżet Gminy PFRON Fundusze Europejskie
Kierowanie osób z niepełnosprawnościami ze wskazaniem do terapii na warsztaty terapii zajęciowej lub do środowiskowego domu samopomocy.	Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami oraz wzmocnienie ich samodzielności.	2021-2027	OPS, UM	Budżet Gminy PFRON
Inicjowanie działań w celu utworzenia warsztatów terapii zajęciowej lub/i środowiskowego domu samopomocy na terenie miasta.	Zwiększenie dostępności do wsparcia dla osób o ograniczonej samodzielności na terenie miasta oraz wzmocnienie ich zaradności.	2021-2027	OPS, CUS, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa
Podejmowanie działań mających na celu utworzenie miejskiego Zakładu Aktywności Zawodowej dla osób z niepełnosprawnościami.	Zwiększenie aktywności zawodowej wśród osób z niepełnosprawnościami.	2021-2027	OPS, CUS, UM, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa
Stworzenie warunków do integracji społecznej osób z niepełnosprawnościami i starszych poprzez realizację projektów socjalnych i programów adresowanych do tych osób.	Wzrost integracji społecznej osób starszych i z niepełnosprawnościami	2021-2027	OPS, CUS, UM, NGO, MOK, MBP, MOSiR	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnościami i starszym.	Poprawa warunków bytowych osób niepełnosprawnych i starszych.	2021-2027	OPS, UM	Budżet Gminy Budżet Państwa

Rozwijanie działalności Centrum Usług Społecznych o działania na rzecz osób zależnych i starszych.	Zwiększenie katalogu usług dla osób zależnych w mieście.	2021-2027	OPS, CUS, UM, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa
Utworzenie miejskiej wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego.	Umożliwienie mieszkańcom skorzystania ze sprzętu rehabilitacyjnego podczas procesu leczenia.	2021-2027	OPS, CUS, UM, PCPR, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa
Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich rozpowszechnienia.	2021-2027	OPS, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Budżet Państwa
Propagowanie i organizowanie wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej w odpowiedzi na potrzeby osób starszych i z niepełnosprawnościami.	Zapewnienie pomocy i towarzystwa osobom starszym i z niepełnosprawnościami oraz wspieranie ich w codzienności.	2021-2027	OPS, CUS, UM, NGO	Budżet Gminy
Zapewnienie miejsc w Domach Pomocy Społecznej.	Poprawa warunków bytowych osób wymagających całodobowej opieki.	2021-2027	OPS	Budżet Gminy
Organizowanie transportu dla osób z ograniczoną mobilnością.	Zapewnienie osobom zależnym możliwości samodzielnego załatwiania codziennych spraw.	2021-2027	OPS, UM	Budżet Gminy
Prowadzenie i promocja nowych rozwiązań opieki nad osobami niesamodzielnymi (np. teleopieka, teleanioł, taksówka dla seniora, usługi porządkowe itp.).	Poprawa dostępności do usług opieki dla osób niepełnosprawnych i starszych.	2021-2027	OPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON
Rozwój form opieki wytchnieniowej.	Poprawa jakości życia i codziennego funkcjonowania osób niesamodzielnych oraz ich opiekunów faktycznych.	2021-2027	OPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON

Cel operacyjny nr 2

Zwiększanie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i starszych w życiu społecznym oraz wzmocnienie ich roli w lokalnym społeczeństwie.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Dostosowywanie miejskiej infrastruktury (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób z niepełnosprawnościami po obiektach infrastruktury miejskiej.	Rok: 2021-2027	UM, OPS	Budżet Gminy PFRON Fundusze Europejskie
Adaptacja małej architektury (ergonomiczne ławki, schody z podjazdami, sygnalizacja na przejściach dla pieszych, odpowiednio oznakowane elementy, niskie kosze na śmieci, progi, uwypuklona nawierzchnia itp.) miasta do potrzeb i możliwości osób o ograniczonej mobilności.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób o ograniczonej mobilności w przestrzeni publicznej.	Rok: 2021-2027	UM, OPS	Budżet Gminy PFRON Fundusze Europejskie
Wdrożenie systemu TOTUPOINT w mieście, czyli nawigacji zsynchronizowanej z aplikacją mobilną dla osób zależnych.	Wzmocnienie samodzielności osób z dysfunkcją wzroku w przestrzeni publicznej.	2021-2027	UM, OPS	Budżet Gminy Fundusze Europejskie
Wdrożenie systemu nawigacji głosowej dla osób z dysfunkcją wzroku w obiektach użyteczności publicznej, np. Intonavi.	Wzmocnienie samodzielności osób z dysfunkcją wzroku w budynkach użyteczności publicznej.	2021-2027	UM, OPS	Budżet Gminy Fundusze Europejskie
Organizacja zajęć: rekreacyjno-sportowych, kulturalnych, promujących zdrowy i aktywny tryb życia oraz edukacyjnych, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów oraz osób zależnych.	Poprawa dostępności do zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami, wzrost ich aktywności społecznej oraz umiejętności.	2021-2027	OPS, CUS, UM, MBP, MOK, MOSiR, NGO	Budżet Gminy Fundusze Europejskie
Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej i z niepełnosprawnościami w społeczności lokalnej.	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.	2021-2027	OPS, CUS, UM, MBP, MOK, MOSiR, NGO, jednostki oświatowe	Budżet Gminy

Prowadzenie akcji informacyjnych/ warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród osób starszych.	Rok: 2022 2024 2025 2027	OPS, CUS, UM, MBP, MOK, MOSiR, NGO, KP, SM	Budżet Gminy
Tworzenie domów dziennego pobytu dla osób starszych.	Zagospodarowanie czasu wolnego dla osób starszych oraz ich integracja społeczna.	2021-2027	OPS, CUS, UM,	Budżet Gminy Budżet Państwa
Utworzenie Miejskiej Rady Seniorów oraz Miejskiej Społecznej Rady ds. Osób z Niepełnosprawnościami.	Zwiększenie decyzyjności osób starszych i zależnych w sprawach lokalnych i ich wpływu na kreowanie polityki społecznej miasta.	2021-2027	UM	Budżet Gminy

CEL STRATEGICZNY NR 3

Ograniczenie skali problemu uzależnienia w mieście.

Cel operacyjny nr 1**Rozwój zintegrowanego lokalnego systemu wsparcia dla osób dotkniętych uzależnieniem.**

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom z problemem uzależnienia.	Poprawa warunków bytowych rodzin z problemem uzależnienia.	2021-2027	OPS	Budżet Gminy
Kontynuowanie działalności Punktu Interwencji Kryzysowej wraz z Punktem Konsultacyjnym.	Dostęp do pomocy i wsparcia rodzin z problemem uzależnienia.	2021-2027	OPS, MKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Utworzenie grupy samopomocowej dla osób uzależnionych (AA) i współuzależnionych (AI-Anon) oraz inicjowanie działań w celu powstania grupy dla dorosłych dzieci alkoholików (DDA).	Dostęp do pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz poprawa ich funkcjonowania.	2021-2027	OPS, MKRPA	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Wzrost liczby osób podejmujących terapię w placówkach leczenia odwykowego.	2021-2027	OPS, MKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Wspieranie działań placówek leczenia odwykowego poprzez finansowanie programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych uzupełniających ofertę świadczeń zdrowotnych NFZ.	Zwiększenie dostępności do udziału w programach terapeutycznych.	2021-2027	MKRPA, placówki ochrony zdrowia	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Wspieranie placówek leczenia uzależnienia od alkoholu, m.in. w zakresie ponadpodstawowych programów terapeutycznych dla osób uzależnionych.	Rozszerzenie zakresu świadczonych usług dla mieszkańców miasta w placówkach leczenia uzależnień, wzrost skuteczności terapii.	2022-2027	MKRPA, placówki ochrony zdrowia	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Podjęcie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu; kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu.	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.	2021-2027	MKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie szkoleń dla członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych grup zawodowych (m.in. pedagogów, nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, funkcjonariuszy policji i straży miejskiej) z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Wzrost wiedzy specjalistów z zakresu profilaktyki uzależnień, zwiększenie skuteczności oddziaływań profilaktycznych.	2021-2027	MKRPA, OPS, KP, SM, ŚŚ, OPP, jednostki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie konferencji z zakresu problemu uzależnień dla specjalistów zaangażowanych w rozwiązywanie tego problemu w mieście.	Wzrost wiedzy specjalistów z zakresu profilaktyki uzależnień, zwiększenie skuteczności podejmowanych działań.	2021-2027	MKRPA, OPS, KP, SM, ŚŚ, OPP, jednostki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Cel operacyjny nr 2 Wzmocnienie postaw abstynenckich wśród dzieci i młodzieży.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizacja w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN związanych z tematyką uzależnień.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień, rozwój psychospołeczny uczniów.	2021-2027	MKRPA, OPS, jednostki oświatowe, ŚŚ, OPP	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja w szkołach warsztatów i innych form edukacyjnych uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień oraz pozalekcyjnych zajęć z elementami profilaktyki, w tym zajęć sportowych.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień, rozwój psychospołeczny uczniów.	2021-2027	MKRPA, jednostki oświatowe, ŚŚ, OPP	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie wypoczynku z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień.	Ograniczenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży.	2021-2027	OPS, MKRPA, ŚŚ, OPP	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie miejskiej półkolonii profilaktycznej dla dzieci i młodzieży zamieszkujących miasto (spektakle filmowe, gry profilaktyczne, warsztaty, spotkania ze specjalistami, zajęcia sportowo-rekreacyjne, wycieczki itp.).	Wzmocnienie pożądaných postaw zdrowotnych wśród dzieci i młodzieży.	2021-2027	UM, CUS, MKRPA, OPS, jednostki oświatowe, ŚŚ, OPP, MOK, MBP, MOSiR	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży.	2021-2027	MKRPA, OPS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Realizacja warsztatów profilaktycznych dla rodziców dotyczących profilaktyki uzależnień wśród dzieci.	Podniesienie poziomu wiedzy rodziców na temat uzależnień.	2021-2027	OPS, MKRPA, jednostki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Cel operacyjny nr 3				
Wzmacnianie pożądaných postaw prozdrowotnych wśród mieszkańców.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców mających na celu uświadomienie konsekwencji spożywania alkoholu, szczególnie: spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży oraz prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu.	Zmniejszenie skali prowadzenia pojazdów przez osoby nietrzeźwe oraz spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży.	2021-2027	MKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień.	Zmiana postaw mieszkańców względem używania substancji psychoaktywnych.	2021-2027	MKRPA, GOPS, UM, KP, SM, NGO	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń w celu promocji zdrowego stylu życia przy współpracy międzyinstytucjonalnej, w tym Radlińskich Dni Promocji Zdrowia.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia.	2021-2027	MKRPA, OPS, CUS, UM, KP, SM, NGO, MBP, MOK, MOSiR	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Upowszechnianie wiedzy na temat zagrożeń wynikających z uzależnień oraz miejsc, w których można znaleźć profesjonalną pomoc na terenie miasta poprzez ulotkowanie, publikowanie cyklicznie artykułów na stronach miasta.	Zwiększenie wiedzy mieszkańców na temat problemu uzależnień oraz miejsc wsparcia na terenie miasta.	2021-2027	MKRPA, UM, OPS, lokalne media	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

CEL STRATEGICZNY NR 4

Zapewnienie wieloaspektowego wsparcia osobom doznającym trudności w związku z przemocą w rodzinie.

Cel operacyjny nr 1

Świadczenie adekwatnego do rozpoznanych potrzeb i problemów wsparcia dla rodzin z problemem przemocy.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Pomoc rodzinom doznającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Wzrost liczby rodzin, w których zakończył się problem przemocy.	2021-2027	OPS, MKRPA, KP, ZI, jednostki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, sąd	Budżet Gminy
Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w lokalnych mediach oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2021-2027	OPS, MKRPA, ZI	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizacja szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie prawa regulującego problem przemocy w rodzinie oraz procedurę „Niebieskie Karty”.	Poszerzenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	2021-2027	OPS, MKRPA, ZI, KP, jednostki oświatowe, placówki służby zdrowia, sąd	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Prowadzenie Punktu Interwencji Kryzysowej wraz z Punktem Konsultacyjnym dla osób doznających i stosujących przemoc w rodzinie.	Poprawa dostępności do wsparcia dla osób doznających i stosujących przemoc.	2021-2027	OPS, MKRPA, ZI	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Zatrudnienie specjalisty/konsultanta w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w PIK.	Zwiększenie dostępności do wsparcia psychologicznego w PIK.	2022	OPS, MKRPA, ZI	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą.	Poprawa funkcjonowania rodzin z problemem przemocy.	2021-2027	OPS	Budżet Gminy
Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie schronienia w Powiatowym Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy oraz domach dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.	Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.	2021-2027	OPS, MKRPA, ZI	Budżet Gminy
Utworzenie na terenie miasta mieszkania chronionego skierowanego do osób doświadczających przemocy ze strony członków swoich rodzin.	Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.	2024	UM, OPS, ROPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Umieszczanie dzieci doświadczających przemocy w rodzinie w pieczy zastępczej.	Zapewnienie dzieciom doświadczającym przemocy bezpieczeństwa i schronienia.	2021-2027	OPS, MKRPA, ZI, PCPR, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Opracowanie i realizacja miejskiego programu oddziaływań wspierających dla osób stosujących przemoc w rodzinie, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny lub psychologiczno-terapeutyczny.	Zwiększenie dostępnych w mieście form wsparcia osób stosujących przemoc.	2022-2027	OPS, MKRPA, ZI, PCPR, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Utworzenie i prowadzenie grupy samopomocowej dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	Zwiększenie dostępnych w mieście samopomocowych form wsparcia.	2021-2027	OPS, MKRPA, ZI	Budżet Gminy
Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Dostosowanie oferty pomocowej do potrzeb mieszkańców i skali problemu.	2021-2027	OPS, MKRPA, ZI	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Cel operacyjny nr 2				
Wzrost skuteczności profilaktyki przemocy w rodzinie oraz edukacji publicznej w lokalnej społeczności.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Poszerzenie kompetencji wychowawczych, wzrost wiedzy rodziców na temat wychowania bez przemocy.	Rok: 2022 2024 2026	OPS, KP, MKRPA, ZI, ŚŚ, OPP, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach społecznych przeciw przemocy w rodzinie.	Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców na temat przemocy w rodzinie oraz możliwości pomocy.	2021-2027	OPS, MKRPA, ZI, KP, UM, PCPR, ŚŚ, OPP, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja działań wśród mieszkańców wskazujących prawidłowe zachowania w przypadku zaobserwowania przemocy.	Wzrost wrażliwości społeczności lokalnej na przejawy przemocy w rodzinie.	Rok: 2021 2023 2025 2027	OPS, MKRPA, ZI, KP, UM, PCPR, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących przemocy w rodzinie, komunikacji interpersonalnej, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Podniesienie umiejętności psychospołecznych uczniów, wzrost wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie przemocy.	2021-2027	MKRPA, ZI, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Prowadzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz zwiększenie ich wiedzy na temat przemocy.	2021-2027	OPS, UM, ŚŚ, OPP, MKRPA, NGO	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Prowadzenie i aktualizowanie strony internetowej zi.radlin.pl wraz z bazą podmiotów świadczących wsparcie w przypadku problemu przemocy w rodzinie.	Zwiększenie wiedzy mieszkańców w zakresie problemu przemocy w rodzinie i dostępnych w mieście miejsc wsparcia.	2021-2027	UM, OPS, ZI, MKRPA	Budżet Gminy

CEL STRATEGICZNY NR 5

Reintegracja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych i podlegających wykluczeniu społecznemu.

Cel operacyjny nr 1

Wzmocnienie potencjału bezrobotnych mieszkańców na lokalnym rynku pracy oraz kreowanie warunków do pełnego włączenia społecznego osób dotkniętych trudną sytuacją życiową.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: poradnictwa zawodowego, organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie zatrudnienia.	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w mieście.	2021-2027	OPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Wzrost liczby bezrobotnych mieszkańców miasta biorących udział w aktywnych formach aktywizacji zawodowej.	2021-2027	OPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Wzrost wiedzy wśród osób bezrobotnych na temat dostępnych form wsparcia.	2021-2027	OPS, PUP, UM	Budżet Gminy
Wykorzystanie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększenia szans na zatrudnienie, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Zwiększenie liczby kontraktów socjalnych w aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.	2021-2027	OPS	Budżet Gminy
Podejmowanie stałej współpracy z NGO i inicjowanie powstawania nowych organizacji prowadzących działalność na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Zwiększenie dostępności do pomocy dla osób zagrożonych wykluczeniem.	2021-2027	OPS, UM, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Inicjowanie działań w celu utworzenia podmiotów ekonomii społecznej (ZAZ, spółdzielni socjalnej itp.).	Zwiększenie dostępności do miejsc pracy dla osób w trudnej sytuacji życiowej i z niepełnosprawnościami.	2021-2027	OPS, CUS, UM, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa

CEL STRATEGICZNY NR 6

Pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi w ramach lokalnego systemu wsparcia.

Cel operacyjny nr 1**Umożliwienie osobom w kryzysie emocjonalnym i z zaburzeniami psychicznymi skorzystania z profesjonalnej pomocy na terenie miasta oraz zwiększenie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego.**

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Kierowanie osób z zaburzeniami psychicznymi do Powiatowego Ośrodka Wsparcia „Perła” w Wodzisławiu Śląskim.	Zapewnienie wsparcia środowiskowego osobom z zaburzeniami psychicznymi.	2021-2027	OPS, UM, PCPR	Budżet Gminy Budżet Państwa
Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Zwiększenie liczby mieszkańców mających problemem w zakresie zdrowia psychicznego zgłaszających się po pomoc.	2021-2027	OPS, UM, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Prowadzenie kampanii profilaktycznych, wykładów, spotkań ze specjalistami na temat zdrowia psychicznego oraz higieny psychicznej w odniesieniu do uwarunkowań związanych z pandemią COVID-19.	Zwiększanie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego oraz higieny psychicznej.	Rok: 2021 2023 2025 2027	OPS, UM	Budżet Gminy
Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	2021-2027	OPS, UM, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w szkołach oraz w placówkach wsparcia dziennego.	Poprawa dobrostanu psychicznego dzieci i młodzieży.	2021-2027	OPS, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, ŚŚ, OPP, jednostki oświatowe	Budżet Gminy
Przeprowadzenie warsztatów dla uczniów dotyczących systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego.	Wzrost poczucia bezpieczeństwa w zakresie zdrowia psychicznego wśród uczniów.	Rok: 2022 2024 2026	OPS, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, jednostki oświatowe	Budżet Gminy
Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi.	Poprawa funkcjonowanie osób z zaburzeniami psychicznymi.	2021-2027	OPS, PCPR, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa

3. Ramy finansowe Strategii

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.). Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii rozwiązywania problemów społecznych jest jej finansowanie. Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu Miasta Radlin. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki z Funduszu Solidarnościowego,
- środki Unii Europejskiej,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych miasta. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Miasto Radlin oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych. Zawarte w dokumencie Strategii wartości finansowe mają jedynie charakter szacunkowy i będą musiały być w trakcie jej realizacji potwierdzone zapisami w uchwałach budżetowych na kolejne lata i wieloletnich prognozach finansowych.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Radlin przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2019-2020, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. Prognoza uwzględnia także ryzyka finansowe tj. zmianę przepisów, wzrost wydatków, inflację. W prognozie na lata 2021-2027 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną. W przypadku ochrony zdrowia prognoza dokonana została na podstawie wydatków za 2019 rok z powodu znaczącego wzrostu wydatków miasta na ochronę zdrowia w 2020 roku spowodowanego zmianą metodologii podawania wysokości wydatków w tym obszarze.

Tabela 53. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Radlin na lata 2021-2027

rok	ochrona zdrowia*	pomoc społeczna	edukacyjna opieka wychowawcza	rodzina	ogółem
2019	69 814	3 079 059	31 277	20 670 642	23 850 792
2020	433 701	3 261 018	18 264	26 140 626	29 853 618
PROGNOZA					
2021	71 559	3 342 544	18 721	26 794 142	30 226 966
2022	73 348	3 426 107	19 189	27 463 995	30 982 639
2023	75 182	3 511 760	19 668	28 150 595	31 757 205
2024	77 061	3 599 554	20 160	28 854 360	32 551 135
2025	78 988	3 689 543	20 664	29 575 719	33 364 914
2026	80 963	3 781 781	21 181	30 315 112	34 199 037
2027	82 987	3 876 326	21 710	31 072 990	35 054 013

* – prognoza finansowa w tym obszarze opracowana została na podstawie wydatków za 2019 rok, z powodu znacznego wzrostu kosztów w tym zakresie ponoszonych przez miasto w związku z wystąpieniem pandemii koronawirusa SARS-CoV-2

Źródło: opracowanie własne

4. System wdrażania Strategii

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Radlin to wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Z uwagi na fakt, że opracowana Strategia jest dokumentem długookresowym i zawiera podstawowe cele perspektywiczne, musi być poddana okresowej weryfikacji, a także niezbędnym zmianom.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Radlin zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych oraz niepublicznych, które działają na polu polityki społecznej w mieście. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji, a także współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze zależała będzie od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem – Ośrodka Pomocy Społecznej w Radlinie.

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Radlin na lata 2021-2027 obejmować będzie pięć etapów, przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 54. Harmonogram wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Radlin na lata 2021-2027

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Miejską w Radlinie o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Radlin na lata 2021-2027”.	III kwartał 2021 r.
Etap II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią.	III kwartał 2021 r. – IV kwartał 2027 r.
Etap III	Monitoring Strategii.	Do końca maja następnego roku za rok poprzedni począwszy od 2022 r. do 2027 r.
Etap IV	Uzupełnianie Strategii o nowe zadania i programy.	Sukcesywnie w okresie wdrażania Strategii czyli od III kwartału 2021 r. do IV kwartału 2027 r.
Etap V	Podsumowanie i ocena Strategii (ewaluacja ex-post).	I kwartał 2028 r.

Źródło: opracowanie własne

5. System aktualizacji Strategii

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne, to jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Konsekwencje pojawienia się koronawirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez nią choroby COVID-19 mogą spowodować konieczność zredefiniowania zaplanowanych działań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze i społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej. W związku z tym mogą pojawić się nowe wyzwania dla polityki lokalnej. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Dyrektor OPS przy wyborze zadań do realizacji będzie brać pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii dyrektor OPS powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Radlin, ale również nowe, nie ujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Radlinie. Zadaniem koordynatora jest ciągły nadzór nad pracami OPS w zakresie wdrażania i aktualizacji Strategii.

6. Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić baczną uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych. Władze samorządowe muszą kontaktować się z jednej strony z otoczeniem wewnętrznym, obejmującym pracowników, którzy uczestniczą bezpośrednio w administrowaniu miastem (ich wiedza, motywacja, umiejętności praktyczne, kompetencje interpersonalne,) lecz także technologie i zasoby organizacji. Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Miasta Radlin, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa. Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie miasta, jako wspólnoty terytorialnej: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopolskie. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej to:

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- informacja o postępach wdrażania Strategii;
- współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach lokalnych;
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie wzajemnej współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

7. Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą między innymi przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do monitoringu pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UM, Policji, PUP, ze sprawozdań OPS, MKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych,

które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji Strategii przygotowywana będzie przez OPS i zawarta w corocznie składanych sprawozdaniach z działalności OPS w Radlinie.

Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi Miasta Radlin do oceny realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w mieście, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej miasta w kolejnych latach. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych celów strategicznych. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim zostały zrealizowane oraz ukáže realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe oznaczają dane dla roku poprzedzającego wdrożenie Strategii, natomiast wartości docelowe wskazują pożądane wartości, oznaczające osiągnięcie poszczególnych celów.

Tabela 55. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Lp.	Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa (w 2020 roku)	Wartość docelowa (w 2027 roku)
1	Rozwinięty i kompleksowy system wsparcia rodzin.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	60	75
		Odpłatność miasta za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.	302 086	500 000
		Liczba rodzin korzystających ze świadczeń alimentacyjnych.	95	80
		Liczba rodzin objętych pomocą żywnościową.	191	150
		Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w mieście.	2,1	1,7
		Liczba rodzin wspierających.	0	1
		Liczba placówek wsparcia dziennego.	1	1
		Liczba dzieci uczęszczających do żłobka samorządowego.	0	40

	Liczba placówek organizujących warsztaty wzmacniające kompetencje wychowawcze dla rodziców.	8	9
	Liczba dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego.	1	1
	Liczba osób uczęszczających na spotkania grupy wsparcia dla rodziców z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.	0	10
	Liczba lokali socjalnych.	56	82
2	Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych.	1	10
	Liczba Asystentów Osobistych Osoby Niepełnosprawnej.	3	7
	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z WTZ/ Środowiskowego Domu Samopomocy.	0	10
	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (%).	21,5	21,5
	Liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze.	0	10
	Liczba osób korzystających z opieki wytchnieniowej.	0	10
	Liczba miejsc użyteczności publicznej, która dostosowana została do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	0	3
	Liczba wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego w mieście.	0	1
	Liczba zorganizowanych imprez na rzecz osób z niepełnosprawnością/ starszych.	0	8
	Liczba mieszkańców miasta umieszczonych w DPS.	16	16
	Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z aplikacji mobilnych umożliwiających przemieszczanie się w przestrzeni publicznej.	0	10
	Liczba inicjatyw podjętych przez Miejską Radę Seniorów.	0	5
	Liczba inicjatyw podjętych przez Miejską Społeczną Radę ds. Osób z Niepełnosprawnościami.	0	3
	Realizacja świadczeń i usług społecznych adekwatnych do potrzeb osób z niepełnosprawnością i starszych.		

3	Ograniczenie skali problemu uzależnienia w mieście.	Liczba osób uzależnionych i ich rodzin objętych pomocą MKRPA.	37	40
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu/narkomani.	36/1	20/0
		Liczba uczestników programów profilaktycznych z obszaru profilaktyki uniwersalnej.	2 246	3 000
		Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktycznych.	165	1 000
		Średni dochód otrzymany z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przypadający na jednego mieszkańca (zł).	22,68	21,00
		Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych.	306	375
		Liczba grup samopomocowych dla osób uzależnionych, ich rodzin, dorosłych członków rodziny z problemem alkoholowym.	0	3
4	Zapewnienie wieloaspektowego wsparcia osobom i rodzinom doznającym trudności w związku z przemocą w rodzinie.	Liczba osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego.	118	90
		Liczba osób motywowanych do udziału w oddziaływaniach edukacyjno-korekcyjnych dla osób stosujących przemoc.	25	40
		Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”.	54	40
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie.	4	0
		Liczba kampanii społecznych dotyczących przemocy w rodzinie.	0	2
		Liczba specjalistów/konsultantów w zakresie przeciwdziałania przemocy zatrudnionych w PIK.	0	1
		Liczba mieszkań chronionych.	0	1
		Liczba samopomocowych grup wsparcia dla osób doznających i stosujących przemoc w rodzinie.	1	2

5	Poprawa jakości życia osób bezrobotnych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia.	80	65
		Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej (%).	49	40
		Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców miasta w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców (%).	43,2	38,0
		Udział bezrobotnych mieszkańców miasta w szczególnej sytuacji na rynku pracy w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców (%).	80	60
		Liczba osób, z którymi zawarto kontrakty socjalne.	18	40
		Liczba osób uczestniczących w aktywnych formach aktywizacji zawodowej.	19	40
		Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców.	1,92	2,50
6	Pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi w ramach lokalnego systemu wsparcia.	Liczba uczestników zajęć/warsztatów profilaktycznych dot. zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży.	0	300
		Liczba działań informacyjno-edukacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych.	0	4

Źródło: opracowanie własne

V. Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Radlin jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania. Cele strategiczne i cele operacyjne sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, sytuacji rodzin, profilaktyki uzależnień, problemu przemocy w rodzinie, sytuacji seniorów i osób niepełnosprawnych, systemu ochrony zdrowia psychicznego, problemu ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz problemu bezrobocia.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. W ramach wypracowanej Strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych, wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej, partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych. Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, które pojawiły się w efekcie zmian, zwłaszcza demograficznych.

Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Strategia będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców miasta i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze systemowym, a nie akcyjnym.

Realizacja Strategii powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców miasta, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub tym zagrożonych. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

VI. Bibliografia

1. Diagnoza problemów społecznych na terenie Miasta Radlin. Raport z badań ankietowych przeprowadzonych w 2021 roku.
2. Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
3. <https://bdl.stat.gov.pl>
4. <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>
5. <https://poradnik.ngo.pl/>
6. J. Oniszczyk, Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy.
7. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
8. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.
9. M. Yaziji, J. Doh, Organizacje pozarządowe a korporacje.
10. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok.
11. Program współpracy Miasta Radlin z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2021 (uchwała Nr S.0007.063.2020 Rady Miejskiej w Radlinie z dnia 27 października 2020 roku).
12. R. W. Gryffin (2004), Podstawy zarządzania organizacjami, Warszawa: PWN.
13. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok.
14. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
15. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.).
16. Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Radlin na lata 2017-2022.
17. <https://www.polskawliczbach.pl/>

VII. Spis rysunków, tabel i wykresów

1. Spis rysunków

Rysunek 1. Informacje dotyczące próby badawczej.....	9
Rysunek 2. Położenie Miasta Radlina	15
Rysunek 3. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie Miasta Radlin według klas wielkości (stan na koniec 2020 roku).....	21
Rysunek 4. Współczynnik dzietności w Podregionie Rybnickim, województwie śląskim oraz w całej Polsce (stan na koniec 2019 roku).....	38
Rysunek 5. Wartość alkoholu sprzedanego na terenie Miasta Radlin w latach 2018-2020	55
Rysunek 6. Wartość wskaźnika ubóstwa w wymiarze finansowym w Mieście Radlin, powiecie wodzisławskim oraz województwie śląskim w 2019 roku	80
Rysunek 7. Elementy procesu planowania strategicznego	90

2. Spis tabel

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	7
Tabela 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w porównaniu do powiatu wodzisławskiego i województwa śląskiego na przestrzeni lat 2018-2020	17
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2018-2020 (w procentach)	17
Tabela 4. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych na 1000 ludności w Mieście Radlin w porównaniu do powiatu wodzisławskiego oraz województwa śląskiego w latach 2017-2019	18
Tabela 5. Rodzaj prowadzonej działalności osób fizycznych w Mieście Radlin (stan na koniec 2020 roku)	20
Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w Mieście Radlin w porównaniu do powiatu wodzisławskiego i województwa śląskiego w 2019 roku	27
Tabela 7. Liczba ludności przypadająca na aptekę ogólnodostępną w Mieście Radlin w porównaniu do powiatu wodzisławskiego i województwa śląskiego w 2019 roku.....	27
Tabela 8. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2018-2020.....	34
Tabela 9. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2018-2020	35
Tabela 10. Liczba osób, rodzin i członków rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2018-2020.....	35
Tabela 11. Rodzaje świadczeń, z których korzystały poszczególne typy rodzin z dziećmi w 2020 roku	39
Tabela 12. Liczba rodzin i dzieci korzystających ze świadczenia wychowawczego oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2018-2020	40
Tabela 13. Liczba rodzin i wypłaconych świadczeń w ramach programu „Dobry start” oraz środki przeznaczone jego realizację w latach 2018-2020	41
Tabela 14. Liczba rodzin i świadczeń „Za Życiem” oraz środki przeznaczone na ten cel w latach 2018-2020.....	41

Tabela 15. Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego oraz wysokość przeznaczonych na to środków na przestrzeni lat 2018-2020	42
Tabela 16. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród uczniów i dorosłych mieszkańców Miasta Radlin dotyczące zapotrzebowania na usługi społeczne w zakresie wspierania rodzin	44
Tabela 17. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2018-2020.....	46
Tabela 18. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2018-2020.....	46
Tabela 19. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2018-2020	47
Tabela 20. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2018-2020	47
Tabela 21. Liczba osób z niepełnosprawnościami umieszczonych w DPS na przestrzeni lat 2018-2020	47
Tabela 22. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Miasta Radlin dotyczące niepełnosprawności.....	48
Tabela 23. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Miasta Radlin dotyczące zdrowia psychicznego	51
Tabela 24. Działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020	53
Tabela 25. Liczba przeprowadzonych przez członków MKRPA rozmów w związku z problemem przemocy w rodzinach dotkniętych alkoholizmem w latach 2018-2020	54
Tabela 26. Liczba uczestników programów profilaktycznych z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowane do dzieci i młodzieży w latach 2018-2020	54
Tabela 27. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Miasta Radlin dotyczące uzależnień	57
Tabela 28. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród uczniów z Miasta Radlin dotyczące uzależnień.....	58
Tabela 29. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020	62
Tabela 30. Dane dotyczące wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020	62
Tabela 31. Dane statystyczne dotyczące działań MKRPA w latach 2018-2020.....	63
Tabela 32. Dane dotyczące osób doznających przemocy w mieście w latach 2018-2020.....	63
Tabela 33. Dane statystyczne dotyczące osób i rodzin dotkniętych przemocą korzystających ze wsparcia psychologicznego w latach 2018-2020	64
Tabela 34. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród uczniów z Miasta Radlin dotyczące przemocy	64
Tabela 35. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Miasta Radlin dotyczące przemocy	65
Tabela 36. Zasiłki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2018-2020.....	68
Tabela 37. Odpłatność miasta za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2018-2020...	68
Tabela 38. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Miasta Radlin dotyczące osób starszych.....	69

Tabela 39. Udział bezrobotnych mieszkańców Miasta Radlin zarejestrowanych w PUP w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w latach 2018-2020 w porównaniu do powiatu wodzisławskiego i województwa śląskiego (w procentach, stan na koniec grudnia)	72
Tabela 40. Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców Miasta Radlin w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców miasta w porównaniu do powiatu wodzisławskiego oraz województwa śląskiego w latach 2018-2020 (stan na koniec grudnia)	73
Tabela 41. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców miasta w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Miasta Radlin w latach 2018-2020 (stan na koniec grudnia).....	73
Tabela 42. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców miasta w podziale na wykształcenie oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Miasta Radlin w latach 2018-2020 (stan na koniec grudnia)	74
Tabela 43. Charakterystyka zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców miasta, w tym osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Miasta Radlin w latach 2018-2020 (stan na koniec grudnia).....	74
Tabela 44. Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy w Mieście Radlin w latach 2018-2020 oraz ich udział w ogólnej liczbie osób zarejestrowanych w PUP	75
Tabela 45. Formy aktywizacji zawodowej w Mieście Radlin w latach 2018-2020	75
Tabela 46. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Miasta Radlin dotyczące rynku pracy	76
Tabela 47. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2018-2020.....	78
Tabela 48. Liczba osób korzystających ze świadczenia pieniężnego i niepieniężnego przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2018-2020	79
Tabela 49. Liczba osób, którym udzielono schronienia w Mieście Radlin w latach 2018-2020.....	81
Tabela 50. Liczba osób, którym udzielono wsparcie żywnościowe w Mieście Radlin w latach 2018-2020.....	81
Tabela 51. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Miasta Radlin dotyczące ubóstwa	82
Tabela 52. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Miasta Radlin dotyczące bezpieczeństwa publicznego	84
Tabela 53. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Radlin na lata 2021-2027	109
Tabela 54. Harmonogram wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Radlin na lata 2021-2027.....	110
Tabela 55. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych	112

3. Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców Miasta Radlin w latach 2018-2020.....	16
Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących Miasto Radlin na przestrzeni lat 2018-2020.....	16
Wykres 3. Stopa bezrobocia w powiecie wodzisławskim na przestrzeni lat 2018-2020 w porównaniu do województwa i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach).....	18

Wykres 4. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w Mieście Radlin w porównaniu do powiatu wodzisławskiego oraz całej Polski na przestrzeni lat 2017-2019	19
Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności w Mieście Radlin w porównaniu do powiatu wodzisławskiego i całej Polski w latach 2018-2020	19
Wykres 6. Ludność Miasta Radlin według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku	21
Wykres 7. Współczynnik skolaryzacji netto dla szkolnictwa podstawowego na terenie Miasta Radlin w latach 2017-2019 (w procentach)	22
Wykres 8. Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w Mieście Radlin w porównaniu do powiatu wodzisławskiego i województwa śląskiego w latach 2017-2019 (w procentach)	23
Wykres 9. Brakujące miejsca w żłobkach w Mieście Radlin, powiecie wodzisławskim i województwie śląskim na przestrzeni lat 2018-2020	24
Wykres 10. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2020 roku uczniów z terenu Miasta Radlin, powiatu wodzisławskiego i województwa śląskiego	24
Wykres 11. Liczba uczestników imprez kulturalnych na 1000 ludności w Mieście Radlin, powiecie wodzisławskim oraz województwie śląskim w latach 2018-2020	25
Wykres 12. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w Mieście Radlin, powiecie wodzisławskim oraz województwie śląskim w latach 2017-2019	26
Wykres 13. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców w Mieście Radlin, powiecie wodzisławskim i województwie śląskim w latach 2018-2020	29
Wykres 14. Kadra Ośrodka Pomocy Społecznej w Radlinie na przestrzeni lat 2018-2020	32
Wykres 15. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w Mieście Radlin w latach 2018-2020	33
Wykres 16. Powody udzielania świadczeń w 2020 roku (liczba rodzin)	33
Wykres 17. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2018-2020	34
Wykres 18. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w Mieście Radlin, powiecie wodzisławskim i województwie śląskim na przestrzeni lat 2017-2019 (w procentach)	34
Wykres 19. Liczba małżeństw na 1000 ludności w Mieście Radlin w porównaniu do powiatu wodzisławskiego i województwa śląskiego w latach 2018-2020	38
Wykres 20. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2018-2020	40
Wykres 21. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2018-2020	42
Wykres 22. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2018-2020	43
Wykres 23. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2018-2020 (w złotych)	43
Wykres 24. Liczba dzieci opuszczających pieczę zastępczą w latach 2018-2020	43
Wykres 25. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020	46
Wykres 26. Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2018-2020	50

Wykres 27. Średni dochód otrzymany z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przypadający na jednego mieszkańca w mieście, województwie śląskim i całej Polsce w 2019 roku	55
Wykres 28. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Mieście Radlin na przestrzeni lat 2018-2020	56
Wykres 29. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Mieście Radlin, województwie śląskim i w całej Polsce w 2019 roku	56
Wykres 30. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie w latach 2018-2020	61
Wykres 31. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020	62
Wykres 32. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w Mieście Radlin, powiecie wodzisławskim oraz województwie śląskim na przestrzeni lat 2018-2020..	66
Wykres 33. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2018-2020	67
Wykres 34. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2018-2020	67
Wykres 35. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2018-2020	71
Wykres 36. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2018-2020	71
Wykres 37. Mieszkańcy Miasta Radlin zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2018-2020 (stan na koniec grudnia)	72
Wykres 38. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2018-2020	78
Wykres 39. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe oraz dodatki energetyczne w latach 2018-2020	79
Wykres 40. Liczba lokali socjalnych w Mieście Radlin w latach 2017-2019	80
Wykres 41. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2018-2020	80
Wykres 42. Liczba przestępstw stwierdzonych w Mieście Radlin na przestrzeni lat 2017-2019 (prezentowane dane są wartościami szacunkowymi bazującymi na ilości mieszkańców powiatu oraz mieszkańców miasta)	83
Wykres 43. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w Mieście Radlin w latach 2017-2019 .	84

UZASADNIENIE

Zgodnie z treścią art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.) do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Podstawowym, dotychczasowym dokumentem wyznaczającym kierunki prowadzonej polityki społecznej na terenie gminy była uchwała Nr S.0007.096.2015 Rady Miejskiej w Radlinie z dnia 24 listopada 2015 r. w sprawie przyjęcia do realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Radlinie na lata 2016-2020*.

Nowa strategia ma za zadanie zweryfikowanie obranych od 2015 roku kierunków w gminnej polityce społecznej i zaplanowanie działań, które przyczynią się do wyrównania szans środowisk i grup społecznych naszej gminy w kontekście zmian demograficznych, gospodarczych oraz społeczno-kulturowych. Jednocześnie realizacja Strategii ma przyczynić się do usystematyzowania i zintegrowania działań podejmowanych przez różne podmioty realizujące zadania w zakresie szeroko pojętej pomocy społecznej, co w konsekwencji powinno znaleźć odzwierciedlenie w poprawie jakości i zakresie oferowanej pomocy społeczności lokalnej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Radlinie na lata 2021-2027 jest opracowaniem kompleksowym, obejmującym w szczególności programy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, przemocy, wychodzenia z bezdomności, wspierania rodziny, wyrównania szans osób niepełnosprawnych, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, współpracy z organizacjami pozarządowymi, aktywności lokalnej i wolontariatu, pomocy żywnościowej, rewitalizacji czy ochrony zdrowia psychicznego.

Wobec powyższego podjęcie przedmiotowej uchwały jest zasadne.